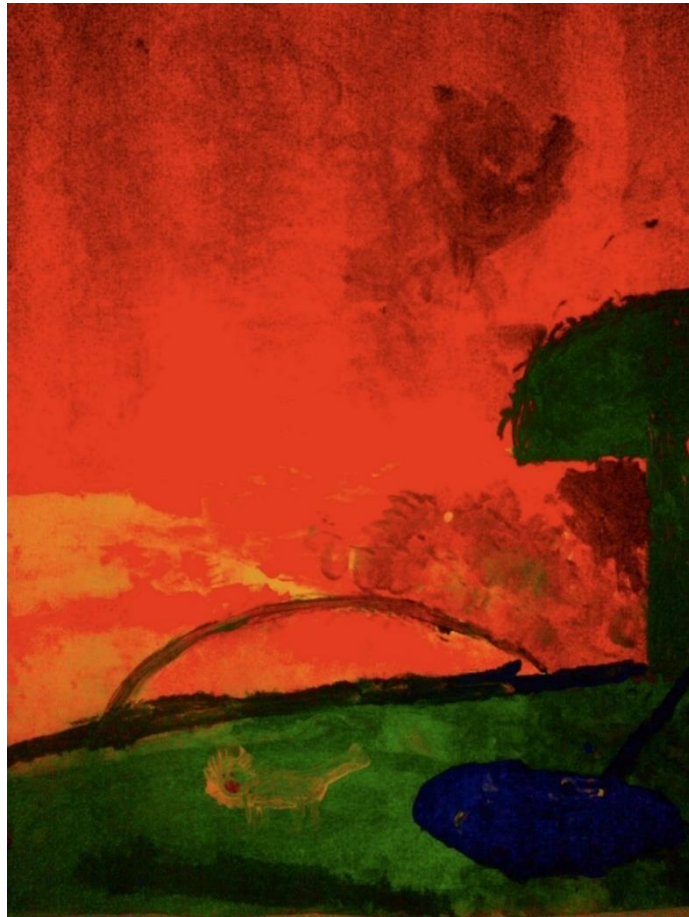

Kahdella kielellä kiitoon!

Johdatus kaksikieliseen opetukseen Turun yliopiston Turun normaalikoulussa

Toimittanut Taina Wewer

2018

Turun yliopisto
University of Turku

SAATESANAT

Kaksikielinen opetus, joka tunnetaan kirjallisuudessa myös akronyymillä CLIL (*Content and Language Integrated Learning*), luetaan /*klil*/, tarkoittaa oppiaines sisältöjen opettamista osittain tai jopa lähes kokonaan vieraalla kielellä ja koulun tavallisella opetuskielellä. Turun normaalikoulussa nämä kaksi kieltä ovat suomi ja englanti. Turun normaalikoulussa kaksikielistä opetusta on tarjottu c-luokille jo 90-luvun alusta alkaen. Perusopetuksen jokaisella luokka-asteella 1-9 on yksi kaksikielisen opetuksen luokka, joihin pyritään pääsykokeella. Englanninkielisen opetuksen osuus on vähintään 25 %, ja sen tulee mukautua oppilaiden karttuvaan kielitaitoon. Tämän lisäksi c-luokilla on yksi viikkotunti enemmän perinteistä, formaalia englannin opetusta (3/vko), minkä lisäksi natiiviopettaja tukee kielen oppimista pitämällä säännöllisiä pienryhmäkeskustelu- ja harjoitustuokioita. Normaalikoulu järjestää myös täysin englanninkielistä opetusta. Lukiossa toimii erillinen [IB-linja](#), ja samassa pihapiirissä sijaitsee Turun kansainvälinen koulu, [Turku International School](#). Englanti kielenä on siis voimakkaasti läsnä Turun normaalikoulun arjessa.

Tämä *Kahdella kielellä kiitoon!* -opas on kirjoitettu Turun yliopiston harjoittelukoulun, [Turun normaalikoulun](#), opettajaopiskelijoille avuksi ja tueksi c-luokkien opettamiseen, ja se on päivitetty ja uudistettu versio aikaisemmasta vuonna 2013 ilmestyneestä *CLIL liitton!* -oppaasta. Uudistamisen taustalla on ollut tarve saattaa opas uusien opetussuunnitelmien, [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden \(POPS 2014\) luvun 10](#) ja [Normaalikoulun oman opetussuunnitelman \(2016\)](#), mukaisiksi. Samalla on kiinnitetty huomiota siihen, että opas tarjoaa opiskelijoille enemmän käytännön työkaluja ja ideoita menestykselliseen opettamiseen ja harjoitteluun kaksikielisen opetuksen luokissa. Oppaan kirjoittajien tarkoituksena on ollut esitellä ja havainnollistaa erilaisia, toimivaksi todettuja pedagogisia ratkaisuja, joiden avulla englanti saadaan luontevaksi osaksi oppitunteja ja opiskelua. Käytännön lähestymistavan lisäksi on nähty tärkeäksi jonkin verran taustoittaa kaksikielisen opetuksen periaatteita teoriasta käsin, koska Suomessa opettajankoulutus perustuu tutkimukseen ja soveltaa teoriaa käytäntöön. Lukukokemuksen miellyttävyyttä on tavoiteltu erilaisilla tekstinostoilla, tekstin sisäisillä ristiviitteillä, sekä runsailla linkeillä erilaisiin nettiaineistoihin ja lisämateriaaleihin.

One language sets you in a corridor for life. Two languages open every door along the way.

Frank Smith

Mihin yllämmekään vielä useamman kielen taidon avulla? Tämän sitaatin kera toivotan omasta ja kaikkien kirjoittajien puolesta ajatuksia herättäviä lukuhetkiä sekä menestystä harjoitustunteihin.

Taina Wewer

SISÄLLYS

Taina Wewer	
SAATESANAT.....	2
<i>Taina Wewer</i>	
1. KAKSIKIELINEN OPETUS	4
1.1 Akateeminen kielitaito	7
1.2 Mitä kaksikielisessä opetuksessa pitäisi huomioida suunnitteluvaiheessa?.....	10
<i>Tuija Niemi</i>	
2. OPPITUNTIEN SUUNNITTELU.....	16
3. MATERIAALIT JA HAVAINNOLLISTAMINEN.....	30
<i>Helinä Rahman</i>	
4. VIESTINNÄLLINEN KAKSIKIELINEN OPETUS	35
4.1 Viestinnälliset tehtävät.....	35
4.2 Opettajan rooli ja kielenkäyttö.....	38
4.3 Oppilaan rooli ja viestintästrategiat	40
<i>Maria Broholm</i>	
5. KYSYMYSMALLEJA ERI LUOKKA-ASTEILLE JA KIELITAITOTASOILLE.....	42
<i>Pirjo Lammila-Räisänen</i>	
6. TIETOTEKNIKKAA KAKSIKIELISESSÄ OPETUKSESSA.....	46
<i>Tuija Niemi, Taina Wewer, Maria Broholm, Pirjo Lammila-Räisänen & Helinä Rahman</i>	
7. ERI LUOKKA-ASTEIDEN OPETUKSEN ERITYISPIIRTEISTÄ	57
7.1 Luokat 1-2.....	59
7.2 Luokat 3-4.....	63
7.3 Luokat 5-6.....	67
7.4 Luokat 7-9.....	70
<i>Minna Viiniemi</i>	
8. HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI LUOKILLA 7-9.....	71
<i>Taina Wewer</i>	
9. KIELIT Aidon Arviointi ja Osaamisen Dokumentointi.....	78

1. KAKSIKIELINEN OPETUS

Taina Wewer

Kaksikielinen opetus ei ole uusi ilmiö; sitä on harjoitettu mm. jo antiikin ajan Roomassa, keskiajan pappiskoulutuksessa, ja se tuli erityisen suosituksi mm. Kanadassa 1960 -luvulla ja Suomessa 1990 -luvulla. Eri aikoina ja eri maissa kaksikielinen opetus on kuitenkin toteutunut eri tavoin, erilaisin painotuksin ja eri tavoittein. Kaksikielisen opetuksen teoriataustassa yhdistyvät yleiset sosio-konstruktivistiset ja vieraiden kielten oppimisteoriat, ja opettamisessa ammennetaan sekä aine- että kielididaktikasta.

KAKSIKIELINEN OPETUS ON ERI OPPIAINEIDEN ASIASISÄLTÖJEN OPETTAMISTA JA OPPIMISTA KOULUSSA KÄYTETTÄVÄLLÄ KIELELLÄ JA VIERAALLA KOHDEKIELELLÄ.

Suomessa kaksikielisellä opetuksella tavoitellaan laajempaa ja syvempää kielitaitoa kuin ns. perinteisessä kielenopetuksessa. Normaalikoulussa toteutettava kaksikielinen opetus on laajamittaista: **kohdekielen englannin osuus kokonaisopetuksesta on vähintään 25 %**. Oppimäärät suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus opiskellaan kuitenkin kokonaan suomen kielellä. Eri oppiaineissa sisältötavoitteet ovat samat kaksikielisessä ja perinteisessä opetuksessa, joskin opetuksen järjestäjä määrittelee, mitkä sisällöt opetetaan englannin kielellä ja mitkä ovat kielelliset tavoitteet. Lisäksi on huomattava, että kaksikielinen opetus eroaa normaalista kielenopetuksesta monella eri tavalla, koska englannin kieli on paitsi opiskelun kohde, se on myös opiskelussa tarvittava väline. Alla olevaan taulukkoon on kirjattu joitakin eroavaisuuksia, joista tavoiteltu kielitaito (sosiaalinen – akateeminen) on merkittävin.

Taulukko 1: Perinteinen englannin opetus ja kaksikielinen opetus

Piirre/Kielenoppimisen tapa	<i>Perinteinen englannin aineenopetus</i>	<i>Kaksikielinen opetus suomi-englanti</i>
Kielenopetuksen tarkoitus	yleinen	erityinen
Tavoiteltu kielitaito	sosiaalinen	akateeminen
Kielen asema oppimisessa	kohde	kohde ja väline
Opetuksen kohde	kielioppi, sanasto, fraasit	oppiainekohtainen sanasto, fraasit, tiedonalalle tyypilliset tekstikäytännöt
Oppilaan päärooli	kielen oppija	kielen oppija ja aktiivinen käyttäjä
Opettajan pätevyys	englannin aineenopettaja	kielitaitovaatimukset täyttävä luokan- tai aineenopettaja

Valtakunnalliset [Perusopetuksen Opetussuunnitelman Perusteet](#) (POPS 2014, korostus kirjoittajan) -asiakirja edellyttää, että kaksikielisessä opetuksessa

”kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle. **Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista.** Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.”

Alemmilla luokilla (1-2) kaksikielinen opetus muistuttaa sisällöltään enemmän perinteistä englannin aineenopetusta, jossa harjoitellaan kieltä arkisen kouluelämän tilanteissa ja kohtaamisissa, mutta siirtyä nopeasti kohti akateemisempaa, eri tiedonaloille ominaista kielenkäyttöä. Kaksikielisessä opetuksessa tavoite on ikäkaudelle sopiva **akateeminen kielitaito**, jonka avulla voi ymmärtää, opiskella ja oppia esimerkiksi matematiikkaa, historiaa ja ympäristöoppia sekä osoittaa osaamistaan ja tuottaa sisältöä englanniksi.

Yleisenä kielellisenä tavoitteena Normaalikoulussa on, että kaksikielisen opetuksen oppilaat ovat saavuttaneet peruskoulun päättyessä [Eurooppalaisen viitekehysten](#) suomalaisen sovelluksen hyvän osaamisen taitotason B1.1 ymmärtämisessä ja tuottamisessa. Turun normaalikoulu on omaksunut akateemisen kielitaidon tasojen kuvaamiseen kaksikielisessä opetuksessa yhdysvaltalaisen [WIDAn tavoitetaksonomian](#) (ks. linkissä kohta 2: *Defining Features of Academic Language, the Performance Definitions for Listening & Reading, ja the Performance Definitions for Speaking & Writing*), jossa on kuusi eri tasoa: *Entering, Emerging, Developing, Expanding, Bridging ja Reaching*, joista **Expanding on yleistavoite perusopetuksen päättyessä**. Eri luokka-asteille on Normaalikoulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa määritelty omat minimitaloitetasonsa, jotka on kuvattu alla lyhyesti (*Taulukko 2*). Taitavat oppilaat voivat saavuttaa ylempiäkin tasoja, mutta on huomattava, että tasot *Bridging ja Reaching* ovat jo varsin haastavia ja edellyttävät korkeatasoista, johdonmukaista osaamista. Laajemmat kuvaukset taitotasojen piirteistä kielitaidon eri osa-alueilta löytyvät suomeksi [Normaalikoulun opetussuunnitelman](#) luvusta 10.

KIELITIETOISESSA KOULUSSA YMMÄRRETÄÄN, ETTÄ KIELELLÄ ON OLENNAINEN MERKITYS OPPIMISESSA, VUOROVAIKUTUKSESSA JA YHTEISTYÖSSÄ. KIELITIETOISTA OPETUSTA TARVITAAN, KOSKA KIELI ON SE VÄLINE, JONKA AVULLA OPPIAINEIDEN SISÄLTÖJÄ OPITAAN. SAMALLA KIELI ON OPPIMISEN KOHDE – OPISKELUN KAUTTA OPITAAN KIELTÄ.

Taulukko 2: Turun normaalikoulun kaksikielisen opetuksen tavoitetasot eri luokka-asteille

Luokka	Tavoitetaso	Tyypillisiä piirteitä, esim.
1-2	Entering	yleisiä, jokapäiväiseen elämään liittyviä sanoja lyhyitä, yksittäisiä väittämiä, kysymyksiä joiakin tiedonalakohtaisia termejä ja fraaseja
3-4	Emerging	lyhyitä, yksinkertaisia virkkeitä, joihin sisältyy pääajatus toistuvia, kaavamaisia lause- ja virkerakenteita eri tiedonaloilta yleisiä tiedonalojen sanoja ja ilmauksia, synonyymejä ja sukulaissanoja
5-6	Developing	toisiinsa liittyviä ajatuksia, yhdyslauseista koostuvia virkkeitä monimuotoisempia virkerakenteita idiomeja ¹ , kollokaatioita ² , täsmällisempiä tiedonalojen termejä
7-9	Expanding	vaihtelevia virkerakenteita, pidempiä yhtenäisiä tekstejä tietyntyypiset virkerakenteet eri tiedonalojen kielessä ilmaisuvoimaista ja erityissanastoa, jonkin verran teknistäkin
	Bridging	ajatusten järjestelmällinen, yhtenäinen ja johdonmukainen esittäminen monenlaisissa viestintätarkoituksissa; teknistä ja abstraktia sisältöalueen kieltä, myös tiedonalakohtaisia kollokaatioita, merkitykseltään tarkkaa sanastoa ja ilmaisuja kaikilta eri sisältöalueilta
	Reaching	kaikki mahdolliset piirteet eri tasoilta läsnä kielessä

Akateemiseen kielitaitoon liittyy olennaisesti käsite **kielitetoinen opetus**, jota korostetaan uudessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (POPS 2014) -dokumentissa paitsi kaikkia koskevassa yleisopetuksessa, myös kaksikielisessä opetuksessa: ”Eri oppiaineiden opetus [...] kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa.” Opettajan riittävä kohdekielen hallinta on määritelty Opetushallituksen antamassa määräyksessä 25/011/2005. Sen mukaan riittävä kielitaito on opettajalla, jolla täyttyy yksi seuraavista edellytyksistä:

- Yleisen Kielitutkinnon (YKI) taso viisi, joka vastaa Eurooppalaisessa viitekehyksessä tasoa C1,
- yliopisto-opintoja kohdekielessä vähintään 80 op (syventävät opinnot) tai
- ulkomailla kohdekielisessä maassa suoritettu opettajantutkinto, joka on hyväksytetty Suomessa.

POPS (2014) painottaa erityisen voimakkaasti sitä, että **jokainen opettaja on kielellinen malli ja oman oppiaineensa akateemisen kielen opettaja** sen lisäksi, että opettaa oman oppiaineensa sisältöjä. Kaksikielisen opetuksen opettajan pitää siis tuntea oman oppiaineensa akateeminen kieli, sanasto ja tekstikäytännöt sekä englanniksi että suomeksi, ja niitä tulee opettaa.

¹ idiomi = luonteenomainen kuvallinen, joskus sananmukainen ilmaisu, esim. *break a leg, let one's hair down*

² kollokaatio = sanojen taipumus esiintyä yhdessä vakiintuneesti, esim. *make* tai *brew coffee*, mutta EI **cook coffee*

1.1 Akateeminen kielitaito

Akateeminen kieli eroaa arkikielestä esimerkiksi siten, että se on ilmaisultaan neutraalimpaa, tiiviimpää, täsmällisempää ja monipuolisempaa niin sanastoltaan kuin virkerakenteiltaan. Se käyttää runsaasti konnektoreita³ ja konjunktioita⁴, ja sille on ominaista akateemisen sanaston hyödyntäminen kaikista sanastoryhmistä: yleinen, erikoissanasto ja tekninen. Esimerkkejä näistä sanastoryhmistä matematiikan ja historian oppiaineissa on alla olevassa taulukossa.

Taulukko 3: Esimerkkejä akateemisesta sanastosta

Akateemista sanastoa	<i>Yleinen sanasto</i> sopii hyvään yleiskieleen, kaikkiin oppiaineisiin ja tiedonaloihin	<i>Erikoissanasto</i> tiedonalojen omaa ja yhteistä termistöä	<i>Tekninen sanasto</i> eriytynein tieteenalojen termistö
matematiikka	<i>calculate</i> <i>demonstrate</i>	<i>percent</i> <i>angle</i>	<i>coefficient</i> <i>x-axis</i>
historia, yhteiskuntaoppi	<i>structure</i> <i>appropriate</i>	<i>constitutional</i> <i>revolution</i>	<i>Magna Carta</i> <i>Red Guards</i>

Akateeminen kieli ja arkikieli eivät ole kaksi toisensa pois sulkevaa ääripäätä kielijatkumossa. Koulukontekstissa käytettävä englannin kieli voi olla enemmän tai vähemmän akateemista kuitenkin siten, että selkeä pyrkimys koko ajan akateemisempaan kieleen on kirkkaana mielessä ja näkyy opetuksessa. On huomattava, että **kaksikielinen opetus ei ole synonyymi sanojen opettelulle tai sille, että oppilas altistetaan passiivisesti erilaiselle englanninkieliselle materiaalille**. Tarkoitus on, että oppilas on itse **aktiivinen kielenkäyttäjä**, joka paitsi ymmärtää lukemaansa ja kuulemaansa, myös tuottaa kieltä kirjoittamalla ja puhumalla.

*PELKKÄ YLEISEN JA AKATEEMISEN SANASTON OPETTAMINEN EI OLE RIITTÄVÄÄ
KAKSIKIELISESSÄ OPETUKSESSA. SE ON VASTA LÄHTÖKOHTA
AKATEEMISEN KIELEN OPPIMISEEN.*

Eri sanaluokkien sanat ovat rakennusmateriaalia, josta kielitaito rakennetaan. *Bricks and mortar* -periaatteen mukaan sanojen (tiilien) yhdistämiseen fraaseiksi, lauseiksi ja virkkeiksi tarvitaan laastia eli konnektoreita ja konjunktioita.

³ konnektori = virkkeitä toisiinsa sitovat sidossanat – ja ilmaisut, esim. *siinä tapauksessa että, toisaalta, kuitenkin,...*

⁴ konjunktio = sidesana, esimerkiksi alistus- ja rinnastuskonjunktiot (*että, jotta, koska, ...ja, eli, tai, vai, ...*)

Seuraava Taulukko 4 havainnollistaa sitä, miten kielitaidon karttuessa yksittäisistä sanoista edetään yksinkertaisen, pääajatuksen sisältävän virkkeen kautta yhdyslauseita (pää- ja sivulauseet) sisältäviin virkkeisiin matematiikan oppiaineessa. Esimerkin kaltainen eteneminen edellyttää avainkäsitteiden, konjunktioiden ja virkemallien käsittelyä ja oppimista sekä kielen funktioiden ymmärtämistä. Sulkeissa on viitteelliset luokka-asteet, jolloin esimerkkien kaltaisia virkerakenteita voi edellyttää. Vertailemiseen tarvittava kieli tulee kompleksisemmaksi, kun lauseita yhdistetään erilaisilla konjunktioilla, yleiset arkikielen sanat korvataan akateemisemmilla (*same* → *alike* → *similar* → *identical*) ja lauseita voidaan korvata partisiippi-ilmauksilla (*A triangle has three sides.* → *a three-sided triangle*).

Taulukko 4: Akateemisen kielen kehittyminen

Avainkäsitteet, yleistä ja erikoissanastoa	Yksinkertainen virke, sisältää pääajatuksen	Virke, jossa rinnasteinen yhdyslause, vertailu	Edelleen monimutkaisempi virkerakenne	Vaativampi virkerakenne ja akateemisemmat ilmaisut
1-2	1-2	3-4	5-6	7-9
<i>triangle square three four side line</i>	<i>Triangles have three sides. Squares have four sides.</i>	<i>A triangle has three sides, but a square has four sides. They both have straight lines.</i>	<i>Triangles and squares are alike because they both have straight lines. They are different because a triangle has three sides and a square has four sides.</i>	<i>Though squares and triangles are similar because both have straight lines, a triangle is three-sided and a square is four-sided.</i>

Kielitietoinen opetus ja kielipedagoginen ote edellyttävät siis sitä, että **opettaja osaa analysoida ja purkaa opetettavaa englanninkielistä ainesta kielellisiin osiin ja tunnistaa ydinsanaston, tyypillisiä virke- ja lauserakenteita sekä tekstilajien ominaispiirteitä**. Akateemisia kielen funktioita eli tehtäviä esimerkkeineen esitetään seuraavassa Taulukossa 5 alla. Tällaisia kielen käyttötarkoituksia on mahdollista – ja niitä pitää – opettaa ja harjoitella sekä suomeksi että englanniksi, koska arkikielellä ilmaistaan asioita eri tavalla kuin koulussa ja opiskelussa tarvittavalla akateemisella kielellä. Oppilaat, etenkin suomea toisena kielenä opiskelevat, eivät jokapäiväisessä elämässään ole ehkä koskaan kohdanneet tai tarvinneet akateemisempaa kieltä. Heille ohje ”perustele” (*justify/argue/explain/rationalize/state reasons*) voi olla vieras, eivätkä he tiedä, mitä pitäisi tehdä – mitä perusteleminen ylipäänsä tarkoittaa (todisteiden esittämistä jonkin asian tueksi). Yhtä vierasta voi olla vaikka vertaileminen. Ei tiedetä, että vertailussa tarkastellaan kahden tai useamman eri asian samankaltaisuuksia ja eroja. Asia helpottuu, kun kielen tehtäviä ja akateemisia perustaitoja harjoitellaan yksinkertaisilla, oppijalähtöisillä esimerkeillä molemmilla kielillä.

Taulukko 5: Akateemisen kielen tehtäviä

<p>analysointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>(X) shows that (Y), because...</i> • <i>Based on this, I conclude that ...</i> • <i>This is important, because...</i> <p>luokittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>We can classify (X) according to (Y), (Z) and (W).</i> • <i>The most notable characteristics of this group is...</i> <p>järjestäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>First, ..., second, ... then, ...</i> • <i>Following from/after,...</i> <p>vertailu</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>(X) and (Y) are similar/different, because...</i> • <i>They both...</i> <p>määrittely</p> <p>kuvailu</p> <p>johtopäätösten tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>After inspecting (X), I have concluded ...</i> <p>arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>My interpretation of (X) is that ...</i> 	<p>syyn ja seurauksen selittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>The most likely reason for (X) is...</i> • <i>The (X) led to (Y) which caused (Z).</i> <p>hypoteesien tekeminen, päättely, ennustaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>I predict/anticipate that ...</i> <p>tiedottaminen</p> <p>kertominen</p> <p>vakuuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>It is important to consider ...</i> • <i>The dis/advantages of (X) are ...</i> <p>tiedon pyytäminen ja antaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>I wonder why ...</i> • <i>Could you be more specific about...?</i> <p>synteesin tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>The main points are ...</i> • <i>I agree/disagree with (X) that ...</i> <p>ongelmanratkaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>We know our solution is correct because...</i>
---	--

Taulukko 5 sisältää esimerkkejä suurimmasta osasta akateemisen kielen tehtävistä. Lisää löytyy netistä hakusanoilla 'academic language functions' tms. Opettajan on hyvä pitää mielessä, että erilaisia kielellisiä haasteita ja tehtäviä on koko skaalalta, eikä pysytä ainoastaan yksinkertaisissa kielen käyttötarkoituksissa (esim. kertominen, kuvaileminen ja määrittelemineen). [Academic Language Functions Toolkit](#) on hyvä, havainnollinen ja tiivis 19-sivuinen esitys, josta saa lisää tietoa, kielimalleja sekä vinkkejä erilaisista kuva- ja kaaviomalleista (*graphic organizers*), joita voi käyttää eri oppimisen apuna koko peruskoulussa.

Kielen tehtäviin liittyen myös [Luvussa 5](#) kysymysmalleista on hyödyllisiä esimerkkejä kysymystyypeistä, jotka liittyvät Bloomin ajattelutaitojen ja osaamistavoitteiden taksonomiaan (muistaminen, ymmärtäminen, soveltaminen, analysointi, arviointi ja luominen). Luvun 5 esimerkit ja mallit erilaisista kysymyksistä on myös suhteutettu oppijoiden kielitaitotasoon sekä Normaalikoulun WIDA:ta omaksumaan tavoitetasoihin.

1.2 Mitä kaksikielisessä opetuksessa pitäisi huomioida suunnitteluvaiheessa?

Yksi kaksikielisen CLIL-opetuksen tunnettuja teorioita on ns. **Neljän C:n malli** (4Cs framework), jossa suunnittelun pohjalla ovat 1. *Content* (englanniksi opittava ainesisältö), 2. *Cognition* (ajattelutaidot ja oppiminen eli lähinnä [CLIL -matrix](#) ja [Bloomin taksonomia](#)), 3. *Communication* (opittava kieli, vuorovaikutus kohdekielellä eli Kielitriptyykki) ja 4. *Culture* (kohdekieleen liittyvät kulttuuriset ilmiöt). Lyhyet *Explained Simply* -videot auttavat ymmärtämään, mitä neljällä eri C:llä tarkoitetaan:

[Content](#) (3:52)

[Communication](#) (2:51)

[Cognition](#) (3:02)

[Culture](#) (4:20)

Lyhyesti ilmaistuna Neljän C:n malli tarkoittaa seuraavia periaatteita. Englanniksi opetettava ja opittava ainesisältö ei välttämättä ole täysin identtinen suomenkielisen ainesisällön kanssa; on usein valittava olennaisin ydinaines, joka opetetaan ja käsitellään englanniksi siten, että vähintään 25 % oppimistilanteista on englanninkielisiä. Oppilaalla on oltava käytössään avainsanasto sekä fraasit ja kielen funktiot, jotta hän pystyy omaksumaankin opittavan ainesisällön englanniksi ja vielä kielellistämään opitut asiat englanniksi ikäkaudelle ja kielitaidollaan sopivalla tavalla (ks. [1.1 Akateeminen kielitaito](#)) erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Samalla huomioidaan kulttuuriset tekijät, joita pitäisi huomioida laajemmin kuin vain ”ruoka ja juhlat”-lähestymistavalla. Kulttuuriin sisältyvät mm. tavat, uskomukset, taide, musiikki, uskonto ja uskonnolliset tavat, sosiaalinen kanssakäyminen ja riitit.

Opettaja suunnittelee englanninkieliset harjoitteet jakson oppituntien ja yksittäisten oppituntien sisällä etenemään siten, että siirrytään matalammista kielellisistä ja älyllisistä vaatimuksista kohti vaativimpia. Toisin sanoen tarvittava kieliaines on alussa yksinkertaisempaa ja kognitiivinen kuorma kevyempi, mutta **jakson sisällä painopisteen tulisi olla alemman tason ajattelutaitojen sijasta ylemmillä tasoilla**. Jotta kognitiiviset tavoitteet etenevät helposta haastavampaan, tarvitaan ymmärrystä Bloomin taksonomiasta. Alla olevassa Taulukossa 6 Taulukko 6 on lueteltu taksonomian osaamistasot helpoimmasta vaativimpaan, erilaisia kysymyksiä ja harjoitteita ohjaavia verbejä sekä ehdotuksia tehtävän lopputuotoksiksi.

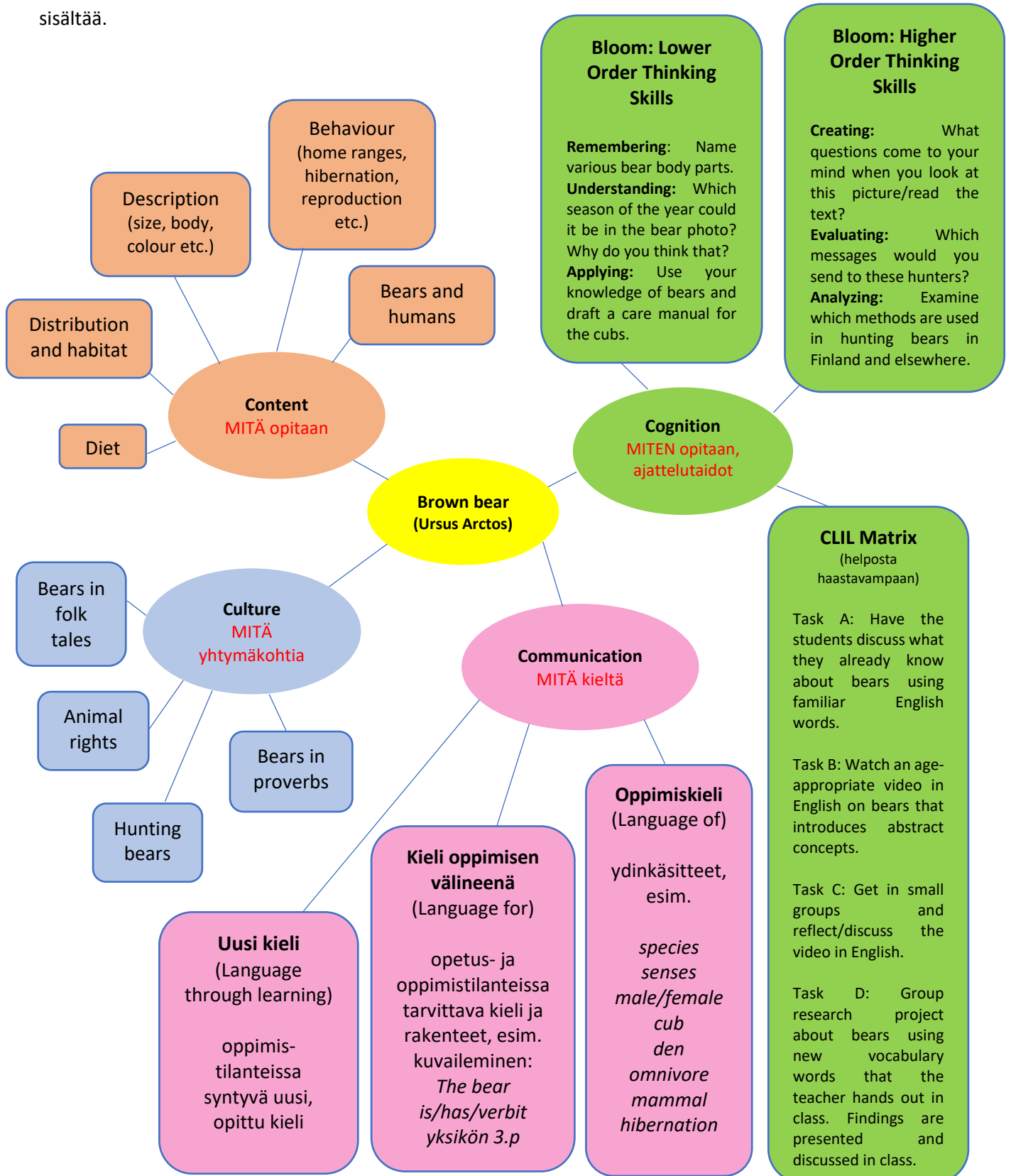
Lisäksi jakson englannin kieltä suunnitellessa täytyy huomioida se, että syöte on i+1 eli **oppilaat altistetaan sen hetkistä kielitaitoaan hieman haasteellisemmalle kielelle**. Jos materiaalien (esim. tekstit, videot, tehtävät, opettajan puhe) englanti on liian helppoa, oppilaat pitkästävät, eikä kielitaito kehity; jos liian vaikeaa, oppilaat turhautuvat ja motivaatio kärsii. Tunteja observoidessa kannattaa siis tarkkailla luokassa käytettävää kieltä ja muodostaa yleiskäsitys oppilaiden kielitaitotasosta.

Taulukko 6: Bloomin ajattelutaitojen taksonomia esimerkein

Kognitiivinen tavoite	Tehtävä- ja kysymysverbejä imperatiivimuodossa, esim.	Mahdollisia lopputuotoksia
1. Tietäminen tai muistaminen eli asian tuttuus sekä kyky toistaa opittu asia tarvittaessa	nimeä (<i>name/label</i>), luettele (<i>list</i>), valitse (<i>choose/select</i>), määrittele (<i>define</i>), kuvaile (<i>describe</i>), opettele ulkoa (<i>memorize</i>), tunnista (<i>recognize/identify</i>), sijoita (<i>locate</i>), totea (<i>state</i>), lausu/esitä (<i>recite</i>)	tapahtuma, teksti, nauhoite, sanomalehti, aikakauslehtiartikkeli, televisio- ja radio-ohjelma, elokuva ja video, näytelmä
2. Ymmärtäminen eli käsitys tai tulkinta opitusta asiasta	selitä (<i>explain</i>), yhdistä (<i>match</i>), kerro omin sanoin (<i>restate/paraphrase</i>), kirjoita toisin sanoin (<i>rewrite</i>), anna esimerkki (<i>give example</i>), ilmaise (<i>express</i>), puolusta kantaa (<i>defend</i>), erottele (<i>distinguish</i>), tiivistä (<i>summarize</i>), tulkitse (<i>interpret</i>), laajenna (<i>extend</i>), havainnollista (<i>illustrate</i>), esitä yhteys (<i>interrelate</i>)	draama, sketsi, sarjakuva, tarinat ja kertomukset, nauhoitus, puhe, valokuva, diagrammit ja kuviot, toteama, malli, loppupäätelmä, syy-seuraussuhteet, yhteenvedo, viitekehys, suuntaviivat, analogiat ⁵
3. Soveltaminen eli jonkin opitun asian, esim. periaatteen tai säännön, käyttäminen uudessa yhteydessä	järjestä (<i>organize</i>), yleistä (<i>generalize</i>), dramatisoi (<i>dramatize</i>), valmistele (<i>prepare</i>), valmista (<i>produce</i>), valitse (<i>choose/select</i>), hahmottele (<i>sketch</i>), käytä (<i>use</i>), sovelta (<i>apply</i>), ratkaise (<i>solve</i>), näytä/esitä (<i>show</i>), maalaa (<i>paint</i>)	kartta, projekti, ennuste, diagrammi, kuvitus, essee, ratkaisu, kysymysten muodostaminen, lista, draama, taideteokset (esim. veistos, maalaus)
4. Analysointi eli ongelman pilkkominen pienempiin osiin tarkastelua varten	vertaa (<i>compare</i>), analysoi (<i>analyze</i>), luokittele (<i>classify</i>), päättelä (<i>infer</i>), kartoita (<i>survey</i>), tarkenna/tähdennä (<i>point out</i>), eriytä/erilaista (<i>distinguish</i>), luokittele (<i>categorize</i>), erottele (<i>differentiate</i>), jaottele (<i>subdivide</i>), valikoi (<i>select</i>)	kysely, argumentointi, käsitteiden määrittely, mielipiteen muokkaus, pääajatuksen etsiminen, deduktiivinen päättely, syllogismin ⁶ purkaminen, raportti, kaavio
5. Arviointi eli asian arvon tai merkityksellisyyden pohtiminen, tarkastelu ja määrittely kriittisesti	arvostele (<i>judge/critique</i>), punnitse (<i>weigh</i>), suhteuta (<i>relate</i>), kritisoi (<i>criticize</i>), esitä tukea (<i>support</i>), arvioi (<i>evaluate/appraise/gauge</i>), pohdi (<i>consider</i>), suosittele (<i>recommend</i>), vertaa (<i>contrast/compare</i>)	loppupäätelmä, itsearviointi, arvio, suositus, oikeudenkäynti, tutkimus, kriteeripohjainen tai kriteerejä luova arviointi, ryhmäkeskustelu
6. Luominen eli uuden kehittäminen ja syntetisointi eli osien yhdistäminen uudeksi (tieto)kokonaisuudeksi	koosta (<i>compose</i>), synnytä (<i>originate</i>), tee hypoteesi (<i>hypothesize</i>), rakenna (<i>construct</i>), kehitä (<i>develop</i>), esitä roolia (<i>role play</i>), toteuta (<i>produce</i>), suunnittele (<i>plan/design</i>), luo (<i>create</i>), keksi (<i>invent</i>), järjestä (<i>organize</i>), yhdistä (<i>combine</i>)	artikkeli, keksintö, raportti, sääntöjen tai standardien kehittäminen, peli, kone, kokeilu, näytelmä, kirja, vaihtoehtoinen toimintatapa, kysymys, laulu, hypoteesin muotoilu

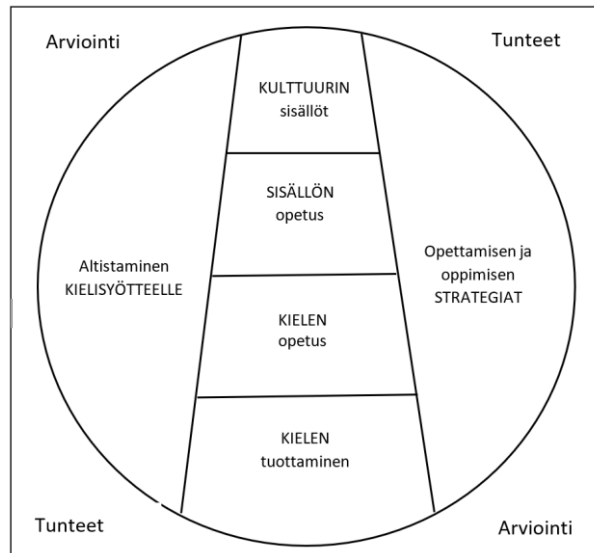
⁵ analogia = verrattavuus, vastaavuus, samankaltaisuus, yhdenmukaisuus⁶ syllogismi = kahdesta oletuslauseesta seurannut johtopäätelmä, esim. Kaikki eläimet ovat kuolevaisia. Ihminen on eläin. Johtopäätös: ihminen on kuolevainen.

Jakson sisällöt ja tavoitteet on tarkoitus tarkentaa ja määrittellä näissä neljässä osa-alueessa vaikkapa havainnollisen, runkosuunnitelma-ajatuskartan avulla. **Jaksosuunnitelma c-luokilla sisältää myös englannin kieliaiineksen eli ydinkäsitteet ja tarvittavat rakenteet sekä fraasit.** Alla olevassa ajatuskartassa on aiheena suomalainen karhu (Brown bear), ja siinä on erilaisia esimerkkejä siitä, mitä neljän C:n osa-alueet voivat sisältää.

Kuvio 1: Neljän C:n malliin perustuva jaksosajatuskartta

Tässä luvussa on painotettu sitä, että kaksikielinen opetus sisältää paljon enemmän huomioitavia elementtejä kuin pelkästään opettamista englannin kielellä. Seuraava kuvio kiteyttää kaksikielisen olennaisimmat, opetuksessa ja jakson suunnittelussa huomioitavat piirteet, joista suurinta osaa on käsitelty edellä.

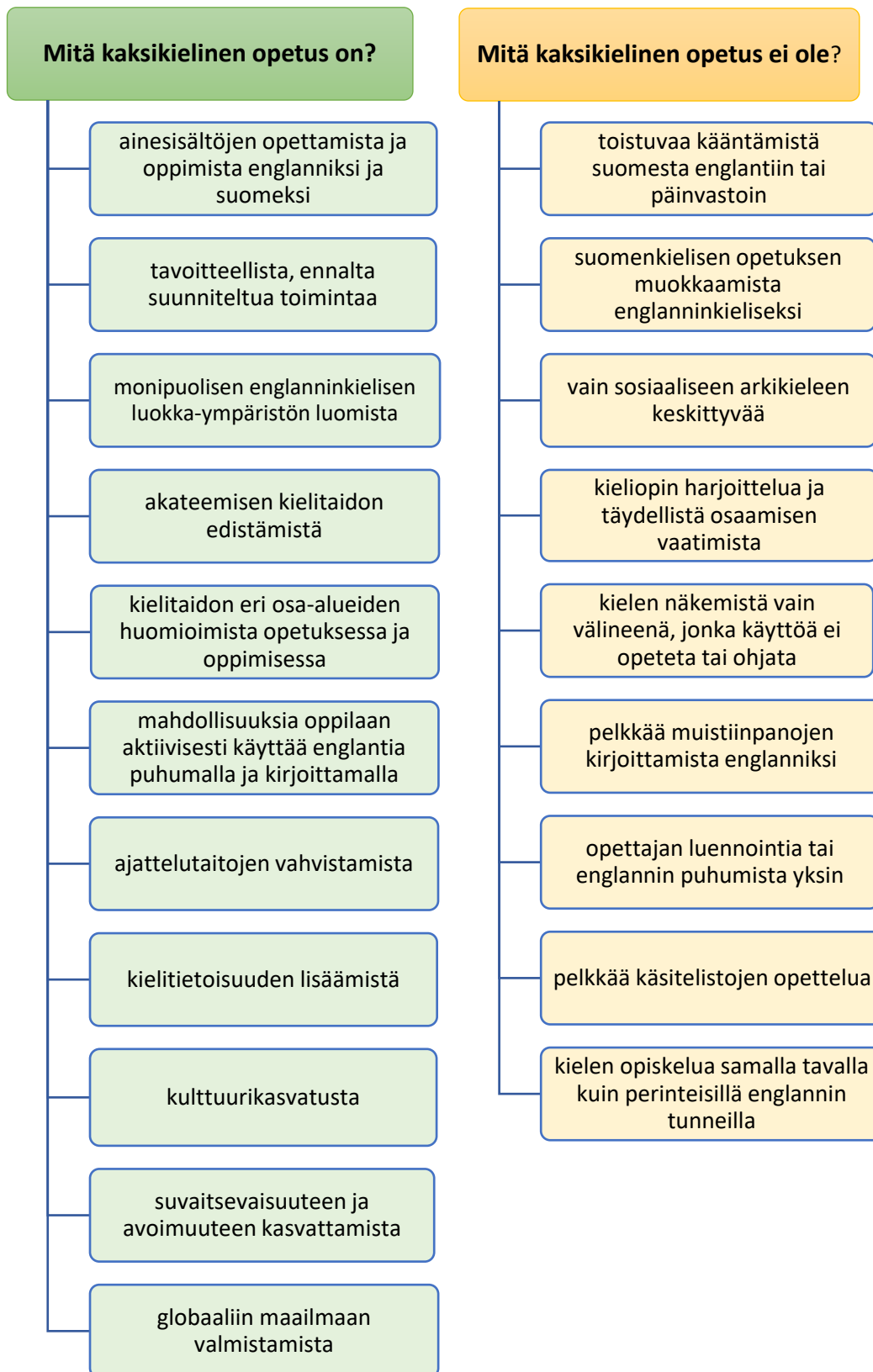

Kuvio 2: Kaksikielisessä opetuksessa huomioitavat seikat

Tunteet viittaavat esimerkiksi siihen, että jokaisella oppilaalla on oppimistilanteissa oma **affektiivinen filterinsä**, joka suodattaa omaksuttavaa tietoa. Oppimiseen vaikuttavia affektiivisia tekijöitä ovat mm. motivaatio, käsitys itsestä oppijana, itseluottamus ja ahdistuneisuus. On tärkeää, että oppimistilanteet ovat turvallisia, virheitä ja erehdyksiä sallivia – sellaisia, joissa oppilaan affektiivinen filteri voi olla matala. Yksi merkittävä tekijä positiivisen oppimisilmapiirin luomisessa on rakentavan palautteen antaminen negatiivisen sijaan. Muita tekijöitä ovat mm. kontekstin luominen, havainnollistaminen, erilaiset avut kielen tuottamiseen ja ymmärtämiseen (ks. [Luku 3 Materiaalit ja havainnollistaminen](#)) ja erityisesti se, että akateemisen kielen oppimiseen kiinnitetään huomiota.

Kaksikielisessä opetuksessa oppilas on sekä oppijan että kielen käyttäjän roolissa. Siksi ei pidä harhautua luulemaan, että on riittävää, että pelkästään opettaja puhuu ja tuottaa englannin kieltä tunnilla tai esittää englanninkielisiä videoita ja autenttisia materiaaleja. Oppilaan merkityksellistä kielen tuottamista, sekä suullista (ks. esim. [Luku 4 Viestinnällinen kaksikielinen opetus](#)) että kirjallista, pitää sisällyttää jaksoihin ja oppitunneille suunnitteleamalla niille varta vasten oma tilansa ja paikkansa. Opettajan onkin hyvä hallita monipuolinen arsenaali erilaisia opettamisen strategioita, joihin liittyy havainnollistaminen ja altistaminen kielisyötteelle eli englanninkielisen oppimisympäristön luominen. Arviointi on olennainen osa opetus- ja oppimistapahtumaa. Siitä on tässä oppaassa oma lukunsa, [Luku 9 Kielitaidon arviointi ja osaamisen dokumentointi](#).

Tämän luvun kokoa kaavio, jossa todetaan, mitä kaikkea kaksikielinen opetus on ja mitä se ei ole. Kaavio antaa suuntaviivat sille, minkälaista kaksikielistä opetusta luokissa odotetaan.

Kuvio 3: Mitä kaksikielinen opetus on ja ei ole?

2. OPPITUNTIEN SUUNNITTELU

Tuija Niemi

Oppitunnilla on paikkansa isommassa kokonaisuudessa. Opetuksen tavoitteet nousevat aina opetussuunnitelmasta (Turun normaalikoulun opetussuunnitelman löydät koulun verkkosivuilta) – näin myös tuntitasolla. Tunnin suunnittelu pohjautuu aina jaksosuunnitelmaan (ks. tarkemmin edellinen [Luku 1.2](#) 1.2 Mitä kaksikielisessä opetuksessa pitäisi huomioida suunnitteluvaiheessa? jaksosuunnitelmasta), jossa on jo linjattu pidemmän aikavälin tavoitteet ja esim. tavoitteena olevat käsitteet ja kielelliset rakenteet. Tunnilla on jakson lisäksi paikkansa koulupäivän rakenteessa, jonka myötä tunnin tapahtumat myös muokkautuvat.

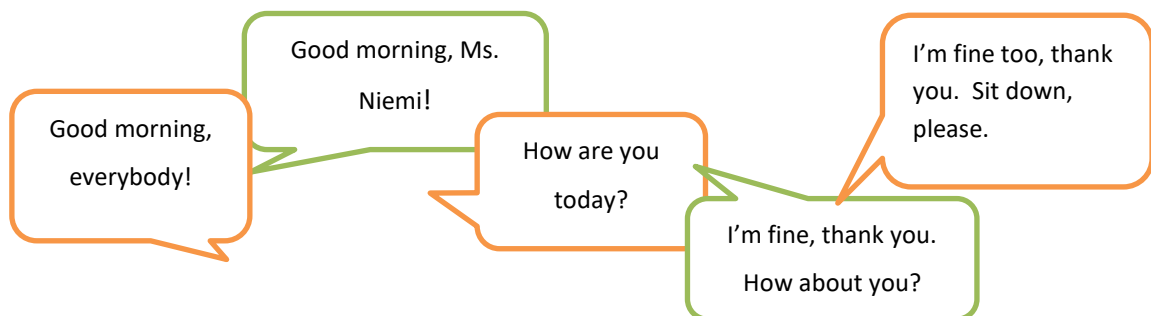
OPPITUNNIN SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT OVAT (a) TUTUSTUMINEN LUOKAN KIELELLISIIN RUTIINEIHIN, (b) ENGLANNINKIELISEN TUNTIOSION JA HAVAINNOLLISTAMISKEINOJEN SUUNNITTELU SEKÄ (c) OPPILAAN TOIMINNALLISUUDEN VARMISTAMINEN.

a) Selvitä luokan perusrutiinit ja niiden täsmälliset kielimallit.

Pohjatuntia seuratessasi kirjaa muistiin, miten esim. tervehdykset (ks. esim. alla), kalenteri, säätilan ja ruokalistan tarkastelu tehdään. **Huomioi nimenomaan näiden rutiinien paikka päivän kulussa ja liitä ne tuntiisi.** Tunteja seuratessasi kirjaa muistiin myös, kuinka paljon näihin kuluu aikaa. Tilanteiden toistuvuus on oppimiselle tärkeää ja luo oppilaille turvallisen oppimisympäristön.

Viikkotasolla luokassa saattaa olla tapana viikon laulun, lorun, kirjan tai blogin seuraaminen tai kirjoittaminen. Kuuluuko tällaisen huomioiminen tunnillesi? **Varmista, että osaat harjoiteltavan asian itse sujuvasti.**

Luokassa voi olla tapana keskittyä tiettyyn sanastoon tai tietyn rakenteen harjoitteluun viikkotasolla etenkin, jos opetustapa on kokonaisvaltainen ja oppiaineet läpäisevä. Voitko liittää tällaista kielellistä harjoittelua luontevasti osaksi tuntikokonaisuuttasi?

Kuvio 4: Esimerkki aamutervehdyksistä

Huomaa, että asiantuntijuus (esim. sanaston ääntämyksen osaaminen) rakentaa sinulle opettajana auktoriteettia ja uskottavuutta. Saat myös itsellesi varmuutta opettajana toimimiseen, kun olet valmistautunut huolella.

Luokkakieleen liittyviä perusilmaisuja voit tarkistaa esim. seuraavista lähteistä:

- Glyn Hughes, Josephine Moate & Tiina Raatikainen: ETC: English teaching companion: classroom management in English
- [Classroom English Phrases](#)
- [Fraaseja](#) erityisesti erilaisiin palautteen annon tilanteisiin

Alla olevista tekstikentistä löydät joitakin luokkakielifraaseja, joilla pääset alkuun.

Getting started

- *Hurry up now.*
- *Take off your coat.*
- *Let me introduce myself.*
- *I'm your Science teacher for the next 4 weeks.*
- *Let's see if everybody is here.*
- *Try not to be late next time.*
- *It's time to start.*
- *Put your things away, please.*

Running the lesson

- *Let's move on. Now we'll do another exercise.*
- *You have five minutes.*
- *OK. You can start.*
- *First, have a look at this text. Next... Last...*
- *Where are you up to?*
- *Any problems?*
- *Have you finished?*
- *OK, everybody. Two more minutes.*
- *We'll have a break now.*

Ending the lesson

- *It isn't time to finish yet.*
- *Carry on with your work.*
- *Finish off exercise B at home.*
- *For your homework...*
- *There will be a test on this.*
- *Today we have practiced...*
- *It's time to stop.*
- *See you all again on Tuesday.*
- *Go out quietly.*
- *Open the window, please.*
- *Whose book is this?*

Getting pupils to join in

- *Can you see all right?*
- *Is that better?*
- *Has everybody got a pencil?*
- *In turns, please.*
- *Who's next?*
- *Your turn.*
- *Who would like to do this?*
- *Any volunteers?*
- *Work in pairs, please.*
- *Work on your own, please.*
- *Join this group, please.*
- *Thank you for your help.*

Confirming and encouraging

- *That's right.*
- *You've got the idea.*
- *Excellent.*
- *Well done.*
- *Any other ideas?*
- *You're almost there*
- *Have another try.*
- *Think about it again.*
- *There's no need to hurry.*
- *That's much better.*
- *Keep up the good work.*
- *I'm glad you're working so well today.*

Managing the classroom environment

- *Come out here and face the class.*
- *Return to your own seat, please.*
- *Let's see what you have been working on.*
- *Take out your homework, please.*
- *We need to move the desks around for this lesson.*
- *Please, make sure the desks are all in line.*
- *Tidy up the tables/desks.*
- *You have 5 minutes time until recess.*

Gaining attention

- *Stop talking now.*
- *Stay where you are.*
- *Everybody turn this way for a moment.*
- *Stop what you are doing and look at me.*
- *Listen so that you know what to do.*
- *Keep your voices down.*
- *Please raise your hand when you need any help.*
- *One, two, three, look at me.*

Coping with problems

- *What's happening over here?*
- *That's enough of that.*
- *Concentrate on your own work, please.*
- *No copying from your neighbor.*
- *Please, ask me if you have any problems.*
- *You can't say that, I'm afraid.*
- *Stop that, please.*
- *You cannot do that.*
- *Please don't talk.*
- *Please respect everyone's right to peaceful work.*

Distributing and collecting

- *Pass the handouts around, please.*
- *Take one and pass them on.*
- *One each.*
- *You don't need to hand them in.*
- *There's only one dictionary for each group.*
- *Has everybody got a copy?*
- *Make sure you bring it on Friday.*
- *Collect the sheets up.*
- *Hand in your papers as you leave.*

Working with books and doing exercises

- *Take out your Math books, please.*
- *Open your books at page 21.*
- *You'll find the exercise on page 11.*
- *Look at the diagram on page 34.*
- *We are on page 65.*
- *I want you to do exercise 7A.*
- *Do the exercise in your notebooks.*
- *Let's go through this exercise together.*

b) Suunnittele oppitunnille selkeä englanninkielinen osio.

Turun normaalikoulussa kaksikielisessä opetuksessa on määritelty englannin kielen osuuden olevan **vähintään 25 prosenttia** kaikesta paitsi kieliaineiden opetuksesta. Tämä tarkoittaa neljänneistä oppitunnista (45 minuutin oppitunnista siis noin 11 minuuttia ja 75 minuutin oppitunnista lähes 19 minuuttia) ja viiden päivän kouluviikosta englanniksi pitäisi opiskella enemmän kuin yksi kokonainen koulupäivä.

KIELESSÄ PYSYMINEN ENGLANNINKIELISEN OSION AIKANA ON TÄRKEÄ PERIAATE.

Kaksikielisen opetuksen perusidea on, että **kohdekieltä käytettäessä käytetään vain sitä. Suomen kielen ja englannin kielen vuorottelua ei siis tehdä lausetasolla, eikä suoraa suomennosta ole tarpeellista antaa.** Esitetyn ymmärtämisestä huolehditaan muulla tavoin. Englannin kielessä pitäytymistä tukee **hyvä havaintomateriaali**, johon opettaja voi viitata, jos oma usko englannin kielen käyttöön horjuu. Luokassa voi olla käytössä myös jokin esine, jonka kantaja osaa vain englantia ja ymmärtää näin ollen myös lasten vastaukset vain englanniksi (esim. tietty hattu opettajan päässä tai tietty kuvasymboli esillä koko luokahuone muuttuu englanninkieliseksi ympäristöksi). Jos oppilaat yrittävät systemaattisesti käyttää suomen kieltä vastauksissaan, voi opettaja aina pyytää englanninkielistä vastausta joko vastaajalta tai joltakulta toiselta (esim. *"Can you say that in English, please?"* → *"Who can help Iris and tell this in English?"*).

Englanninkielinen osio voi olla niin vanhaa asiaa kertaava, uutta asiaa esittelevä kuin soveltavakin. Tärkeää on rajata mielekkäästi se, mitä englanniksi käsittelee, ja havainnollistaa tämä perusteellisesti. **Keskeistä on ymmärtämisen tukeminen. Anna oppilaalle visuaalista, audiitiivista ja kinesteettistä tukea.** Ymmärtämistä ja kohdekieliseen opetukseen osallistumista voi tukea esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- **Käytä kehonkieltä** runsaasti: eleet ja ilmeet viestivät paljon ja toimivat myös linkkinä abstraktista konkreettiin.
- **Luokkarutiinit** aloituksissa, pari- ja ryhmätyöskentelyssä yms. luovat ennustettavuutta ja auttavat ymmärtämään. **Struktuuri** auttaa oppilasta etenemään, vaikka hän ei kaikkea ymmärtäisikään. Samalla voit ohjata oppilasta olettamaan, arvaamaan ja päättämään merkityksiä.
- Hyödynnä oppilaan taustatietoja, yleissivistystä ja elämäkokemusta. **Liitä oudompi asia tuttuun** ja tarjoa näin kehys uuden oppimiselle.
- Käytä runsaasti **visuaalista ja konkreettista havaintomateriaalia**.
- **Liitä** uusi aiemmin opittuun, **kertaa** lyhyesti ennen uutta.
- Käytä **toistoa ja variaatiota**, anna oppilaalle aikaa ajatella. Saman asian esittäminen toisin, synonyymien käyttö ja joissain tapauksissa hieman hitaampi eteneminen auttavat oppilasta ymmärtämään ja seuraamaan.

- **Toista ohje** toisin sanoin. Käytä eleitä ja ilmeitä, demonstroi ja näytä.
- **Mallita.** Pyri silti viestinnälliseen luokkatilanteeseen.
- **Korjaa virheitä epäsuorasti.** Esimerkiksi väärin äännetyn sanan voi toistaa korrektissa muodossa ja toistattaa myös oppilailla. Kielellisiin virheisiin ei kannata takertua ja tehdä niistä numeroa.
- **Varioi** opetustapaa ja työtapoja. Näin tavoitat varmimmin erilaiset oppijat.
- **Seuraa oppilaiden ymmärtämisen tasoa** opetuksen aikana ja tarpeen tullen pysäytä ja selvennä tarkoittamaasi.
- **Opeta opiskelutekniikoita.** Pidä huoli oppimaan oppimisesta.
- **Kannusta, kehu ja tue.** Mitä suurempi kielellinen haaste, sitä enemmän tukea ja kannustusta oppilas tarvitsee. **Positiivinen ilmapiiri** luokassa tukee myös vieraan kielen käyttöä.

Sanaston opiskelusta

Uutta opiskeltaessa on useimmiten tärkeää tutustua tiettyyn sanastoalueeseen ennen varsinaisen asian opiskelua. **Tarkoitus ei siis ole, että oppilas arvailee parhaansa mukaan, vaan sanastoa saa ja pitää myös opettaa.** Erilaiset pelit ja leikit tukevat sanaston työstöä opiskelun alkuvaiheessa hyvin, sillä ne ovat useimmiten oppilaista motivoivia. Sähköisistä materiaaleista löytyy apuvälineitä sanastoharjoitteluun nykyään runsaasti (esim. Quizlet, Wheel Decide, ks. [Luku 6](#) tietotekniikan käytöstä opetuksen apuna). Esimerkkejä muista peleistä ja leikeistä ovat muun muassa seuraavat:

Kuva-sana-korttien (flashcards) käyttö

- muisti- ja arvauspelit
- Kim-leikki (Mikä kortti puuttuu tietystä joukosta?)
- Mitä korttia ajattelen?
- *I spy with my little eye and I see...*
- *Point to the ...* → Osoita sanottua korttia.

Ääntämisen harjoittelu

- **papukaija** (*Be a parrot*): toistetaan sanoja eri tavoin (iloisesti, arvovaltaisesti, kuten oopperalaulaja...)
- Ole **kaikuni** (*Be my echo*): yhdistetään sana ja taputus, luokka matkii kaikuna opettajaa.
- Ole **megafonini** (*Be my megaphone*): opettaja kuiskaa, luokka sanoo ääneen.

Yhtenä keinona uusien sanojen ja käsitteiden opiskeluun voi käyttää **sanapilviä**. Apuvälineenä näiden tekemiseen toimii esim. sivusto [Wordle](#) (vaatii Javan) tai [Wordclouds](#). Sanapilvestä oppilaat voivat esim. ympyröidä englanninkielisistä ennakkoon tuntemansa tai kaksikielisessä pilvessä yhdistää sanan ja sen suomennoksen. Samoin sanapilven avulla voi ennustaa, mitä asioita jaksossa tullaan sisällöllisesti

käsittelmään. Sanapilvi toimii myös hyvänä karttana koko jakson sisällölle ja esim. sisällön kertaamisen apuvälineenä. Esimerkkikuvassa on sanapilvi 4. luokan Pohjoismaa-jakson uusista sanoista.

Sanapilvien lisäksi toimivia opiskelun apuvälineitä ovat myös erilaiset **graphic organizer** -pohjat (ks. esim. [täältä](#); omia voi muokata esim. [täällä](#)), joiden avulla opiskeltavaa asiaa voidaan jäsentää. Näihin voi liittää myös oppimaan oppimisen elementtejä kuten alla olevassa *KWL⁷ Chart*issa.

KWL Chart

Before you begin your research, list details in the first two columns. Fill in the last column after completing your research.

Topic:		
What I know	What I want to know	What I learnt

Taulukko 7: KWL Chart

Ohjeiden antamisesta

Kiinnitä erityistä huomiota ohjeistuksen antoon. **Selkeä ja yksinkertainen ohje** vie pitkälle. Ohje on hyvä laittaa **kirjallisena** esille ja siinä voi olla **symboleja/kuvia** tukemassa englanninkielisen tekstin ymmärtämistä. Etenkin tämä on keskeistä taito- ja taideaineiden tunneilla sekä erilaisissa pari-, ryhmä- ja projektitöissä. Alla on esimerkki ohjeistuksesta. Mieti **siirtymät** ja materiaalien jakaminen huolellisesti. Perusperiaate on, että **ohje annetaan ensin ja materiaalit otetaan esille tai jaetaan vasta tämän jälkeen**.

⁷ KWL = Know, Want to know, Learnt

This is how I work!

1. Read the text with your pair.
2. Make sentences based on the story. Use 1 of the words **always, often, usually, sometimes and never** in each sentence. Write the sentences on Showbie under the title Chapter 6 Extra.
3. Practice on Quizlet. You find the right place here >

Tarkista ennen tuntia esim. sanaston ääntäminen. Jos olet epävarma, kirjoita itsellesi perusfraasit tuntisuunnitelmaan näkyviin. Harjoittele myös niiden luontevaa ääntämistä. Huomaa, että tarkka suunnittelu ja esim. opetuskeskustelun kysymysten kirjoittaminen tuntisuunnitelmaan auttaa sinua toimimaan opettajana johdonmukaisesti ja tavoitteellisesti. Luokkakieleen liittyviä perusilmaisuja voit tarkistaa sivuilta 17-18.

Mieti etukäteen, miten haluat oppilaan reagoivan englanninkielisen opetuksen aikana. Riittääkö TPR⁸ - tyyppinen keholla reagointi opettajan ohjeisiin vai haluatko oppilaiden tuottavan kieltä? Jos oppilaan on tarkoitus vastata englanniksi, opettajan on mietittävä, missä muodossa asian kysyy: vastaako oppilas yksinkertaisella *yes/no* –alkuisella vastauksella, yhdellä sanalla vai haluatko rikkaampaa ilmaisua. Jos haluat runsaampaa kielellistä ilmaisua, voi tätä olla tarpeen mallittaa etukäteen ja harjoitella esim. tietyn rakenteen käyttöä ennen varsinaista tuottamisen tilannetta (ks. [Luku 1.1](#) akateemisesta kielitaidosta). **Huomaa, että tavoitteiden ja kielellisten haasteiden tulee kasvaa kielitaidon edetessä.** Isompien oppilaiden kanssa esimerkiksi tekstin työstö AB-monistein on toimiva tapa (ks. [Luku 7.3](#) eri luokka-asteiden opetuksen erityispiirteistä).

Kieli kantaa aina mukanaan kulttuuria. **Kohdekulttuuriin liittyviä asioita onkin hyvä liittää luontevasti opetukseen aina tilaisuuden tullen.** Internetistä löytyy runsaasti vapaasti opetukseen hyödynnettäviä valmiita monistepohjia ja videoita ynnä muuta materiaalia englanniksi. Kaksikielisen opetuksen luokilla 1-6 on käytössä tunnukset sivustolle [Education.com](#) (kysy kirjautumisohjeet luokanlehtoriltasi). Myös monet opetustarkoituksiin tehdyt englanninkieliset kirjat ovat *photocopiable* eli niissä olevia monistepohjia saa kopioida ja vapaasti käyttää opetuksessa. Esimerkiksi tällaisten materiaalien kautta pystyy usein helposti tuomaan opetukseen myös kulttuurisisältöjen käsittelyä.

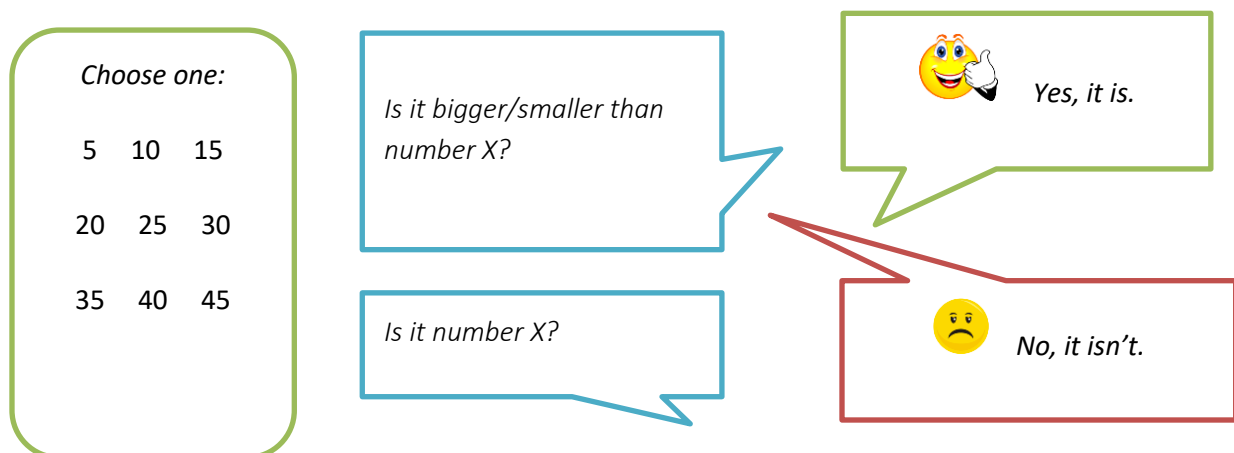
⁸ Total Physical Response = TPR -menetelmä yhdistää kielen (ohjeen) ja fyysisen vasteen eli oppilas toimii ohjeen mukaan, esim. "stand up, turn around and sit down again" – oppilas nousee ylös, pyörähtää ympäri ja istuu alas.

c) Tarkista suunnitelmasi: Mitä oppilas tekee?

Vaikka opettaja tarvitseekin hyvää kielitaitoa vieraskielisessä opetuksessa, ei se riitä. **Keskeisintä on, että oppilas aktivoidaan toimimaan kielen parissa.** Tarkista, että työtavallisissa ratkaisuissa käytät myös muuta kuin esittävää opetusta ja opetuskeskustelua.

OPPILAS ON TUNNILLA AKTIIVISESSA ROOLISSA KIELEN TARKASTELIJANA JA TUOTTAJANA.
EI RIITÄ, ETTÄ PELKÄSTÄÄN OPETTAJA PUHUU ENGLANTIA
TAI ESITTÄÄ ENGLANNINKIELISIÄ MATERIAALEJA.

Oppilaan aktivointi voi olla sanaston ja fraasien kuorotoistoa, valmiiksi mallitetun haastattelun harjoittelua (ks. esimerkki alla), ymmärtämisen osoittamista toiminnalla (esim. sanan ja kuvan liittäminen toisiinsa oikein) tms. Huomaathan, että mallitetussakin haastattelussa on hyvä olla **kommunikatiivinen aukko** – jokin, jota ihan oikeasti selvitetään.

Kuvio 5: Esimerkki matematiikan tuntiaktiviteetista, jossa on kommunikatiivinen aukko

Isompien oppilaiden kanssa pystyy käyttämään myös englanninkielistä tekstiä apuna. Tällöin yhteisen sanastollisen esikäsittelyn jälkeen oppilaat voivat itse lukea tekstiä ja tehdä siihen liittyvät tehtävät. Isompien kanssa on hyvä harjoitella myös kirjoittamista ja tekstin tuottamista, mutta etenkin uudenlaisen tehtävän on kuitenkin syytä olla hyvin rajattu ja mallitettu, jotta se auttaa oppilasta tuottamaan tekstiä. Esimerkkeinä oppilasta aktivoivista ja englannin puhumista harjoittavista työtavoista voi mainita seuraavat (ks. lisää luokkakohtaisia esimerkkejä [Luvusta 7](#)):

- **Buzz:** lukujen luetteleminen tietyllä logiikalla, esim. joka viides sanoo *buzz* luvun sijaan
- **Chains:** kuvien pohjalta 1. oppilas nimeää yhden asian, 2. ensimmäisenä sanotun ja yhden uuden jne.
- **Draw & label:** oppilaat saavat piirtää nopeasti taululle kuvan ja tämän jälkeen nimetä siihen keskeisimmät
- **Pictionary** (kuva-arvuuttelut)
- **Memory games** (muistipelit)
- **Noughts and crosses** (risti-nolla)
- **juoksusanelu** variaatiot

- **haastattelut ja kyselyt** (muista tiedollinen aukko)
- **parin etsintä** tuntomerkkejä kyselemällä
- **Yes and no:** yhdeltä oppilaalta selvitetään kysellen hänen ajattelemansa, vastaaja saa vastata vain kyllä- ja ei-alkuisilla vastauksilla
- **Word web:** mind mapin luominen tutusta sanastosta, opettajan vihjeiden määrä voi vaihdella
- **One-minute mind map challenge**

Lisää oppilasta aktivoivia työtapoja ja leikkejä löytyy esim. seuraavista teoksista:

- Almuth Bartl: Leikitään englanniksi (Lasten keskus)
  - löytyy Vaski-kirjastoista, mutta ei ole enää myynnissä
- Taina Koskela: TPR Toiminnallinen tapa oppia kieltä (Tammi)
  - löytyy Vaski-kirjastoista, mutta ei ole enää myynnissä
- Sari Salo: Peppu irti penkistä! Yli 150 toiminnallista ideaa innostavaan oppimiseen (PS-kustannus)
  - saatavilla jokaisessa c-luokassa, kysy luokanlehtorilta

Oppimisen varmistaminen aktiivisesti

Yksi tapa kerätä oppilailta palautetta heidän tunnilla oppimastaan on ns. **yhden minuutin essee**. Tässä oppilas kirjoittaa Post-it-lapulle yhden tunnilla oppimansa asian tai tiivistää opiskellun yhteen lauseeseen. Lisää vinkkejä tuntien koontien toiminnallistamiseen ja formatiiviseen arviointiin löytyy myös alla olevasta noppapelipohjasta. Arviointiin liittyvistä asioista voit katsoa tarkemmin [Luvusta 9 Kielitaidon arviointi ja dokumentointi](#).

Taulukko 8: Nopparuudukko oppimisen konkretisointiin ja varmistamiseen

	1	2	3	4	5	6
1	Write a text message explaining your learning.	Create a link chain to match key words and definitions.	Draw what you have learnt today.	Tweet what you have learnt using 140 characters.	Describe your learning in the form of a rap/song/poem.	Create a storyboard/comic strip based on your learning.
2	Use the Play-Doh ⁹ to illustrate the key words.	5-5-1: write 5 sentences based on learning, then 5 words then 1 word.	Write 5 quiz questions for somebody to answer.	Create a menu of what you have learnt today (starter, main, dessert).	Just a minute – talk about what you have learnt for 1 minute.	Use Lego to illustrate what you have learnt.
3	On the Post-it, write a sentence of what you have learnt and a question for class.	Pick three key words learnt and provide a dictionary definition for them.	Summarise your learning in 5 sentences on the mini whiteboard.	Peer assess somebody's work using success criteria/L.Os ¹⁰ .	Create a set of anagrams with clues based on key words and descriptions	Tell me 3 things that you have learnt today.
4	Pick 5 key words from the lesson and write a question for them.	Use hexagons to link your learning from today.	Write three exam questions based on your learning today.	Using Post-Its, create dominoes of your learning.	Draw your brain and fill it with what you have learnt.	Write a Facebook status update of your learning.
5	Create a revision tool e.g. flash cards to summarise key words/definitions.	Taboo – write key words on post its and definitions on the back.	Using the paper plate explain what you have learnt today.	3 stars and a wish: 3 things you understood + 1 thing you need to improve.	Link today's learning to 3 other subjects.	Design a poster advertising your learning from the lesson.
6	Use the jigsaw connections to link and summarise your learning.	Relate three things you have learnt to three sporting practical examples.	3-4-5: tell 3 people 4 things that you have learnt today in 5 minutes.	Summarise your learning by drawing/writing on the table.	Create a paper plane and summarise learning on each part of the plane.	Create a mind map to review your learning.

2.1 Esimerkki 3. luokan ympäristöopin Finland-jakson kertaustunneista

Luokka 3c on opiskellut Suomen maantietoon liittyvää jaksoa. Jakson loppupuolella oppikirjan teksteissä käsitellään Helsinkiä pääkaupunkina ja Suomea valtiona. Näiden tekstien avaamiseen ja pääkohtien opiskelemiseen englanniksi on varattu jaksossa 3 oppituntia aikaa. Katso esimerkkejä tarvittavasta käsitteistöstä sivulta 29.

Varsinainen opiskeltava teksti on oppilaiden suomenkielisessä oppikirjassa. Se toimi pohjana opettajan tekemässä englanninkielisessä tietovisassa, jonka yksinkertaisen tekstin oli tavoitteena aueta jokaiselle viimeistään toisella opetuskerralla. Opetuksen suunnittelu lähti liikkeelle ajatuksesta painottaa ennakoivan tuen merkitystä opetuksessa. Tietovisan tekstin muokattiin alun alkaen sellaiseksi, että muutamia yksittäisiä

⁹ Play-Doh on muoviluvahamerkki.

¹⁰ L.O. = *learning objective*, oppimistavoite

sanoja lukuun ottamatta tekstin tulisi aueta oppilaille ilman ennakkoon juuri tätä varten opiskeltua sanastoa. Lisäksi tietovisan ensimmäisellä käsittelykerralla tukena oli niin opettajan ääneen lukeminen kuin ryhmän toiminta vastaamistilanteessa.

Opetuksen eteneminen kahdella opetuskerralla

1. opetuskerta/kaksoistunti (90 min.)

Quiz of Finland (Power Point)

<p>1</p> 	<p>2</p> <p>Finland is a country in Northern...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asia • Africa • Australia • Antarctica • Europe • Northern America • Southern America 	<p>3</p> <p>There are ___ million Finns living in Finland.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.5 • 2.5 • 3.5 • 4.5 • 5.5 • 6.5 • 7.5 • 8.5
<p>4</p> <p>Finland is a republic.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We have a king. • We have a queen. • We have a president. 	<p>5</p> <p>Finland is an independent country. Our Independence Day is on...</p> <ul style="list-style-type: none"> • the 6th of January • the 6th of May • the 6th of September • the 6th of December 	<p>6</p> <p>Finland became independent in...</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1817 • 1897 • 1917 • 1971 • 1997 • 2007
<p>7</p> <p>The currency of Finland is...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finnish markka • euro • pound • dollar 	<p>8</p> <p>The official languages in Finland are...</p> <ul style="list-style-type: none"> • English • Swedish • Russian • Finnish • French • German 	<p>9</p> <p>The capital of Finland is...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turku • Tampere • Helsinki • Jyväskylä • Joensuu • Oulu • Rovaniemi

1. Tietovisa opettajan johdolla

- Kysymykset toistetaan opettajan perässä; opettaja auttaa synonyymeilla hankalampien sanojen ymmärtämisessä, esim. *currency* = *money*.

2. Oppilaat vastaavat ryhmissä neuvotellen paperille.

3. Lopuksi tarkastetaan yhdessä (ks. alla oleva PP-esitys ja esimerkkidian käsittely) ja jaetaan pisteet.

<p>1</p> 	<p>2</p> <p>Finland is a country in Northern Europe.</p> 	<p>3</p> <p>There are 5.5 million Finns living in Finland.</p>
<p>4</p> <p>Finland is a republic.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We don't have a king or a queen. • We have a president. 	<p>5</p> <p>Finland is an independent country. Our Independence Day is on the 6th of December.</p> 	<p>6</p> <p>Finland became independent in 1917.</p> <p>Finland is now 100 years old.</p>
<p>7</p> <p>The currency of Finland is euro.</p> 	<p>8</p> <p>The official languages in Finland are Finnish and Swedish.</p> <p>Hyvää huomenta!</p> <p>God morgon!</p>	<p>9</p> <p>The capital of Finland is Helsinki.</p>

Tarkastuskäsittely tapahtuu esimerkiksi näin:

The capital city of Finland is Helsinki.

- Tutkitaan dokumenttikameran avulla oppikirjan kuvia Helsingin nähtävyyksistä.
- Nimetään rakennuksia ja niiden tunnusmerkkejä, esim. *What building is this?* → *It's a church.* [rakennusten nimitykset ja esim. värit osataan ennestään]
- Katsotaan video Helsingin nähtävyyksistä; tehtävänä ympyröidä oppikirjan listasta näkemänsä.
- Suoritetaan yhteinen tarkastus ja esiin tulleiden paikkojen nimien ja tunnusmerkkien kertaus englanniksi.

4. Oppikirjan teksti ja tehtävät suomeksi toistavat pitkälti englanniksi esitettyä materiaalia.

- suomenkielisten käsitteiden kokoaminen
- tehtävät työkirjasta Helsingin karttaan ja Suomen karttaan liittyviä

5. Yhteinen koonta suomeksi

- karttatehtävän tarkistaminen (Helsingin nähtävyydet)
- suomenkielisen käsitteistön varmentaminen

6. Läksyksi suomenkielinen teksti oppikirjasta, suomenkielinen monistetehtävä ja englanninkielinen sanasto (ks. s. 29)

2. opetuskerta/yksi oppitunti (45 min.)

1. Suomen kartan tutkiminen

- Oppilaat näyttävät luokan isolta kartalta opettajan pyytämiä asioita.
- Kertaa koko jaksoa, esim. *Show me the sea that borders Finland. Show me the capital city of Finland.*

2. Quiz of Finland

- Tietovisan vaihtoehtokysymykset on monistettu lapsille ja jokainen vastaa visaan nyt itsenäisesti.
- Tarkastettaessa yksi oppilas klikkaa oikeat vastaukset esille Power Pointista ja samalla kootaan yhdessä luokan sivutaululle **Country Fact File Finland** (luokan sivutaululla *Words of the week; Fact File* on aloitettu jo aiemmin, nyt lisätään uusimmat).

3. Koekertausta

- Oppilaille annetaan koeohjeistus.
- Koko jakson aikana käytettyjen *graphic organizers* -pohjia käytetään kertauksen apuvälineinä.

4. The sights of Helsinki

- Tunnin lopuksi kootaan oppilaiden ehdotusten pohjalta lista Helsingin nähtävyyksistä diagrammipohjaan.
- Oppilaat kiertävät luokassa haastattelemassa toisiaan englanniksi ja täyttävät samalla diagrammipohjansa, esim. *Have you visited Linnanmäki? → Yes, I have. / No, I haven't.*
- Lopuksi katsotaan yhdessä, missä kohteessa luokka on käynyt eniten.

Alla on esimerkkejä jakso- ja tuntisuunnitelmiin kirjatusta sekä tietovisassa käytetyistä avainkäsitteistä ylä- ja alakäsitteineen, jotka oppilaiden on tarkoitus oppia ja osata. On huomattava, että avainkäsitteet on tarkoitus osata molemmilla kielillä.

VOCABULARY for the Finland Unit

- *a country* - maa, valtio
- *a continent* - maanosa
  - Asia* - Aasia
  - Africa* - Afrikka
  - Australia* - Australia
  - Antarctica* – Antarktis, Etelämanner
  - Europe* - Eurooppa
  - North America* - Pohjois-Amerikka
  - South America* - Etelä-Amerikka
- *an ocean* - valtameri
  - the Atlantic Ocean* – Atlantti, Atlantin valtameri
  - the Pacific Ocean* - Tyynimeri
  - the Indian Ocean* - Intian valtameri
- *a sea* - meri
  - The Baltic Sea* - Itämeri

- *a point of compass* - ilmansuunta
  - north* - pohjoinen
  - east* - itä
  - south* - etelä
  - west* - länsi
  - northeast* - koillinen
  - southeast* - kaakko
  - southwest* - lounas
  - northwest* - luode
- *a Finn* - suomalainen
- *a republic* - tasavalta
- *a president* - presidentti
- *Independence Day* - itsenäisyyspäivä
- *independent* - itsenäinen
- *currency* - rahayksikkö, valuutta
- *a language* - kieli
- *official* - virallinen
- *Finnish* - suomen kieli
- *Swedish* - ruotsin kieli
- *a capital (city)* - pääkaupunki

3. MATERIAALIT JA HAVAINNOLLISTAMINEN

Tuija Niemi

Vieraskielisessä opetuksessa erilaisten konkreettien materiaalien ja havainnollistamisen merkitys nousevat ehkäpä vielä muuta opetusta keskeisemmäksi. Runsaskaan materiaalimäärä ei kuitenkaan auta, jollei niihin liittyvää kielellistä ainesta avata ja työstetä. Sen sijaan, että materiaalia olisi yhdellä oppitunnilla runsaasti, on vielä tärkeämpää, että **oppitunnin materiaali on huolellisesti tavoitteisiin sopivana valittu ja se työstetään kunnolla.**

Materiaalia valittaessa tai opetusta varta vasten tuotettaessa on hyvä tukeutua johonkin tuttuun elementtiin. Esimerkiksi saduista voi valita klassikoita, joiden tarinan voi olettaa olevan tuttu ennestään. Samoin esimerkiksi uusi sanasto voidaan opettaa tutun työtavan avulla. Muutoinkin **tutusta oudompaan eteneminen** auttaa oppilasta aktivoimaan tarvitsemiaan skeemoja.

Materiaalin on hyvä olla jollakin tapaa **strukturoidua**. Tyhjä A4 ei auta ketään liikkeelle. Oppilaan on aina helpompaa tuottaa ja tavoitteet ovat saavutettavampia, kun oppilaalla on selkeä käsitys siitä, mitä häneltä odotetaan ja hän on saanut riittävästi virikkeitä ja ohjausta työskentelynsä pohjaksi.

Oppimisympäristön järjestäminen englanninkielistä opetusta tukevaksi on yksi keskeinen osa tämäntyyppistä opetusta. **Luokkahuoneesta näkyy, mikä aihe on meneillään ja mikä on siihen liittyvä keskeinen sanasto tai sen avulla opeteltavat fraasit** (ks. viereinen kuva). Visuaalisesti selkeä ja englannin kieltä esille tuova oppimisympäristö tukee opettajaa englanninkielen käytössä läpi opetuksen ja antaa oppilaalle sekä kiintopisteitä suunnata tarkkaavaisuuttaan oikein että mahdollisuuksia ymmärtää opetettava asia.

Havainnollistamisen tukena erilainen audiovisuaalinen materiaali on kullanarvoista. Internetistä löytyy lukuisia sivustoja, joista voi valita oppitunnilleen kulloinkin sopivimman materiaalin. Esimerkkeiksi sopivat muun muassa:

[Education.com](#)

- Tältä sivustolta löytyy eri oppiaineisiin monistepohjia, jotka voi jakaa oppilaille myös esim. Showbien kautta.
- Monistepohjien lisäksi on mm. pelejä, lauluja ja tarinoita.
- Tälle sivustolle on luokkatunnukset luokilla 1-6; kysy tarkemmat kirjautumisohjeet luokanlehtoriltasi.

[Iscollective.com](#)

- Tältä sivustolta löytyy monistepohjia ja videoita eri oppiaineisiin.
- Haun voi suunnata kielellisten tavoitteiden mukaan.

[Smart Exchange](#)

- Tältä sivustolta löytyy smartboardille/älytaululle valmistettuja tehtäviä.
- Yleensä Yhdysvaltojen valitseminen maaksi tuottaa englanninkielistä opetusta ajatellen runsaimmin englantipainotteiseen opetukseen sopivaa materiaalia.
- Ladataksesi tiedostot sinun on kirjaututtava sivustolle, mutta tämä on maksutonta.

[Interactive Sites for Education](#)

- Sivusto sisältää älytaululla toimivia interaktiivisia materiaaleja.
- haku oppiaineittain

[Starfall](#)

- kalenteri päivänavauksia varten
- Materiaali sopii parhaiten pienten oppilaiden opetukseen niin eri juhlapäivistä kuin äänteiden opettelua englanniksi.
- matematiikkaa ja erilaisia pieniä animaatiotarinoita ja lauluja

[Quizlet](#)

- Quizlet on ilmainen sivusto, jonne tunnukset luotuaan pääsee etsimään monenlaista.

- Etenkin englannin opetukseen (kirjasarjan nimellä ja kappaleen numerolla) löytyy paljon valmista materiaalia, mutta sopii myös käsitteiden opiskeluun useissa oppiaineissa.
- iPad-sovelluksen sijaan oppilaat kannattaa ohjata sivustolle nettiselaimen kautta (ei kirjautumista, laajempi tehtävävalikko).
- Quizlet Live edellyttää yhteistoiminnallisuutta ja on usein oppilaita motivoiva vaihtoehto.

[Edpuzzle](#)

- Edpuzzle on sivusto, jolla voi leikata videoita opetustarkoitukseen sopivaksi ja liittää niihin myös tehtäviä.
- ilmainen, mutta vaatii kirjautumista

[Lessonstream](#)

- Täällä on erilaisiin tarpeisiin hyvällä hakuvalikolla koottu opetustuokioiden suunnitelmia ja niihin tarvittavat materiaalit (osan voi toteuttaa myös ilman teknistä välineistöä).
- Haun voi suunnata tietyn kielellisen asian harjoittelun, oppilaan iän kuin aiheen mukaan.
- materiaalia kaikenikäisille oppilaille

[Enchanted Learning](#)

- Sivustolta valmiiden monistepohjien printtaaminen on maksullista, mutta ideat saa käyttöön ilmaiseksi.
- sisältää paljon käyttökelpoista ja opetustarkoituksiin valmistettua eri oppiaineisiin, esim. valmiita käsitekarttapohjia (*graphic organizers*)

[Audio Lingua](#)

- autenttisia tekstejä natiivipuhujilta eri aiheista kuunneltavaksi
- haussa voi määritellä kielitaitotasoa

[Make me genius](#)

- ympäristö- ja luonnontiedon opetukseen soveltuvia animaatioita ja Power Point –esityksiä

[Mary Glasgow](#)

- tekstejä, videoita jne. opettajalle ja oppilaalle
- Osa materiaalista on maksullista, mutta esimerkiksi uutisia ajankohtaisista tapahtumista tai juhlapäivistä voi lukea ilman jäsenyyttä.

Kaikkien materiaalien toimivuus luokan välineillä on hyvä tarkistaa etukäteen. Linkkivinkkejä voit kysyä lisää lehtoreilta, sillä luokilla saattaa olla joitakin tiettyjä sivustoja, joita oppilaiden kanssa on totuttu opetuksessa

seuraamaan. Erilaisia opetukseen soveltuvia työvälineitä löydät laajasta *mind mapista* "[Cutting Edge Learning: tools for the EFL classroom of the future](#)". *Mind mapista* pääset siihen sisältyvien linkkien kautta etenemään haluamallesi sivustolle.

Perinteisemmässä muodossa eri kustantajilta löytyy paljon pieniä **lukemistokirjoja, joiden vaatiman kielitaidon taso on osoitettu kirjan lukijalle eurooppalaisen viitekehyksen mukaan**. Näistä kirjoista löytyy niin tarina- kuin tietotekstejä. Näitä ja muita tekstejä käytettäessä on mietittävä, miten tekstiä ennakoidaan ja työstetään ennen lukemista, mitä tehtäviä tehdään tekstin lukemisen aikana ja millainen tekstin työstö on paikallaan tekstin lukemisen jälkeen. Seuraavissa tekstikentissä on esimerkkejä eri vaiheisiin sopivista työtavoista:

Ennen tekstin lukemista

- sanaston opettelu ja sanapäättely
- otsikon ja ensimmäisen lauseen tutkiminen
- otsikosta ennustaminen, tarinan juonen ennustaminen
- kuvien lukeminen ja mahdollinen järjestäminen
- lukijan kysymykset

Lukemisen aikana

- mallilukeminen
- tekstin silmäily ja skannaaminen
- yksityiskohtainen lukeminen
- taukopaikka
- tiivistäminen
- siksak-lukeminen

Lukemisen jälkeen

- totta/tarua -kysymykset
- aukkotehtävät
- tekstikartta
- tekstin tai sen lopun uudistaminen
- dramatisointi
- *Wanted*-julisteet tekstin henkilöistä
- sarjakuvan tekeminen tekstin pohjalta

Käsittelyn edetessä on syytä myös huomata, että **useimmat hyötyvät vieraskielisen tekstin kuulemisesta**. Näin ollen tekstin lukeminen ääneen on suositeltavaa. Tätä ei kuitenkaan tarvitse tehdä kokonaan

opettajajohtoisesti, vaan oppilaat voivat lukea myös sorinalukuna tai pareittain/ryhmissä. Tukea tarvitseville oppilaille opettajan malli on lukemisessa usein keskeinen, joten heidät voi eriyttää myös opiskelemaan opettajan kanssa.

Monilukutaitoa kehitettäessä (ks. s. 68) prosessinomainen käsittely on hyvä huomioida myös esim. videoiden katselun yhteydessä. Ennen katselua on hyvä aktivoida ennakkotietoja, katselun ajaksi on toimivaa antaa rajattu havainnointitehtävä ja lopuksi katsottu on hyvä purkaa yhdessä. Usein *”less is more”* eli hyvin valittu materiaali kannattaa työstää huolella – näin tukee myös oppimista tehokkaasti.

---

4. VIESTINNÄLLINEN KAKSIKIELINEN OPETUS

Helinä Rahman

Viestinnällinen kaksikielinen opetus valmentaa oppilaita englannin kielen suulliseen käyttöön erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Viestinnällisen kaksikielisen opetuksen tavoitteena on opettaa käyttämään englannin kieltä viestintään sosiaalisessa vuorovaikutuksessa siten, että **oppilaat selviytyvät arjen tilanteiden lisäksi myös eri tiedonalojen kielenkäytössä käyttämällä opittua sanastoa, kielioppia ja strategioita**. Tämä edustaa oppilaskeskeistä lähestymistapaa vieraan kielen opetukseen, opiskeluun ja harjoitteluun. Oppilaalle luodaan mahdollisuus toimia aktiivisena kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Miten oppilaat saadaan puhumaan vieraalla kielellä? Viestinnällisen opetuksen perustana ovat viestinnälliset tehtävät, joita oppilaat suorittavat opettajan ohjauksessa.

4.1 Viestinnälliset tehtävät

Viestinnälliset tehtävät vaativat oppilaita ymmärtämään ja ilmaisemaan asiasisältöjä sekä neuvottelemaan niistä, jotta he saavuttaisivat viestintätavoitteensa. On tärkeää, että viestinnälliset tehtävät ovat **autenttisia**, sekä oppilaiden arkielämään, että opetettaviin asiasisältöihin liittyviä tehtäviä, joista on **todellista hyötyä** vieraan kielen käyttöön. Näin tehtävät ovat **mielekkäitä** ja itsessään jo **motivoivia**.

OPPITUNNILLE SUUNNITELLUT JA VALITUT VIESTINNÄLLISET TEHTÄVÄT
LIITTYVÄT SELKEÄSTI OPPITUNNIN SISÄLTÖTAVOITTEISIIN.

Opetuksessa on tärkeää, että oppitunnin toiminnalla on selvät sisältöön liittyvät tavoitteet, sillä **pelkkä vieraan kielen käyttäminen ei edistä oppimista**. Oppilaiden on myös hyvä tietää se, miksi viestinnällisiä tehtäviä tehdään.

Viestinnällinen tehtävä rakentuu kolmesta osasta

1. esittely
2. harjoittelu
3. tuottaminen

Esittelyvaihetta varten opettaja on laatinut opetuksen tavoitteet opetussuunnitelman pohjalta. Opettaja määrittelee mm. opetettavat käsitteet ja sisällöt, jotka hän esittelee ja opettaa oppilaille. Opettajalla tulee olla hyvin selvillä tehtävän viitekehys eli se, mihin pyritään ja miksi. **Harjoitteluvaiheessa** eri oppiaineiden keskeisiä käsitteitä ja sisältöjä opetellaan ja harjoitellaan eri lähestymistavoin. Tässä vaiheessa myös ulkoa opettelu on tärkeää. **Tuottamisvaiheessa** oppilaat käyttävät opittuja käsitteitä suorittamalla viestinnällisiä tehtäviä pareittain tai ryhmissä. Alemmilla luokilla aloitetaan hyvinkin yksinkertaisesta kommunikoinnista yhdessä opettajan mallinnuksen avulla ja edetään vähitellen oppilaan yksittäiseen suoritukseen. Alla olevassa esimerkissä harjoitellaan ympäristöopin sisältöjä (aika, sää) luokilla 1-2.

Vaihe 1: Kuorovastaukset mallintavalle opettajalle

Opettaja: *What day is it?*

Oppilaat: *It's Monday.*

Opettaja: *What's the weather like today?*

Oppilaat: *It's sunny.*

Vaihe 2: Oppilaspari korvaa opettajan

Oppilaspari yhteen ääneen: *What day is it today?*

Oppilaat: *It's Monday.*

Oppilaspari yhteen ääneen: *What's the weather like today?*

Oppilaat: *It's sunny.*

Vaihe 3: Oppilaspari vuorotellen kysyjänä

Oppilas 1: *What day is it today?*

Oppilaat: *It's Monday.*

Oppilas 2: *What's the weather like today?*

Oppilaat: *It's sunny.*

Vaihe 4: Kaksi oppilasta kyselee toisiltaan

Oppilas 1: *What day is it today?*

Oppilas 2: *It's Monday.*

Oppilas 1: *What's the weather like today?*

Oppilas 2: *It's sunny.*

Neljännessä vaiheessa kaikki kysyvät ja vastaavat yksin vuorollaan. Näin saadaan kaikki oppilaat puhumaan. Oppilailla voi olla esimerkiksi kerran päivässä hetki, jolloin liikutaan luokassa ja opettajan merkistä pysähdytään suorittamaan viestinnällinen tehtävä opiskeltavien asiasisältöjen pohjalta, joihin liittyen luokassa on näkyvillä **kielellistä tukea** (esim. *flash cards* numeroista ja väreistä).

Oppilas 1: *How old are you?*

Oppilas 2: *I'm nine years old. How old are you?*

Oppilas 1: *I'm eight.*

Oppilas 1: *What's your favourite colour?*

Oppilas 2: *It's blue, What's your favourite colour?*

Oppilas 1: *It's pink.*

Viestinnälliset tehtävät rakentuvat oppilaiden kielitaidon tason mukaan. Myös tehtävissä vaadittava kieliaines määrittyy oppilaiden kielitaidon tason mukaan, mutta kuitenkin oppilaiden taitotaso huomioon ottaen eli eriyttäen: heikommalle vieraan kielen käyttäjälle annetaan helpompia tehtäviä ja taitavammalle vaativampia. Näin oppilaat kokevat onnistumisen elämyksiä ja heidän minäkuvansa vieraan kielen käyttäjänä vahvistuu. Tämä puolestaan lisää motivaatiota ja vähentää jännitystä, mikä luo paremmat edellytykset vieraan kielen oppimiselle ja käyttämiselle. **Tehtävässä on aina kommunikatiivinen aukko, johon oppilas kykenee löytämään vastauksen oman kielitaitonsa ja opitun asiasisällön perusteella.** Tehtävät voidaan rakentaa joko opettaja-oppilas tai oppilas-oppilas -mallin mukaan.

KOMMUNIKATIIVINEN AUKKO VIITTAUVAAN TIETOOON – ASIAAN, JONKA OPPILAS HALUAA
JOSTAIN SYYSTÄ TIETÄÄ TAI JONKA OPPILAAN TÄYTYY SELVITTÄÄ
PÄÄSTÄKSEEN ETEENPÄIN TEHTÄVÄSSÄ.
KOMMUNIKATIIVINEN AUKKO USEIN LISÄÄ TEHTÄVÄN MERKITYKSELLISYYTTÄ.

Ylemmillä luokilla, kun kielenkäyttö on kehittyneempää, oppilaat kyselevät toisiltaan perusteluja ja mielipiteitä sekä oppivat vähitellen käyttämään eri tiedonalojen kieltä yhä vaativammassa asiayhteyksissä. Viestinnällisten tehtävien vaikeustasoa voi nostaa asettamalla vastaukselle vaatimuksia alkaen yhden sanan vastauksista seuraavasti (vrt. [Luku 1.2](#) jaksosuunnitelmasta ja [Luku 5](#) kysymysmalleista eri luokka-asteille).

Taulukko 9: Vaikeutuvat kysymystyypit

Vastaustyyppi	Opettajan kysymys/tehtävä, esim.	Oppilaan vastaus, esim.
1. Kyllä/ei	<i>Is this correct?</i>	<i>Yes/no.</i>
2. Yksi sana	<i>What do you breathe?</i>	<i>Oxygen.</i>
3. Lause/fraasi	<i>What is Finland part of?</i>	<i>Finland belongs to the European Union. Finland is one of the Nordic countries.</i>
4. Perustelu	<i>How did you get that answer?</i>	<i>The answer is 19 because 2 times 8 is 16, and 16 plus 3 is 19.</i>
5. Esimerkki	<i>Name a mammal animal.</i>	<i>For example, a monkey is a mammal, because they have hair on their body and they feed their babies with milk.</i>
6. Vertailu	<i>How is a fell different from a mountain? How does a fell differ from a mountain?</i>	<i>A fell is a type of a mountain, but it normally is lower than a mountain. The designation fell is often used in Northern Europe of a mountain.</i>

Viestinnällisen tehtävän onnistumisen kannalta on tärkeää, että **opettaja suunnittelee oppitunnin tavoitteiden mukaisia, oppilaiden tasolle sopivia ja vieraan kielen käyttöä vaativia tehtäviä, jotka oppilaat toteuttavat yhdessä joko pareittain tai pienryhmissä vierasta kieltä käyttäen**. Opettaja huolehtii siitä, että oppilailla on tehtävän suorittamiselle riittävä kielitaito aiemmin opittuna. Tehtäviä voi/pitää mallittaa.

4.2 Opettajan rooli ja kielenkäyttö

Opettaja luo luokkaan oppimisympäristön, missä viestinnällinen vieraan kielen käyttö onnistuu. Oppimisympäristön tulisi olla turvallinen, vuorovaikutteinen, havainnollistava, visuaalinen, ajattelutaitoja tukeva sekä ennen kaikkea vieraan kielen käyttöön motivoiva. Opettajalla on tärkeä rooli suunnitella ja ohjata viestinnällistä tehtävää, jotta se onnistuu ja saavuttaa sille asetetun tavoitteen. Jo ensimmäiseltä luokalta lähtien harjoitellaan luokkatasolle sopivia esim. paritehtäviä, jotka vaikeutuvat vähitellen (ks. edellinen luku 4.1). Viestinnällisiä tehtäviä oppii tekemään niitä tekemällä ja harjoittelemalla.

Opettaja valitsee ja muokkaa oppilaalle sopivan materiaalin kielenkäyttötilanteisiin. Opetuksessa käytettävä materiaali on viestinnällistä kielenkäyttöä tukevaa ja tehtäväpohjaista. Tehtävät ovat opetettaviin asiasisältöihin ja luokkahuoneen ulkopuolisen elämän kielenkäyttötilanteisiin liittyviä ja oppilaan elämänpiirin kannalta mielekkäitä. Opettajan roolina on olla tavoitteiden asettaja, sisältöjen rakentaja ja menetelmien mahdollistaja sekä turvallisen kielenkäyttökontekstin luoja. Hän on mentori, tehtävien

manageri, tarpeiden analysoija, neuvonantaja ja palautteen antaja. **Varsinkin ylemmillä luokilla opettaja puhuu vähemmän ja kuuntelee enemmän.**

Opettajan kielenkäyttö

Opettajan kielenkäyttö on malli. Opettajan tavoitteena on saada oman puheensa avulla oppilaat puhumaan vieraalla kielellä kunkin luokkatason tavoitteiden mukaan. Selkeä, rauhallinen puheen tuottaminen auttaa oppilaita kuulemaan, kuuntelemaan ja ymmärtämään opettajan käyttämää kieltä ja näin myös vieraskielinen viesti saavuttaa oppilaan. Opettajan kielenkäyttö on tavoitteellista kaksikielisen opetuksen suhteen sekä viestinnällisyyden että sisältöjen oppimisen osalta. Tämä vaatii kaksikielisen opetuksen tavoitteiden suunnittelua. Ei riitä, että opettaja vain puhuu vierasta kieltä oppitunnilla. Luokkakielessä on tietyt käytänteet

---

OPETTAJA PYSYY KIELESSÄ JA ASIASSA MUISTAEN SAMALLA TOISTON,
HAVAINNOLLISTAMISEN JA YKSINKERTAISUUDEN VOIMAN SEKÄ ANTAA OPPILAALLE
AIKAA PROSESSOIDA ENGLANNINKIELISIÄ VASTAUKSIAAN.

---

eri luokka-asteilla, eri oppiaineissa ja eri luokissa (ks. esim. [Luku 7](#) eri luokka-asteiden kaksikielisen opetuksen erityispiirteistä). Näistä on otettava selvää ennen oman opetusjakson alkua. Seuraavassa käsitellään asioita, joita opettajan on syytä ottaa huomioon käyttäessään englannin kieltä tavoitteellisesti opetuksessaan.

1. **Opettaja käyttää englannin kieltä suunnitellusti ja systemaattisesti.** Oppituntia suunniteltaessa valitaan käsitteet, jotka opetetaan englannin kielellä. Oppitunti jaetaan osiin, jotka toteutetaan englannin kielellä/suomen kielellä. Kielestä toiseen hyppelyä vältetään. Oppitunti voi esimerkiksi alkaa suomen kielellä ja jatkuu englanniksi tai toisinpäin. Tunnissa voi esimerkiksi olla jossakin vaiheessa osio englannin kielellä/suomen kielellä ja muu osa toteutetaan pysymällä valitussa kielessä.
2. **Less is more.** Selkeä, rauhallinen puheen tuottaminen auttaa oppilaita kuulemaan, kuuntelemaan ja ymmärtämään opettajan käyttämää kieltä. Harkittu puhuminen ja punaisen langan säilyttäminen on tärkeää. Opettajan vieraskielisestä puhetulvasta on oppilaan vaikeaa erottaa olennainen. Siispä opettaja käyttää lyhyitä selkeitä lauseita alkuun ja vähitellen oppilaiden kielitaidon kehittyessä siirtyy asteittain vaativampaan kielenkäyttöön.
3. **Toisto on toimivaa:** *This in an apple. This is an apple. It is red.* Selkeät lauseet ja niiden toistaminen vie kielenkäytön tavoitteeseen paremmin sekä sisällön oppimisen että kielenkäytön kannalta. Toistettaessa käsitteitä alemmilla luokilla pyritään pysymään samassa lauserakenteessa. Oppilaat otetaan sanojen toistamiseen mukaan. Voidaan toistaa sana, lause tai riimi. Lyhyen vuoropuhelun

toistaminen pareittain opettaa viestinnällisyyttä mallin avulla (ks. [Luku 4.1](#)). Ylemmillä luokilla käytetään parafraseja eli asioiden sanomista toisin sanoin. Kertaaminen ja koonta vieraskielisistä käsitteistä oppitunnin lopuksi vahvistaa oppimista.

4. **Havainnollistaminen.** Puheeseen liitetään siihen muiden aistien kautta tulevaa havainnollistamista esimerkiksi kuvin, videoin, demonstraatioin, esinein, ilmein ja liikkein. Kun opettaja näyttää vieraskielisen videotallenteen karhun elämästä, on suunniteltava vieraskielisen käsitteistön tutkiminen etukäteen ja tallenteen katselun jälkeen, sekä mahdollisesti katselun aikana pysähtymällä ja avaamalla käsitteitä. Käsitteet ja asiat opiskellaan monen aistihavainnon kautta, jotta ne on helpompi ymmärtää. Jokainen oppija on erilainen ja opettajan tehtävänä on tarjoilla opetettava asia mahdollisimman monipuolisesti.
5. **Ajattelu-aikaa on annettava riittävästi** oppilaalle, jotta opettajan viesti ymmärretään, ja oppilas ehtii reagoida siihen. Opettajan ei pidä ensimmäiseksi epäillä, että oppilaat eivät ymmärrä asiaa, vaan toistamalla ja antamalla ajattelu-aikaa varmistetaan asian ymmärtäminen. Opettaja ei anna vastausvuoroa ensimmäiseksi viittaavalle, vaan odottaa, että kaikki ehtivät ajatella.

4.3 Oppilaan rooli ja viestintästrategiat

Oppilaan rooli on olla aktiivinen, osallistuva, vuorovaikutteinen, keskusteleva, refleктоiva, autonominen ja luova. Oppilaalla onkin uuden opetussuunnitelman myötä entistä enemmän kontrollia ja vastuuta suhteessa omaan itseensä, opiskeluun ja oppimiseen. Hän ottaa riskejä, sietää epävarmuutta ja epäonnistumisia sekä yrittää ja erehtyy.

Oppilaiden viestintästrategiat

Viestintästrategiat ovat keino selvittää viestinnän vaatimuksista. Niitä käytetään, kun syntyy kielellisiä ongelmia, eikä pystytä toteuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa kielenkäytössä. **Viestintästrategiat voidaan jakaa saavutus- ja välttelystrategioihin.** Saavutusstrategioita käyttämällä oppilas aktiivisesti pyrkii ratkaisemaan viestinnässä tulleita ongelmia, kun taas välttelystrategioissa oppilas välttelee ongelmaa esimerkiksi olemalla hiljaa tai kieltäytymällä vastaamasta. Non-verbaalinen viestintä täydentää kielellistä viestintää (esim. osoittaminen, havainnollistaminen ja muu toiminta). Siihen kuuluvat myös paralingvistiset keinot, joita ovat eleet, ilmeet, asento, katsekontakti, fyysinen kontakti ja puhe-etäisyys.

Seuraavassa esitellään tarkemmin oppilaiden käyttämiä viestintästrategioita. Kyseisiä strategioita havaitessaan opettaja vahvistaa ja opettaa käyttämään niitä. **Välttelystrategioihin turvautuvaa oppilasta rohkaistaan käyttämään kieltä ja tarjotaan hänelle vaihtoehtoisia viestintästrategioita ja mallitetaan niiden käyttöä.** Näin oppilaiden kyky selvittää vieraskielisen viestinnän vaatimuksista paranee.

Viestintästrategioiden hallinta parhaimmillaan auttaa oppilasta selviytymään vieraalla kielellä, mikä taas puolestaan tukee oppilaan itsetuntoa viestijänä ja vieraan kielen käyttäjänä.

VIESTINTÄSTRATEGIAT AUTTAVAT OPPILAITA ONNISTUMAAN VIESTINNÄSSÄÄN VIERAALLA KIELELLÄ. OPETTAJALTA VAADITAANKIN NIIDEN TUNTEMISTA, TUNNISTAMISTA, OPETTAMISTA JA NIIDEN KÄYTTÄMISEN OHJAAMISTA.

Välttely (*avoiding*) sisältää kolme eri vaihtoehtoa: (i) oppija tietää ja ennakoii tulevia ongelmia viestinnässään ja välttää niitä, (ii) oppija tietää tavoitteen, mutta kokee liian vaikeaksi saavuttaa sen tai (iii) oppija tietää, mitä ja miten sanoa, mutta ei halua sanoa.

Kuvailu (*circumlocution*): Puhuja kuvailee sanan/kohteen/tekemisen ominaisuuksia (koko, väri, muoto, tehtävä) käyttämättä varsinaista sanaa.

Vaihtoehtoisen sanan käyttö (*approximation*): Puhuja käyttää termiä (sana, käsite), jolla on useita samoja piirteitä kuin ko. sanalla tai rakenteella.

Kompensaatio (*compensating*): Sanojen tai lausumien kääntäminen, heijastuminen äidinkielestä tai kielenvaihto.

Korjaaminen (*repairing*): Oman puheen korjaaminen.

Vahvistaminen (*confirming*): Puhuja myötäilee ymmärtämistä tai teeskentelee ymmärtämistä.

Vuoron ottaminen (*turn-taking*): Puhuja ottaa itselleen puheenvuoron.

Arvailu (*trying out*): Puhuja arvailee, eikä ole varma puheen oikeellisuudesta.

Yksityinen puhe (*private speech*) on kuultavaa, mutta se ei kohdistu kuulijalle. Puhuja puhuu itselleen yrittäessään löytää vaadittavaa ilmaisua.

Yhteistyö (*co-operation*) on strategia joka auttaa puhujaa vastaamaan kysymykseen yhdessä esimerkiksi opettajan tai toisen oppilaan kanssa.

Merkitysneuvottelu (*negotiation of meaning*): Puhuja yrittää löytää oikean merkityksen sanalle tai lausumalle. Puhuja varmistaa ymmärtämisen, pyytää selvitystä tai vahvistusta.

---

5. KYSYMYSMALLEJA ERI LUOKKA-ASTEILLE JA KIELITAITOTASOILLE

Maria Broholm

Kysymysten esittäminen ja niihin vastaaminen on yksi keskeisimmistä opettaja-oppilaskommunikaation muodoista luokassa. Siksi on tärkeää, että kysymykset ovat vaihtelevia, ja niillä pyritään kannustamaan ja houkuttelemaan oppilaita syvällisempään ajatteluun ja itseilmaisuun kuin pelkästään todentamaan ja toistamaan opeteltuja faktoja. Kysymysten avulla opettaja esimerkiksi voi auttaa oppilaita kielellistämään oppimaansa ja myös huomaamaan sekä pohtimaan uusia näkökulmia, havaitsemaan erilaisia ilmiöitä sekä liittämään niitä uusiin opittuihin asioihin. Ei siis ole yhdentekevää, minkälaisia kysymystekniikoita ja tyyppisiä opettaja käyttää.

Tehokasta kysymysten tekeminen on silloin, kun opettaja

- tietää, mihin hän kysymyksillään pyrkii (arviointi, keskustelun ylläpitäminen, oppilaan ymmärtämisen varmistaminen jne.),
- esittää mahdollisimman vähän kyllä/ei -tyyppisiä kysymyksiä,
- esittää merkityksellisiä kysymyksiä triviaalien sijaan,
- jakaa vastausvuoroja mahdollisimman tasaisesti kaikille oppilaalle,
- antaa oppilaille tarpeeksi miettimis- ja vastausaikaa,
- osaa esittää jatkokysymyksiä oppilaiden vastauksiin perustuen, ja
- suosii avoimia wh-alkuisia kysymyksiä, joihin ei välttämättä ole ennakoituja vastauksia.

Opettajan pitäisi välttää

- omien kysymysten toistamista (kysymyksiä voi muotoilla toisin, jos oppilaat eivät ymmärrä),
- oppilaiden vastausten toistamista,
- omiin kysymyksiin itse vastaamista, tai
- oppilaan keskeyttämistä tai hoputtamista.

Alla olevissa taulukoissa on kysymysesimerkkejä ja -aihoita eri oppiaineisiin ja eri kielitaitotavoitetasoille. Kysymykset on ryhmitelty noudattamaan Bloomin ajattelutaitojen ja osaamistavoitetasojen kuvausta alemmista ajattelutaidoista (muistaminen, ymmärtäminen ja soveltaminen) ylempiin (analysointi, arvioiminen ja luominen). Kysymykset on muotoiltu siten, että alleviivatun osion voi korvata toisella, jolloin kysymysrunko on selkeämmin hahmotettavissa. Taulukot sisältävät lisäksi Bloomin taksonomian lyhyet tasokuvaukset, esimerkkiverbejä sekä tuotosesimerkkejä.

Taulukko 10: Kysymysaihoita Bloomin tasoille Arviointi ja Luominen

		Kysymysesimerkkejä englanniksi kielen tason mukaan							
		Entering	Emerging	Developing	Expanding	Bridging			
		tavoitetaso luokilla 1-2	tavoitetaso luokilla 3-4	tavoitetaso luokilla 5-6	tavoitetaso luokilla 7-9	mahdollista saavuttaa			
Kohti vliimmän tason aiattelua	Luominen	<p>Bloomin tasokuvaus</p> <p>Ideoiden tai elementtien yhdistäminen kehittämiseen joltain omaperäistä; luova ajattelu</p>	<p>Verbit</p> <p>luoda, muodostaa, arvioida, perustella, vertailla, selittää, tulkita, suhteuttaa, tehdä johtopäätös, arvostella, oikeuttaa, mitata, ennustaa, suositella, tehdä ero, vakuuttaa</p>	<p>Tuotos</p> <p>elokuva, tarina, projekti, suunnitelma, uusi peli, laulu, mediatuotos, mainos, maalaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>What can you change to <u>recycle</u> more?</i> • <i>What will happen if <u>no one recycles their waste</u>?</i> • <i>Can you make <u>a song reminding people to recycle</u>?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Can you invent another character for the story?</i> • <i>Draw a different ending to the story, using your dictionary to label.</i> • <i>What if you can... what will you do?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>What changes would you make to solve <u>bullying</u>?</i> • <i>What would happen if <u>a plan didn't have access to sunlight</u>?</i> • <i>What if you could... what would you do...?</i> • <i>What facts can you complete...?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Can you elaborate on the reasons <u>for the Winter War</u>?</i> • <i>Can you suggest a different <u>point of view</u>?</i> • <i>What could be combined to improve / change...?</i> • <i>What facts can you compile?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>What changes would you make to solve...?</i> • <i>How would you improve...?</i> • <i>Elaborate on the reason...?</i> • <i>How would you change / modify the plan...?</i> • <i>Can you form a theory for...?</i> • <i>Construct a model that would change...?</i> • <i>Think of an original way for the ...?</i>
	Arvioiminen	<p>Ajatuksen ja ratkaisujen arvon arviointi</p>	<p>luokitella, kerätä, yhdistää, johtaa, tehdä, muokata, suunnitella, valmistaa, ehdottaa, järjestää uudelleen, kerrata, kirjoittaa uudelleen, summata</p>	<p>väittely, paneeli, raportti, tutkielma, johtopäätös, vaikuttava puhe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Do you agree with <u>the statement</u>?</i> • <i>Clap if you <u>know this well</u>.</i> • <i>Find your favourite character.</i> • <i>Raise your hand if you <u>prefer this option</u>.</i> • <i>Would it be better if <u>we had school uniforms</u>?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Do you agree with the author that everyone should act nicely?</i> • <i>Is it better if you switch <u>soda drinks to sparkling water</u>?</i> • <i>What grade can you give <u>cooperation in our class</u>?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Why did the character choose <u>not to share their feelings</u>?</i> • <i>What choice would you have made?</i> • <i>What is your opinion on <u>bullying</u>?</i> • <i>What would you recommend <u>friends do in this situation</u>?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>How important is <u>it that everyone is treated equally</u>?</i> • <i>How would you prove that <u>everyone's actions count</u>?</i> • <i>How would you evaluate <u>the significance of our student board</u>?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>What is your opinion of man's effect on climate change?</i> • <i>Based on what you know, how would you explain...?</i> • <i>What judgment would you make about...?</i> • <i>Why was it better that...?</i> • <i>How would you compare the idea...?</i> • <i>Do you agree with the action /outcomes...?</i> • <i>Would it be better if...?</i>

Taulukko 11: Kysymysaihoita Bloomin tasoille Soveltaminen ja Analysointi

Alemmalta tasolta vlemmän tason aiattelua		Kysymysesimerkkejä englanniksi kielen tason mukaan							
		Bloomin tasokuvaus	Verbit	Tuotos	Entering	Emerging	Developing	Expanding	Bridging
					tavoitetaso luokilla 1-2	tavoitetaso luokilla 3-4	tavoitetaso luokilla 5-6	tavoitetaso luokilla 7-9	mahdollista saavuttaa
Analysointi		Tiedon jaottelu pienempiin osiin ja niiden suhteiden ymmärtäminen	analysoida, järjestää, hajottaa osiinsa, laskea, kategorisoida, luokitella, verrata, yhdistää, asettaa vastakkain, kritisoida, kokeilla, kyseenalaistaa, testata	kysely, tietopankki, tiivistelmä, raportti, kuvaaja, tauluko, tarkistuslista, yhteenveto	<ul style="list-style-type: none"> Which are <u>primary</u>, which <u>secondary</u> colours? Is <u>colour</u> the same as <u>tone</u>? What is <u>the colour wheel</u> used for? Show <u>an insect</u> that can / can't... 	<ul style="list-style-type: none"> Is <u>shade</u> related to <u>colour</u>? Can you list the instruments in this song? Why do you think...? * How can you group...? Can you tell me the different parts...? 	<ul style="list-style-type: none"> What conclusions can you draw <u>from the data</u>? What evidence can you find <u>of evolution</u>? Why do you think <u>people have different opinions</u>? What inference can you make...? 	<ul style="list-style-type: none"> What conclusions can you draw...? Can you identify the different parts of the robot? What is the relationship between causes and consequences? What inference can you make...? 	<ul style="list-style-type: none"> Why do you <u>think</u> the character committed the act? What ideas justify <u> euthanasia</u>? How is <u>equality</u> related to <u>equity</u>? What inference can you make...? What conclusions can you draw...?
Soveltaminen		Strategioiden, käsitteiden, periaatteiden ja teorioiden käyttö uusissa, autenttisissa tilanteissa	soveltaa, valita, havainnollistaa, dramatisoida, käyttää, kuvaa, tulkita, harjoitella, luonnostella, ratkaista	kuvitus, simulaatio, veistos, demonstrointi, esitelmä, haastattelu, esitys, oppimispäiväkirja	<ul style="list-style-type: none"> Point to examples of <u>polite table manners</u>. How can you show <u>that you know what polite manners are</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> Organize the <u>sentences</u> to show <u>the plot of the story</u>. Can you use... to...? What examples can you find to...? 	<ul style="list-style-type: none"> How can you use what you have learned to develop a leaflet on <u>UN children's rights</u>? What questions would you ask in an interview with <u>the main character</u>? How can you use...? 	<ul style="list-style-type: none"> How would you show your understanding of how the taxation works? What would result of no one paid taxes? What other way would you plan to finance your further studies? How would you solve _____ using what you've learnt...? 	<ul style="list-style-type: none"> How would you show your understanding of taxation? What approach would you use <u>to teach this idea to your classmates</u>? What elements would you choose to change in order to engage teenagers in decision-making? How would you use...?

Taulukko 12: Kysymysaiheita Bloomin tasoille Muistaminen ja Ymmärtäminen

		Kysymysesimerkkejä englanniksi kielen tason mukaan							
		Entering	Emerging	Developing	Expanding	Bridging			
		tavoitetaso luokilla 1-2	tavoitetaso luokilla 3-4	tavoitetaso luokilla 5-6	tavoitetaso luokilla 7-9	mahdollista saavuttaa			
Alimmalta tasolta ylempää alemman tason ajattelua	Ymmärtäminen	Opiskellun tiedon ymmärtäminen ja tulkitseminen	luokitella, keskustella, selittää, ilmaista, tunnistaa, paikallistaa, tunnistaa, ilmaista omin sanoin, kääntää	kertomus, tiivistelmä, kokoelma, "show and tell" - esitelmä, esimerkki, testi, lista, nimeäminen	<ul style="list-style-type: none"> Put the pictures in order to show <u>how</u> seasons change. Which is the best answer? Which picture shows...? 	<ul style="list-style-type: none"> Which sentence tells the main <u>idea of the UN children's rights</u>? Which words show <u>respect towards others</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> Which sentence describes <u>the process of mixing colours</u>? What can you say about <u>the Northern countries</u> (using the word bank)? What is another word for...? What is the main idea of <u>UN children's rights</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> How would you group the <u>following cooking equipment</u>? How would you compare/contrast <u>starches, fats and proteins</u>? State in your own words <u>why there is a food circle</u>. Can you explain what is happening <u>in your brain when you sleep</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> How would you classify the type of foodstuff? State or interpret in your own words how the government works. What facts or ideas show that <u>Finland is one of the most gender-equal countries in the world</u>? How would you summarize...?
	Muistaminen	Opitun tunnistaminen ja muistiinpalauttaminen siinä muodossa kuin ne on esitetty	järjestää, määrittää, kuvailla, jäljentää, nimetä, luetteloida, järjestää, toistaa, palauttaa mieleen	testi, määrittely, faktojen lisääminen tehtävään, työkirja	<ul style="list-style-type: none"> Where is <u>the butterfly</u>? Which one is a spider? Show me <u>the mosquito</u>. Point to <u>the ant</u>. 	<ul style="list-style-type: none"> What is the name of this animal? Can you select <u>the mammal</u>? Can you list <u>three insects</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> How did <u>the photosynthesis of this plant</u> happen? Why did the bee sting the animal? When did <u>Finland become independent</u>? Who were the main...? Who was...? 	<ul style="list-style-type: none"> Who were the main <u>characters in the story</u>? When did <u>the main character lose his temper</u>? How would you describe <u>the setting of the story</u>? Can you recall <u>the main events of the story</u>? 	<ul style="list-style-type: none"> How did <u>the main character solve the problem</u>? Why did <u>the main character feel blue</u>? How would you explain <u>the track of thought of the character</u>? How would you describe <u>the outcome of the conflict</u>?

6. TIETOTEKNIKKAA KAKSIKIELISESSÄ OPETUKSESSA

Pirjo Lammila-Räsänen

Normaalikoulussa kaikilla perusasteen oppilailla on käytössään iPad. iPadien kanssa työskenteleminen on pääsääntöisesti innostavaa ja hauskaa. Nettimaailma on pullollaan linkkejä ja mahdollisuuksia: opettajan tehtävänä on löytää runsaasta tarjonnasta omille oppilailleen sopivimmat vaihtoehdot. Oikeaan osoitteeseen pääseminen saattaa pienimmille oppilaille olla haasteellista. Tähän löytyy apu i-nigma-sivustolta.

QR -koodit: [i-nigma](#)

Opettajan tekemällä QR-koodilla oppilaiden on helppo siirtyä suoraan oikealle sivustolle. Koodin tekeminen on helppoa.

Valitse tämä (*Website link*), kun teet linkin nettiosoitteeseen.

Kopioi nettiosoite tähän (*Web address*).

Right click on the smartcode to save it to your computer.

Tässä on QR-koodi i-nigman sivulle.

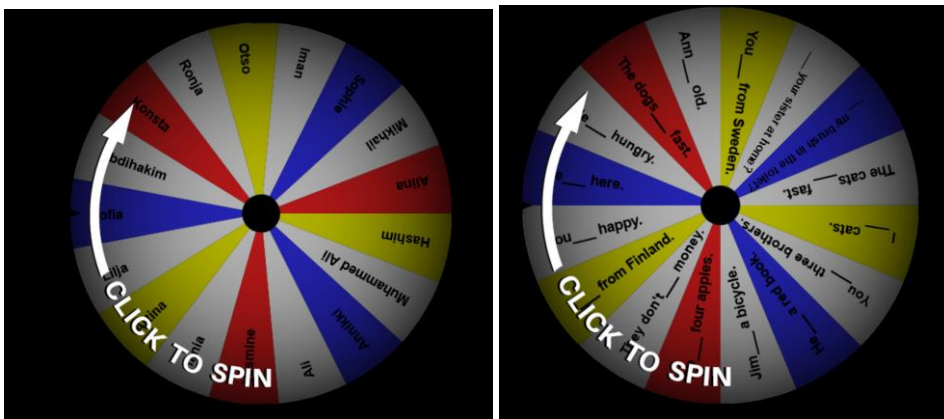
QR-koodia voi käyttää myös lyhyiden tekstien tallentamiseen. Oppilas voi esimerkiksi kirjoittaa pienen tarinan itsestään ja liimata QR-koodin omakuvaansa. Muut oppilaat ja luokan vierailijat voivat käydä lukemassa tarinan kuvasta QR-koodin lukijaohjelman avulla. **Tämä vaatii, että laitteeseen on asennettu QR-koodin lukusovellus.** Kullekin käyttöjärjestelmälle (Apple, Android, ...) on omansa. Vieressä on pieni tarinaesimerkki.

Hauskoja keinoja oppilaiden jakamiseksi ryhmiin

Wheeldecide

Annetaan onnenpyörän tehdä ryhmät! Mene nettisivulle ja rullaa sivun alareunaan kohtaan *Modify Wheel*. Syötä pyörään oppilaiden nimet ja **tallenna linkin osoite itsellesi niin, että voit käyttää pyörää monta kertaa uudelleenkin**. Oppilaat painavat linkkiä ja saavat itselleen uuden parin tai ryhmän satunnaisesti. Tätä samaa pyörää voidaan käyttää moneen muuhunkin tarkoitukseen, kuten haastattelun pohjaksi, kotiläksyn tarkistamiseen, asioiden etenemisjärjestyksen sopimiseen ja moneen muuhunkin. Tärkeää on aina tallentaa pyörän osoite itselleen, jotta sitä voi käyttää aina uudestaan ja uudestaan.

Team Maker

Tässä osoitteessa ryhmien tekeminen käy myös helposti. Opettaja päättää ryhmien suuruudet sekä ryhmän nimivaihtoehdot. Kone hoitaa loput ja aina tulee uusia luokkatovereita, joiden kanssa harjoitellaan ryhmätyötaitoja.

Team Maker

Copy & paste names below:

Format: One Name per Line

Michael Scott
Jim Halpert
Pam Halpert
Oscar Martinez
Stanley Hudson
Phyllis Lapin
Angela Martin
Meridith Palmer
Toby Flenderson
Dwight Schrute
Andy Bernard

Team Names

Team names based on:
Animals

Edit these as you please:
Tigers
Lions
Wolves
Jaguars
Bears
Cheetahs
Leopards
Panthers

Team Options

No. of Teams: 5

Output Format:
Show Preview (HTML)

Random Teams:

Output:

Here are your teams:

Tigers

- Jane Siegel
- Betty Draper
- Lane Pryce
- Kelly Kapoor
- Lois Sadler

Thanks to Timothy Harter
[Teamistr App](#) is now:

Näpsäkkää matematiikkaa

Topmarks

Matematiikan perusasioiden harjoittelu kelloa vastaan on hauskaa ja haastavaa. Osoitteessa on harjoituksia peruslaskutoimituksiin. Pelejä voi pelata yksin, parin kanssa tai vaikka pienessä ryhmässä.

IXL Maths

Sivuilta löytyy tehtäviä eri luokka-asteille. Sivustoa voi käyttää ilmaiseksi tietyn ajan vuorokaudessa. Vapaa harjoittelumahdollisuus on maksullista. Sivustosta löytyy monipuolisia harjoitteita kaikille luokka-asteille.

IXL Maths

On IXL, maths is more than just numbers. With unlimited questions, engaging item types, and real-world scenarios, IXL helps students experience maths at its most mesmerising!

Preschool skills

Count shapes - up to 5
 Represent numbers - up to 5
 More
 Light and heavy
 Wide and narrow
[See all 72 preschool skills >>](#)

Kindergarten skills

Fewer, more and same
 Shape patterns
 Times of everyday events
 Seasons
 Shapes of everyday objects I
[See all 168 kindergarten skills >>](#)

Grade 1 skills

Counting - up to 100
 Select two-dimensional shapes
 Purchases: do you have enough money?
 Introduction to patterns
 Read a calendar
[See all 204 grade 1 skills >>](#)

Grade 2 skills

Greatest and least - word problems - up to 1,000
 Find the next row in a growing pattern
 Ways to make a number using subtraction
 Making change
 Guess the number
[See all 242 grade 2 skills >>](#)

Grade 3 skills

Place value names up to thousands
 Create line plots
 Compare and convert metric units of length
 Reflection, rotation and translation
 Find equivalent fractions
[See all 281 grade 3 skills >>](#)

Grade 4 skills

Divisibility rules
 Create bar graphs
 Number patterns: word problems
 Parallel, perpendicular and intersecting lines
 Add and subtract decimals: word problems
[See all 233 grade 4 skills >>](#)

Elävästi englantia

Englannin kielen harjoitteluun löytyy paljon erilaisia mahdollisuuksia.

Quizlet

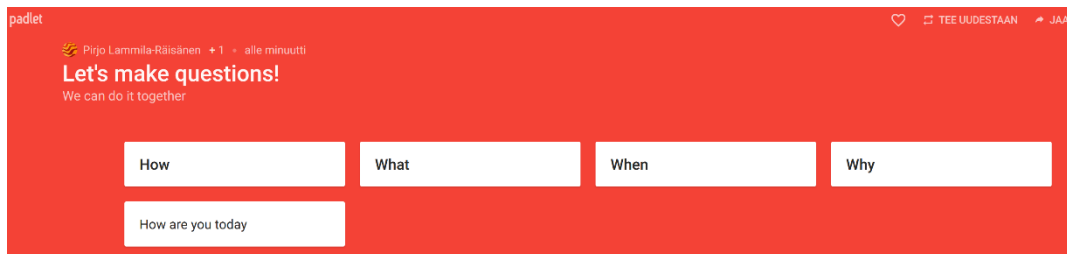
Quizlet on erinomainen sovellus vieraiden kielten sanaston opiskeluun. Oppilas voi harjoitella sanastoa tabletilla, kännykällä tai tietokoneella. Opettaja syöttää opiskeltavan sisältöalueen sanat/virkkeet sekä suomeksi että englanniksi ja oppilaalla on kuusi erilaista tapaa opiskella ilmaisia, sanoja ja sanontoja. Monet

opettajat myös jakavat sanastojaan kaikkien käyttöön. [Tässä](#) on yksi esimerkki englannin kappaleen sanaston harjoituksista. Samalla tavalla voidaan harjoitella minkä tahansa aihealueen sanoja.

1. **Learn** -osiossa oppilas valitsee neljästä vaihtoehdosta oikean ja koettaa painaa sanan mieleensä.
2. **Flashcards** -osiossa oppilas voi valita, kummalla kielellä sana/ilmaus tulee ensin näkyviin. Sanan/ilmauksen voi halutessaan myös kuulla.
3. **Write** -osiossa oppilas kirjoittaa sanat ja tarkistaa kirjoitusasun saman tien.
4. **Spell** -osiossa oppilas kirjoittaa kuulemansa sanan.
5. **Test** -osiossa on erityyppisiä kysymyksiä opiskelluista sanoista.
6. **Match** -osiossa oppilas koettaa löytää oikeat sanaparit mahdollisimman nopeasti. Jos ratkaisu on oikea, katoavat sanat näkyvistä.
7. **Gravity** -osiossa yritetään kirjoittaa sanojen merkitys nopeasti ennen kuin asteroidit iskevät planeettaan.

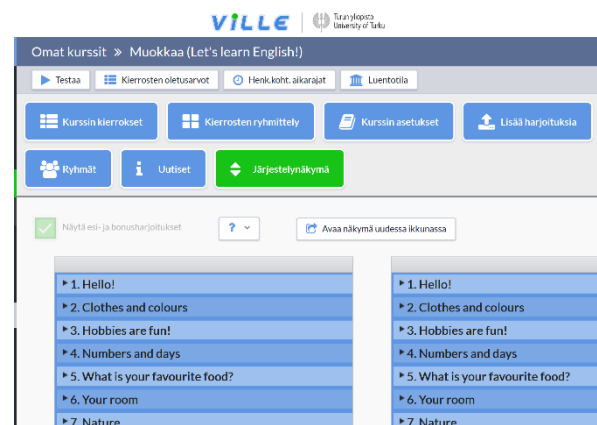
Padlet

Padlet -sivustoa voi käyttää monellakin eri tapaa. Oppilaat voivat kysellä esimerkiksi seinän kautta vieraita sanoja lukiessaan tekstejä, he voivat kommentoida toistensa esityksiä tai kirjoittaa ennakkokäsityksiään tulevasti kappaleesta. Oppilaiden ryhmätyötuotokset voidaan esittää Padlet -seinällä.

VILLE

Turun yliopiston VILLE -harjoituksista löytyy varhennettuun kielenopiskeluun sopivaa materiaalia. Jos luokka on jo VILLE -ohjelman käyttäjä, ei opettajan tarvitse muuta kuin avata uusi kurssialusta oppilailleen.

Thoughtful Learning

Mistä inspiraatiota kirjoittamiseen? Tässä sivustossa voi valita oppilaiden tason ja halutun aiheen. Haku tuottaa kivoja inspiraation lähteitä vapaaseen kirjoittamiseen ja tuottamiseen.

▶ How do I use writing topics in my classroom?

Writing Topics

Do you want to inspire your students to write great narratives, essays, and reports? Check out these grade-specific writing topics organized by mode (explanatory, creative, and so on). Or search for writing topics that relate to a theme, such as "life" or "animals" or "family."

Search

Jump to . . .

Grade 1 Grade 2 Grade 3 Grade 4 Grade 5 Grade 6 Grade 7 Grade 8 Grade 9 Grade 10 Grade 11 Grade 12

WebEnglish

Ruotsalaisten opettajien kokoamasta sivustosta löytyy paljon englanninkielistä materiaalia englannin tunneille. Sieltä löytyy linkkejä mm. helppoihin uutisklippeihin, taustaa ja ideoita juhlapyhien viettoon, lauluja, sanastoharjoituksia, pelejä, sanojen selityksiä ja paljon muutakin.

Lukemista ja lausumista

Hyviä sanakirjoja lausumisoheineen

[Vocabulary](#)

[Redfox](#)

[BaBaDum](#)

Tässä osoitteessa voi harjoitella monien eri kielten yksittäisiä sanoja ja niiden merkityksiä, lausumista sekä kirjoittamista.

[Lit2Go](#) - Klassikkokirjoja englanniksi

Books -alasuviulla on satoja englanninkielisiä klassikkokirjoja, joita voi lukea ja kuunnella samanaikaisesti. Alakoulun viidennellä ja kuudennella luokalla on perinteisesti luettu kokonaisteos englanniksi.

 The image is a screenshot of the Lit2Go website. At the top, there is a navigation bar with the following tabs: 'Authors', 'Books', 'Genres', 'Collections', and 'Readability'. Below the navigation bar, the title 'The Adventures of Huckleberry Finn' is displayed in a large, serif font, followed by 'by Mark Twain' in a smaller, italicized font. To the left of the text is a small illustration of a boy (Huckleberry Finn) standing next to a dog. To the right of the illustration is a text box containing the following information:

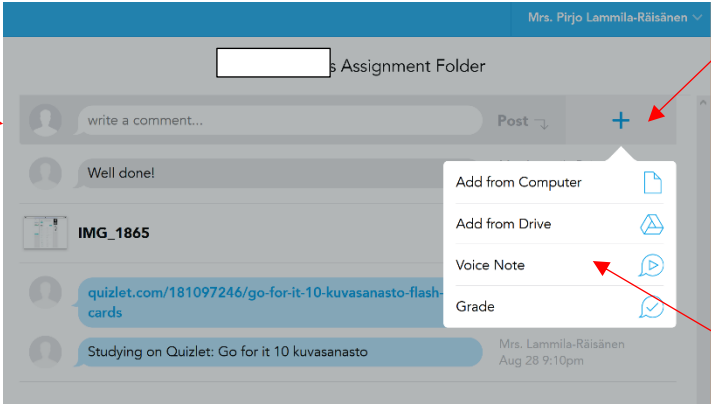
- Description:** The Adventures of Huckleberry Finn is a first person narrative told by the title character, Huckleberry Finn, as he accompanies a runaway slave on his journey to freedom.
- Source:** Twain, M. (1884). *The Adventures of Huckleberry Finn* Charles L. Webster And Company.
- NOTICE:** A warning is given to the reader by the author.
- CHAPTER 1:** The outcome of Huck and Tom's previous adventures are revealed. Widow Douglas' attempts to civilize Huck.
- Year Published:** 1884
- Language:** English
- Country of Origin:** United States of America
- Readability:** Flesch-Kincaid Level: 10.0
- Word Count:** 124,983

Lisää sovelluksia kaksikielisen opetuksen tunneille

[Showbie](#)

Opettaja pystyy luomaan opettamilleen luokilleen paperittoman iPad -luokahuoneen Showbiella, joka on helppokäyttöinen, nopea ja tehokas sovellus tehtävien ja palautteen jakamiseen. Oppilaat liittyvät sovellukseen ilmaiseksi tekemällä itselleen käyttäjätilin. Luokahuoneeseen liitytään opettajan antamalla

koodilla. Showbien ilmainen versio rajoittaa palautettavien äänitteiden pituuden yhdeksi minuutiksi. Pro - versio on maksullinen, eikä rajoituksia palautettavien äänitteiden pituudessa ole.

The screenshot shows a mobile app interface for an assignment folder. At the top, there's a header with the name 'Mrs. Pirjo Lammila-Räsänen'. Below it, there's a text input field for 'write a comment...' and a 'Post' button. A plus sign icon opens a menu with options: 'Add from Computer', 'Add from Drive', 'Voice Note', and 'Grade'. The comment history shows a 'Well done!' message, an image 'IMG_1865', and a link to a Quizlet page. A red arrow points from the plus sign menu to the 'Voice Note' option.

Opettaja voi antaa palautetta.

Opettaja tai oppilas voi lähettää omia kirjoitelmiaan, ohjeita, linkkejä jne.

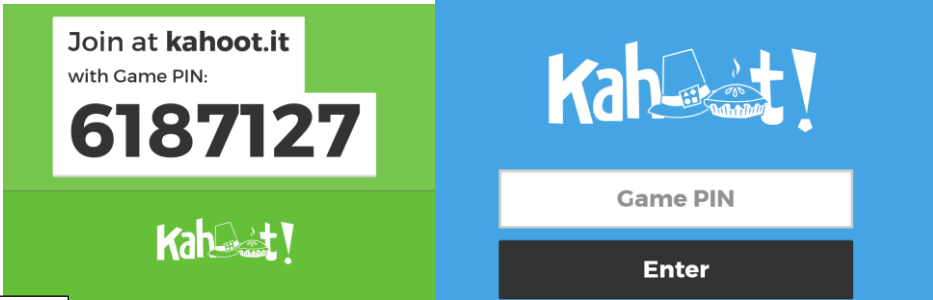
Oppilas/opettaja voi äänittää tehtävän ja lähettää sen.

Showbie löytyy myös kätevästä appina.

Kahoot

Kahoot on helppo tapa tehdä pieniä tietokilpailuja, keskustelualustoja tai äänestyksiä. [Tässä osoitteessa](#) löytyy hyvä video Kahoot -tilin luomiselle sekä tietokilpailun tekemiselle. Mukavia hetkiä Kahootin parissa!

Opettajan sivu:
kahoot.com

Oppilaan kirjautuminen:
kahoot.it

[Make Beliefs Comix](#)

Sarjakuvien tekeminen englanniksi onnistuu tässä osoitteessa. Sarjakuvan voi lähettää itselleen tai kaverilleen ja vaihtoehtoja sarjakuvan teemaan löytyy runsaasti.

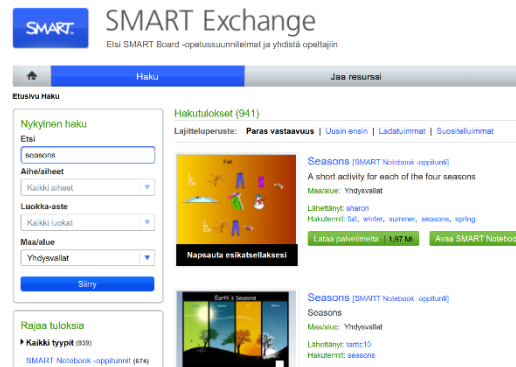
[Wordart](#)

Sanapilvien tekeminen onnistuu helposti tällä sivulla.

[SMART Exchange](#)

Aktiivituululle tehtyjä valmiita materiaaleja on olemassa paljon. Täältä löytyy valmiita tuntipohjia eri oppiaineiden tunneille, joita voi helposti muokata mieleisikseen. Materiaalit ovat suoraan englanninkielisiä kun maa-alueeksi laittaa Yhdysvallat. Materiaalin yhteensopivuus käytettävissä oleviin laitteisiin täytyy aina etukäteen tarkistaa, jottei tule pettymyksiä.

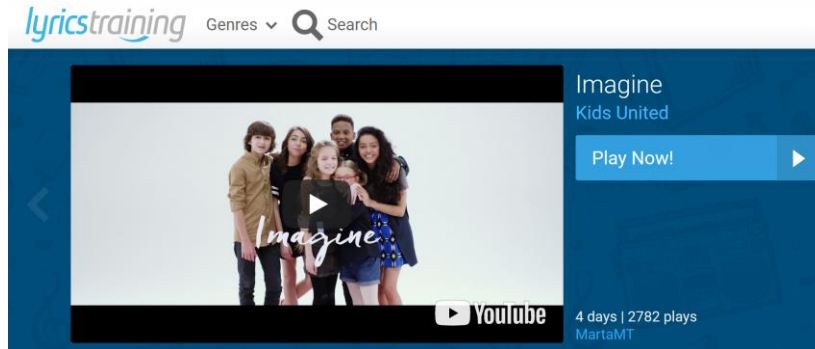
[URSkola](#)

Ruotsin koulutusradion sivuilta löytyy mm. helppoja uutispätkiä sekä niihin liittyviä kysymyksiä.

Laulamalla taitavaksi

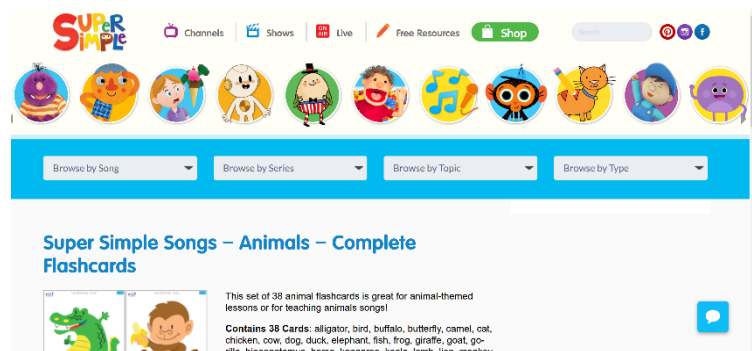
[Lyricstraining](#)

Laulamalla kieli tarttuu näppärästi. Näillä sivuilla on klassikkolauluja, joista opettaja voi valita sopivan tason ja oppilaat täydentävät puuttuvat sanat. Sanat voi myös tulostaa oppilaille, jos niin haluaa.

[Super Simple Songs](#)

Alkuopetukseen sopivia lauluja, sanakortteja ja lyhyitä videoita löytyy Super Simple Songs -sivustolta.

Kustannusyhtiöiden digitaalinen materiaali

Sanoma Pron kirjojen käyttäjillä on mahdollisuus käyttää oppikirjoihin liittyviä digitaalisia sovelluksia.

1. Bingel on digitaalinen maailma, jossa oppilas harjoittelee omalla avatar-hahmollaan opetussuunnitelman mukaisia oppisisältöjä. Opettaja näkee oppilaan kehittymisen ja voi jakaa oppilaille eri tehtäviä tarpeen mukaan. Opettaja pystyy myös antamaan yksilöllistä palautetta joko valmiiden virkkeiden avulla tai itse kirjoittaen. Oppilaat pääsevät tekemään tehtäviä omilla tunnuksillaan.

2. Arttu on Sanoma Pron uusi peruskoulun sovellus, jossa hyödynnetään lisätyn todellisuuden teknologiaa. Sovelluksella on mahdollista katsoa kirjaan liittyvät videosisällöt uudella tavalla joko omalla älypuhelimella tai tabletilla ilman mitään erillistä kirjautumista.

3. Sanoma Pron sanastosovellus-appi on saatavilla vain iOS-laitteiden AppStoressa. Sen avulla on helppo harjoitella oppikirjan sanastossa olevia sanoja missä vain. Ensimmäinen harjoitus on ilmainen ja muut harjoitukset koko kirjasta voi ladata hintaan 1,99 €¹¹.

Otavan oppimateriaalisarjoilla on myös digitaalisia tehtäviä tarjolla, jos koulu on oppimateriaalisarjan käyttäjä. Oppilaat pääsevät omilla tunnuksillaan tekemään tehtäviä.

e-Oppi julkaisee sähköistä oppimateriaalia eri oppiaineissa.

Tablet-koulun sähköiset materiaalit ovat opettajille helposti löydettävissä linkin takaa.

Jos oppilailta on henkilökohtaiset iPadit käytössä, on seuraavista sovelluksista paljon iloa

BOOK CREATOR

Book Creatorilla voi yhdistää tekstiä, kuvia, ääntä ja videoita. Oppilaat voivat kirjoittaa kertomuksia, portfolioita, tutkimuksia, raportteja, runokirjoja, käsikirjoituksia, sarjakuvia – vain mielikuvitus on rajana. Ilmaisella versiolla pääsee hyvin alkuun!

iMovie

iMovie -sovelluksen kanssa on helppo tehdä elokuvia ja leikitellä samalla kielen kanssa.

iTunes U

Kotitehtävien palautus, integroitu arvosanakirja ja keskustelut oppilaiden kanssa onnistuvat iTunes U -sovelluksen kanssa.

Pages

Pages on perustyökalu kirjoitelmien tekemiseen.

Keynote

Keynote on hyvä esitystyökalu niin opettajalle kuin oppilaillekin.

Explain EVERYTHING

Explain everything on erinomainen sovellus esimerkiksi opetusvideoiden tekemiseen. [Tällä linkillä](#) apin salat aukeavat.

iBooks

Voit lukea tai kuunnella ladattuja kirjoja, milloin ja missä vain iBooksin avulla.

Sketch Book - draw

Sketch Book on helppokäyttöinen piirrosohjelma, jolla voi muokata kuvia tai piirtää itse.

iPadin tekstin voi aina myös kuunnella: Mene asetukset → yleiset → puhe → puhu näyttö ja määritä puhenopeus mieleiseksesi. Tekstimuotoisia dokumentteja pystyy kuuntelemaan, mutta ei esimerkiksi iBooksin PDF-muotoisia kuvia.

¹¹ Hinta 2018

Maksullisia ja maksuttomia sovelluksia

Ilmaisten nettisivujen lisäksi on tarjolla paljon maksullisia (ainakin kaksi viimeistä on maksutonta) digitaalisia sovelluksia niin kaksikieliseen kuin muuhunkin opiskeluun.

[Education.com](#)

Amerikkalaisille sivuille voi hankkia kuukausi-, vuosi- tai elinikäisen lisenssin. Täältä löytyy raikkaita ideoita ihan kaikkiin alakoulun oppiaineisiin monisteiden, laulujen ja tunti-ideoiden myötä. Kysy lehtorilta tunnuksia.

[Opinaika](#)

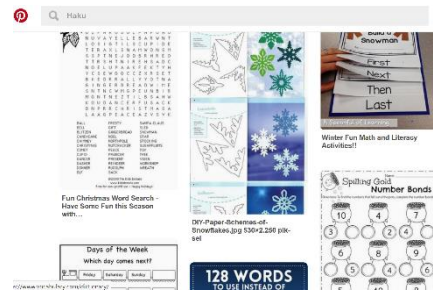
Alfasoft Oy:n tarjoaa oppikirjaan sitoutumattomia harjoituksia kaikista oppiaineista vuosimaksua vastaan. Täältä löytyy kivoja tapoja harjoitella myös vieraita kieltä.

[Muzzybbc](#)

Englannin yleisradioyhtiön BBC:n sivusto on hauska tapa oppia englantia elokuvan ja pelien keinoin.

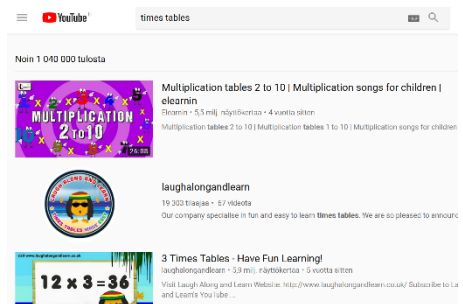
[Pinterest](#)

Yleiskäyttöinen leiketaulusivusto on myös varsinainen aarreaitta opettajan käyttöön. Sinne voi rakentaa omia tauluja, joihin on helppo tallentaa niin omia kuin muiden tuottamia ideoita.

[YouTube](#)

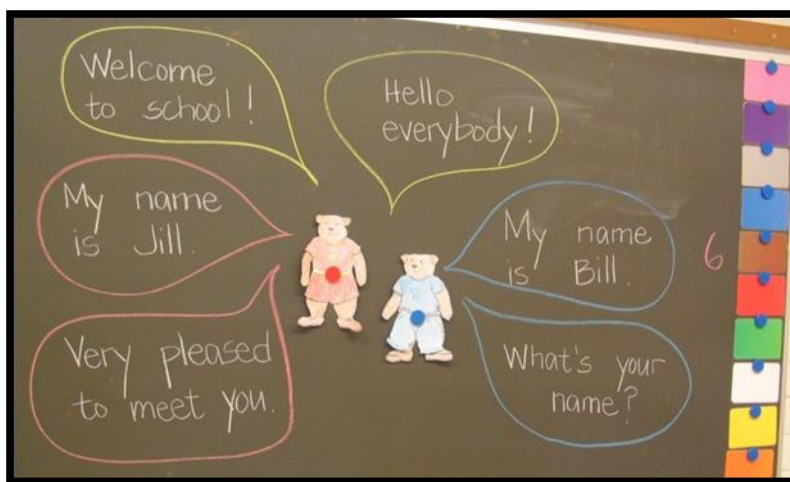
Videopalvelussa on vaikka mitä opetusta tukevaa aineistoa, kunhan sen vain sieltä löytää. Esimerkiksi hakusana *times tables* tuottaa noin miljoona tulosta.

7. ERI LUOKKA-ASTEIDEN OPETUKSEN ERITYISPIIRTEISTÄ

Tuija Niemi, Taina Wewer, Maria Broholm, Pirjo Lammila-Räsänen & Helinä Rahman

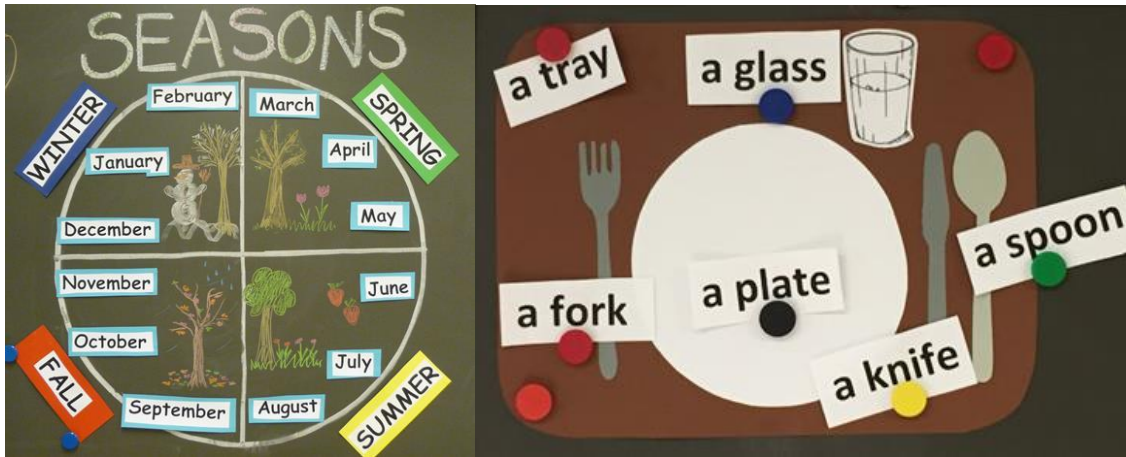
Vieraskielisessä opetuksessa englannin kielen käyttö oppitunneilla alkaa heti ensimmäisenä koulupäivänä ensimmäisellä luokalla (ks. taulukuva alla). Oppilaat myös odottavat alusta alkaen englannin kielen käyttöä oppitunneilla. Peruseriaatteena voikin pitää, että lapsen kykyyn hypätä englanninkielisen opetuksen mukaan voi luottaa. Heti alusta alkaen englannin kieltä opitaan monipuolisesti ja eri oppiaineiden sisältöjä myös englanniksi käsitellen.

Yleisenä kielellisenä tavoitteena on, että kaksikielisen opetuksen oppilaat ovat saavuttaneet peruskoulun päättyessä Eurooppalaisen viitekehyksen hyvän osaamisen taitotason B1.1 ymmärtämisessä ja tuottamisessa. Turun normaalikoulun englantipainotteisen opetuksen tavoitteista ja sisällöistä voit lukea tarkemmin [kaksikielisen opetuksen opetussuunnitelmasta](#) koulun internetsivuilta. **Kahden kielen vertailu** kehittää kielitietoisuutta ja avaa kunkin kielen ominaispiirteitä oppilaalle tehokkaasti.

Kaksikielisessä opetuksessa **toiminnan struktuuri** korostuu. Oppilaat liittyvät englannin kielen usein tiettyihin tilanteisiin ja näiden tilanteiden toistuvuus luo turvaa ja tehostaa oppimista. Aloituksiin ja lopetuksiin, tuttujen tapojen ylläpitoon ja esim. leikkien kertaamiseen kannattaa kiinnittää huomiota. Mitä varhaisemmasta kielenoppimisen vaiheesta puhutaan, sitä tärkeämpiä tutut **koulupäivään liittyvät kielirutiinit** ovat. Alla olevissa kuvissa rutiinit liittyvät ruokailuun, järjestäjätehtäviin sekä Aika-oppiainejakson kielitavoitteisiin. Joka päivä ennen lounaalle lähtöä voidaan kerrata ruokailuvälineiden nimet (nimilaput paikoilleen), kunnes ne osataan. Netistä voidaan katsoa yhdessä Norssin sivulta (myös englanninkielinen menu), mitä on ruuaksi, tai opettaja kertoo päivän ruokalistan. Ruoka-aineista (esim. peruna, riisi, kana, kala, keitto jne.) voi olla kuvia, ja ne asetetaan lautaselle näkyviin samalla, kun päivän menu käydään läpi.

Toiminnan tempo ja rytmitys on myös hyvä miettiä huolelta ennakkoon, sillä moni oppilas tarvitsee vielä tukea tarkkaavaisuuden suuntaamiseen oikein. Sama asia on hyvä kerrata monipuolisesti eri yhteyksissä samoin kuin tutun ja vieraamman aineksen vaihtelua on hyvä pohtia (esim. uudet sanat opetetaan tutun työtavan kautta). **Toisto ja variointi** nousevat keskeisiksi tekijöiksi, kun esimerkiksi asiasisältöön liittyvä käsitteistö on tarkoitus oppia kahdella kielellä. Myös eri oppiaineiden sisältöjen integrointi tukee saman aihealueen englannin kielen käyttöä mielekkäästi erilaisissa yhteyksissä. Usein oppiaineita integroivan teeman opetukselle saa esim. ympäristö- ja luonnontiedon oppiaineksesta.

Englanninkielinen opetus voi olla lapselle aika ajoin myös haasteellista seurata. Tämän takia on erityisen tärkeää, että opettaja on luokassa turvallinen, läsnä oleva aikuinen ja että oppimisympäristö on jokaiselle turvallinen. Englanninkielisten ohjeiden on hyvä olla lyhyitä ja yksinkertaisia toiminnan käskyjä, jotka mallitetaan ja näytetään sekä tarvittaessa kerrataan oppilaiden avulla. Yksinkertainen mallittamisen kaava on seuraava:

O - Opettaja näyttää mallin.

Y - Yhdessä tekeminen mallin mukaan

I - Oppilas tekee itsenäisesti.

Ohje on hyvä olla myös visuaalisena näkyvässä, jotta oppilas voi tarpeen tullen palata siihen (ks. ohjeiden annosta myös s. 21-22).

Oppilaan itsetunnon ja kieliminän vahvistaminen kaksikielisessä opetuksessa

CLIL-oppimisympäristön on oltava ilmapiiriltään positiivinen ja vapautunut. Yrittämistä arvostetaan ja virheitä saa tehdä. Oppilaita innostetaan osallistumaan keskusteluihin ja aktiviteetteihin rohkeasti englanniksi. Luokassa voi vaikka pitää esillä tiettyä tunnusta (esim. Ison-Britannian tai Yhdysvaltojen lippu) silloin, kun opettaja toivoo, että viestinnässä käytetään vain englantia. Alaspäin voi eriyttää niin, että oppilas voi vastata *yes/no*, kun taas ylöspäin eriyttävä kysymys alkaa esimerkiksi sanoilla *why* tai *explain* (ks. kysymystekniikoista [Luvusta 4](#) (Viestinnällinen kaksikielinen opetus) tai [Luvusta 5](#) (Kysymysmalleja)). Oppilaan tulee harjoitella vastuullista työskentelyä itsenäisesti, parin kanssa ja ryhmässä. Oppilasta innostetaan opiskelemaan sekä muita vieraita kieliä että omaa äidinkieltään. Tässä apuna on eri kielten ja kulttuurien positiivinen huomioiminen ja arvostaminen eli kieli- ja kulttuuritietoinen lähestymistapa.

Äidinkielen hyvä hallinta luo suotuisan pohjan kaikelle oppimiselle. Maahanmuuttajataustaisilla oppilailla on mahdollisuus saada Norssissa sekä oman äidinkielen opetusta että samanaikaisopetusta omalla äidinkielellään. Oppilaita tulee opettaa arvostamaan omia juuriaan ja äidinkieltään. Oppilasta kasvatetaan kohti globalisoituvaa maailmaa, johon olennaisesti kuuluu sekä itsensä että toisten arvostaminen, erilaisuuden kunnioittaminen ja se, että tuntee itse olevansa tärkeä osa sitä.

Alakouluikäisten oppilaiden kanssa opettajan merkitys palautteen antajana on vielä keskeinen. Palautteessa kannattaa lähestyä asioita positiivisen palautteen kautta (esim. huomaamalla toivotulla tavalla käyttäytyvän sen sijaan, että tarttuisi häiritsevän oppilaan käytökseen), mutta palautteen on silti oltava aitoa ja rehellistä. Kannustusta ja kehuja tarvitaan joka tapauksessa paljon. Palautteen antamisesta voi lukea lisää [Luvusta 9](#).

7.1 Luokat 1-2

Normaalikoulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan kahden ensimmäisen luokan englannin kielen sisältöpiirteitä seuraavasti:

<i>Luokka-aste</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Tyypillisiä piirteitä, esim.</i>
1-2	Entering	yleisiä, jokapäiväiseen elämään liittyviä sanoja lyhyitä, yksittäisiä väittämiä, kysymyksiä joitakin tiedonalakohtaisia termejä ja fraaseja

Oheisessa taulukossa on esimerkki englannin kielen käytön suunnitelmasta aivan ensimmäisen luokan alussa.

vko	Laulut ja lorut	Sanasto	Rakenteet	Muuta
33	Hello everybody (Lg through music 2, p. 6)	tervehdyksiä	<i>My name is... What's your name?</i>	Have a nice weekend! Thank you, you too.
34	Numbers Song (Picture Dictionary 2)	värit kulkuneuvot	<i>How are you? I'm fine, thank you. Here you are. > Thank you.</i>	viikonpäivät päivittäin Point to... (väreillä) Close your eyes... ruokailuun lähtö
35	Hello (YEP) Stand up, sit down (Lg through music 1, p. 12)	tyttö/poika	<i>I am... How many? What number?</i>	Touch your... (kehonosat)
36	Goodbye, goodbye, goodbye (Lg through music 3, p. 32) Touch your elbow (Lg through music 2, p. 15) What day is it today? (Lg through music 3, p. 10)	perhesanastoa (YEP p. 10-11) verbejä (YEP p. 26)	<i>I have... / I haven't... / Have you got...? I can... / I can't... / Can you...?</i>	UE ja YM -tunneilla YEPin sanastoa suullisesti.
37	Pretty Little Purple Pen Song (PD 40) tai What is this? (Lg through music 3, p. 8)	ed. viikon jatkoa kouluvälineitä (YEP p. 20)	ed. viikon jatko	UE, YM ja KS -tunneilla YEPin sanastoa suullisesti.
38	Teddybear (Playway)	adjektiiveja (YEP p. 82)	<i>Where is...? prepositiot in, on, under, behind</i>	Nallekarhujen kuvaaminen teemapäivänä (YEP p. 36, 82 suullisesti)

Alkuopetuksessa – myös kaksikielisessä opetuksessa – tavoitteena on, että **lapsi oppii lukemaan ja kirjoittamaan ensin suomen kielellä**. Niinpä suomen kielen tunnit ovat pääsääntöisesti suomeksi, tosin näilläkin tunneilla sovitut luokkarutiinit (esim. aamukalenteri) hoidetaan englannin kielellä. Vastaavasti suomen kielen tunneilla saatetaan tutustua englannin kielen äänteisiin samalla, kun opetellaan suomen kielen äänteitä.

Englannin kielen osalta painopiste alkuopetuksessa on kuullussa ja puhutussa kielessä, lukemista ja kirjoittamista englanniksi ei varsinaisesti vaadita. Tämä ei kuitenkaan poista sitä, etteikö englanninkielistä tekstiä olisi luokassa esillä, tai että oppilaat eivät voisi etenkin lähestyttyä 2-3 -luokkien nivelvaihetta kirjoittaa tai kopioida englanninkielisiä sanoja tai helppoja fraaseja silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Sanoja ja fraaseja on hyödyllistä esittää jo tässä vaiheessa. Mallin perässä voidaan ”lukea” tuttuja fraaseja ja mallin mukaan voidaan myös kopioida esim. omaan sanakokoelmaan opittuja sanoja. Osa oppilaista oppii jo alkuopetuksessa itsekseen lukemaan ja kirjoittamaan myös englannin kielellä ilman erityistä opettamista, ja

tätä puolestaan voi hyödyntää eriyttämisessä antamalla haastavampia, lukemista ja kirjoittamista edellyttäviä tehtäviä englannin kielessä edistyneemmille. Kaikkien ei tarvitse tehdä samoja asioita samanaikaisesti.

Luokassa käytetty englannin kielen pitäisi alusta alkaen olla monipuolista ja tavoitteena voi olla hyvin laajan kielivarannon saavuttaminen jo alkuopetuksen aikana. Osalla oppilaista saattaa olla opetuksen alussa varsin pitkäkin **hiljainen vaihe**, jolloin hän ei vielä tuota kieltä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö oppilas ymmärtäisi jo laajasti englanniksi opetettua. Hiljaisen vaiheen aikana oppilaan kannustaminen ja tukeminen on erityisen keskeistä, mutta oppilasta ei kannata painostaa tuottamaan kieltä ennen kuin hän on siihen valmis.

Keskeistä vieraskielisessä alkuopetuksessa on **toiminnallisuus**. Tämän ikäiset oppilaat ovat ennen kaikkea tekeviä, kinesteettisiä oppijoita – aikuisen tehtävä on kanavoida tekeminen mielekkäästi. Toiminnallisuus lähtee liikkeelle pienestä: esim. sanapussit, viuhkat kuvakorteista tai kuvapalapelit saavat oppilaat

työskentelemään kielen parissa ja oppimaan lähes huomaamattaan. Kaiken kaikkiaan konkreettinen materiaali on tärkeää elämyksien, motivoinnin ja aktivoinnin kannalta. Oppilaan tulee päästä leikkimään, pelaamaan ja oppimaan englannin kieltä tämän varjolla. Toimivia leikkejä ovat monet TPR¹²-lähtöiset leikit, joista on esimerkkejä alla.

Oppilaat nauttivat myös erilaisista pienistä haastattelu- yms. viestinnällisistä tilanteista, joskin näissä on muistettava mallittamisen merkitys (ks. s. 59-60 ja 36). Tutut tavat luovat oppimisympäristöön turvallisuutta, mikä on vierasta kieltä käytettäessä vielä tärkeämpää kuin yhteisesti jaetulla kielellä.

- *Point to the...*: tietyn asian osoittaminen
- *Do as I say*: opettaja antaa lyhyitä käskyjä (*Turn around. Jump 5 times.*)
- *Simon says*: Kapteeni káskee
- *Feely bag*: esineiden arvaaminen tunnustelemalla pussista
- *Pack your bag*: oman matkalaukun pakkaaminen/piirtäminen vihieiden mukaan

- *Go and touch*: esim. koske jotakin punaista
- *Steps forward*: askelen eteenpäin saa ottaa täyttäessään ehdon (esim. päällä on siniset sukat)
- *Colour salad*: hedelmäsalaatti
- *Colour commands*: jokaisella oppilaalla on oma väri ja hän toimii vain tämän värin käskyjen tullessa (*Red, run!*)

¹² TPR – Total Physical Response eli kehollinen reagoiminen kieleen tai ohjeeseen

Alkuopetusikäiset matkivat, toistavat ja opettelevat ulkoa mielellään. Samoin rytmit ja melodiat tukevat oppimista ja lapset nauttivat loruista ja lauluista. Tutkimuksen mukaan kohdekieltä opitaan parhaiten silloin, kun itse lauletaan tai loruillaan, ei pelkästään kuuntelemalla. Lorujen ja laulujen opettamisessa on hyvä muistaa lähestyä kokonaisuutta osien kautta riittävän pienien palasten kautta. Alla olevissa kaavioissa on esitetty niin lorun kuin laulun opettamisen malli.

Lorun opettaminen

1. kontekstin luominen
2. sanaston käsittely ennakoivasti
3. lorun kuunteleminen
4. kuuntelutehtävä
5. ääntämisen harjoittelu (tietty äänne, sana, sanasto)
6. lorun kuunteleminen, toistaminen, harjoittelu
7. lorun muokkaaminen tai oman version kirjoittaminen
8. lorun esittäminen

Laulun opettaminen

1. kontekstin luominen
2. sanaston käsittely ennakoivasti
3. laulun kuunteleminen (melodia)
4. ääntämisen harjoittelu, kaikuluku (yksi säe)
5. kaikulaulu (yksi säe)
6. toistaminen, harjoittelu
7. laulun esittäminen

7.2 Luokat 3-4

Normaalikoulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan kolmannen ja neljännen luokan englannin kielen sisältöpiirteitä seuraavasti:

Luokka-aste	Tavoitetaso	Tyypillisiä piirteitä, esim.
3-4	Emerging	lyhyitä, yksinkertaisia virkkeitä, joihin sisältyy pääajatus toistuvia, kaavamaisia lause- ja virkerakenteita eri tiedonaloilta yleisiä tiedonalojen sanoja ja ilmauksia, synonyymejä ja sukulais-sanoja

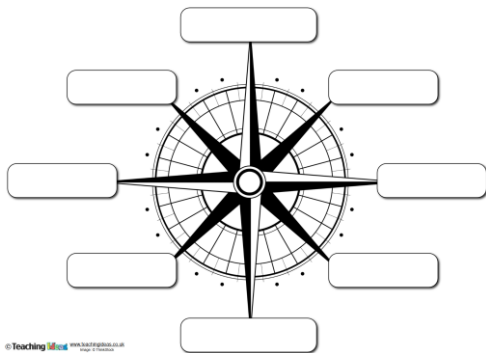
Kolmannen ja neljännen luokan oppilaiden CLIL–opetus rakentuu kahden edeltävän luokan opetuksen perustalle. Kolmannella luokalla huomio kiinnittyy puhutun kielen lisäksi kirjoitettuun kieleen: lukemiseen ja kirjoittamiseen. On tärkeää, että kolmannella luokalla siirrytään jo selkeästi kohti akateemisempaa kieltä ja **pyritään yksittäisistä sanoista ja fraaseista kohti kielellisiä kokonaisuuksia**. Toisin sanoen tavoitellaan tekstitasoa, ks. esimerkiksi *Taulukko 4: Akateemisen kielen kehittyminen*.

Oppilailla on kompetenssia kuullun ymmärtämisen ja puhumisen osalta, mutta suurimmalla osalla oppilaista lukeminen ja kirjoittaminen vieraalla kielellä ovat vasta kehitymässä, mitä formaalin englannin kielen opetuksen alkaminen kolmannella luokalla osaltaan tukee. Kolmannen ja neljännen luokan aikana oppilaiden kyky tuottaa englanninkielistä puhetta ja kirjoitusta kehittyy. Oppilaat kirjoittavat virkkeitä ja vähitellen pieniä tekstejä, kukin kykyjensä mukaan. Tekstien tuottaminen perustuu ja nojautuu opetettavien asiasisältöjen käsitteisiin, jotka toimivat kirjoittamisen runkona.

Lukemista ja kirjoittamista harjoitellaan asiasisältöjen opiskelun yhteydessä, esimerkiksi luetaan lyhyt englanninkielinen teksti sähkölaitteista ja kirjoitetaan opettajan johdolla **muutaman virkkeen englanninkieliset muistiinpanot**. Lyhyiden muistiinpanojen tekeminen aloitetaan mallitettuna: 1) *I do, you watch*. 2) *We do together*. 3) *You do, I watch* (ks. myös s. 58). Teksteihin tutustuminen voidaan aloittaa myös aukkoteksteillä, joihin lisätään ydinkäsitteet. Alkuvaiheessa ne voidaan antaa apulaatikossa esimerkiksi näin:

North, East, South, West, Baltic Sea, Sweden, Estonia, Norway, Russia
---

Mukaan voidaan lisätä myös käsitteitä, joita ei tekstissä tarvita, jos halutaan lisätä haastetta.

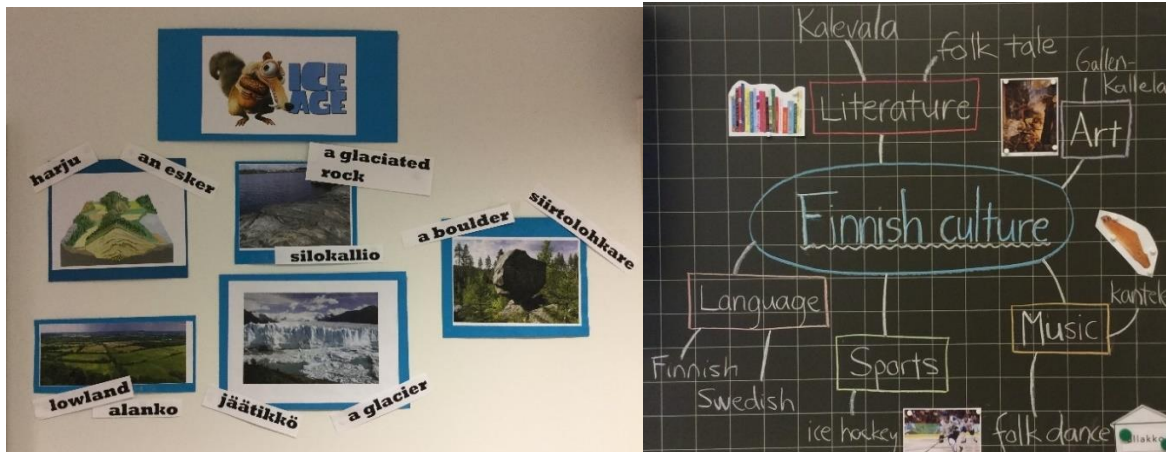

There are four cardinal points of compass: _____, _____, _____ and _____. Finland has four neighbouring countries. In the _____ our neighbor is Estonia. In the _____ it is Russia, while Norway is located in the _____. In the west, our neighbor is _____. The sea that surrounds Finland in the West and South is called _____. The capital of Finland, Helsinki, is situated in the _____ coast.

Neljännellä luokalla luetun ja kirjoitetun kielen määrä lisääntyy ja vakiintuu. Oppilaat lukevat englanninkielisiä tekstejä eri ainesisällöistä ja työskentelevät niiden pohjalta esimerkiksi vastaamalla sisältökysymyksiin, etsimällä tietoa annetun otsikon tai teeman mukaan sekä tuottamalla omaa tekstiä luetun pohjalta. On parempi, että **asia opetetaan tai kerrataan yhä uudelleen**, jotta kaikilla oppilailla on mahdollisuus oppimiseen omien kykyjensä, ominaisuuksiensa ja tahtinsa mukaan. Jotkut oppilaat oppivat ensimmäisestä kerrasta, toisille kertoja tarvitaan hyvinkin useita. Näin ollen asioita tarjotaan useita kertoja erilaisin lähestymistavoin siten, että kaikki oppivat.

Opetuksen havainnollistaminen on edelleen kolmannella ja neljännellä luokalla erityisen tärkeää. Opetuksessa käytettävät kuvat, PP-esitykset, videot ja erilainen havaintomateriaali auttavat oppilasta saamaan konkreettisen kuvan opetettavasta asiasisällöstä. Pelkät opettajan sanat eivät riitä, vaan **opetusta on konkretisoitava havainnollistaen**. Kun opetetaan kala, havainnollistetaan asiaa esim. kalan kuvilla, videolla kalan liikkumisesta, aidon kalan preparoinnilla ja täydennettävällä tehtäväpaperilla. Vihkoihin piirrettävä miellekartta tai muu visuaalinen kuvio tai taulukko toimii koontana, jossa asiat jäsentyvät. Havainnollistamisen aikana käsitteet kulkevat koko ajan mukana ja täydentyvät: *a fish, a fin, a bladder, ...* Aiemmin opitut käsitteet kertautuvat ja uusia opitaan. Käsitteet tulee olla esillä luokassa opetettavan jakson aikana.

Esimerkiksi **luokan sivutaulu tai luokan jokin seinä voi toimia englanninkielisten käsitteiden ja havainnollistavien kuvien oppimisympäristönä**, kuten alla olevissa kuvissa näkyy. Opettajan ennalta suunnittelema ja oppitunnin aikana toteuttama havainnollistaminen, esimerkiksi taulutyö tai Smart Board -työskentelypohja kuvineen ja käsitteineen luo hyvän perustan oppimiselle. Kun oppilaat tekevät vihkomuistiinpanot englannin kielellä, opetettava asia kertaantuu ja näin oppimiselle on entistä paremmat edellytykset.

Oppilaiden kolmannella luokalla aloittama formaalin englannin opiskelu tukee paitsi englannin kielen lukemaan ja kirjoittamaan oppimista, myös käsitteiden opiskelua ja oppimista. Englanninkielisten sanojen kirjoittaminen helpottuu ja käsitteet saavat visuaalisen muodon. Käsitteet ovat luokassa esillä kyseisen opiskeltavan jakson ajan ja niihin palataan säännöllisesti. Käsitteitä toistetaan, niitä avataan ja niistä esitetään kysymyksiä, jotta ne opitaan. Keskeiset ympäristötiedon ja matematiikan käsitteet on opetettava ulkoa. Laulut, leikit ja lorut ovat edelleen toimivia keinoja eri aihepiirien sanaston opetteluun. On huomattava, että monelle oppilaalle kotikielestä huolimatta suomenkielisetkin termit ovat uusia ja haastavia. **Uudet käsitteet on opittava molemmilla opetuskielillä**, sekä suomeksi että englanniksi. Käsitteiden oppimista voidaan tehostaa säännöllisesti järjestettävien sanakokein.

Juoksusanelu

Juoksusanelu ja sen muunnelmat ovat hauska tapa tuoda uuden opetus suunnitelman perusteiden (POPS 2016) edellytyksiä ja odotuksia uudelle oppimiselle luokahuoneisiin. Asia, tässä esimerkissä dikotomia ”Kaupungissa ja maaseudulla” on ensin käsitelty suomeksi, jolloin asia on oppilaille tuttu. Sitten kuvien ja aiemmin opitun perusteella käydään perusväittämät englanniksi läpi:

Countryside

- *Nature is near.*
- *Population is sparse.*
- *There is lot of farming.*
- *Green houses are typical, too.*
- *You can see fields and farm animals.*
- *There are lot of forests.*
- *People live in single-family houses.*

Cities and towns

- *Most Finns live in cities and towns.*
- *Population is dense.*
- *There is a lot of traffic.*
- *There are a lot of shops, industry and services.*
- *Helsinki Metropolitan Area is Helsinki, Vantaa, Espoo and Kauniainen.*
- *Parks represent nature to people.*
- *Apartment houses are typical.*

Väittämissä on myös vastakohtapareja, jotka voidaan nostaa esiin vaikkapa *flash cards*'ien avulla: esim. *sparse – dense, single-family house – apartment house*. Väitteet kopioidaan tai kirjoitetaan lapuille, jotka kiinnitetään teipillä vaikkapa kertakäyttölautasille, joita voidaan käyttää uudelleen myöhemmin. Lautaset sijoitellaan eri puolille opiskeluympäristöä.

Oppilaat kirjoittavat vihkoonsa otsikot ja lähtevät etsimään lautasia. He valitsevan yhden, ottavat sen mukaansa luokkaan ja kirjoittavat englanninkielisen virkkeen sen otsikon alle, joka heidän mielestään sopii väitteeseen. Tämän jälkeen he palauttavat lautasen ja ottavat uuden. Lautasia on hyvä olla enemmän kuin oppilaita, jolloin ei tarvitse odotella. Lopuksi tarkistetaan yhdessä alkuperäisen englanninkielisen materiaalin avulla, olivatko oppilaat ymmärtäneet väitteet ja osanneet kirjoittaa se oikeaan sarakkeeseen. Väärään paikkaan menneet väitteet voi helposti ”siirtää” nuolen avulla oikealle puolelle.

Juoksusanelut voivat nimensä mukaan olla saneluja: pari käy hakemassa tai lukemassa saneltavan sanan, virkkeen tai tekstin, ja tulee luokkaan sanelemaan sen parilleen. Osia voidaan vaihtaa jatkuvasti tai tietyn

urakan jälkeen. Juoksusanelutehtävää voidaan varioida myös eri aineisiin: oppilas toimii ohjeen mukaan luokkaan palattuun ja ohjeen luettuun. Näihin voidaan liittää myös muita aktiivisia osia: jokaisen kirjoitus- tms. tehtävän jälkeen ennen uuden tehtävän hakemista voidaan suorittaa liikuntasuoritteita, joista esimerkiksi pidetään kirjaa taululla tai muulla sopivalla tavalla. Tässä on vain mielikuvitus rajana!

Kiertopistetyöskentely

Kolmas- ja neljäsluokkalaiset kykenevät jo hyvinkin omatoimiseen työskentelyyn erilaisissa työskentelypisteissä, joiden aihepiiri voi olla vaikka kartat, avaruus, kertotaulut, jne. Tässä ryhmän koko ja koostumus kannattaa miettiä tarkasti etukäteen sen mukaan, minkälaisia tehtäviä työpisteillä on, kuinka suuri käytettävissä oleva tila on ja minkälainen on luokan ryhmädynamiikka. Pisteet kannattaa numeroida, ja miettiä niiden sijoitus sekä etenemisjärjestys (lineaarinen numerojärjestys, eteneminen vapaalle pisteelle, kahdelle eri taitotasolle sopeutetut, erilliset pisteet). Kiertopistetyöskentely sopii mainiosti opiskellun asian syventämiseen ja yleensäkin kertaamiseen. Osa pisteistä voi olla englanniksi, osa suomeksi.

7.3 Luokat 5-6

Normaalikoulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan viidennen ja kuudennen luokan englannin kielen sisältöpiirteitä seuraavasti:

<i>Luokka-aste</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Tyypillisiä piirteitä, esim.</i>
5-6	Developing	toisiinsa liittyviä ajatuksia, yhdyslauseista koostuvia virkkeitä monimuotoisempia virkerakenteita idiomeja ¹³ , kollokaatioita ¹⁴ , täsmällisempiä tiedonalojen termejä

Kuten tavoitetaulukosta käy ilmi, on kieliympäristön, oppimateriaalin ja oppilaiden tuottaman kielen oltava jo selkeästi haastavampaa kuin alemmilla luokilla. Kuitenkin oppilaat tarvitsevat vielä usein kielellistä tukea ja samat periaatteet kuin on esitetty aikaisemmissa luvuissa pätevät edelleen, mutta oppilaille annetaan entistä enemmän vastuuta tiedonhaussa, ja kielitaidon ollessa jo parempi, oppilaat selviytyvät jo ongelmanratkaisustakin, erityisesti oman kiinnostuksen kohteille ja laajemmille projekteille pitäisi antaa aikaa ja tilaa.

¹³ idiomi = luonteenomainen kuvallinen, joskus sananmukainen ilmaisu, esim. break a leg, let one's hair down

¹⁴ kollokaatio = sanojen taipumus esiintyä yhdessä vakiintuneesti, esim. make tai brew coffee, mutta EI *cook coffee

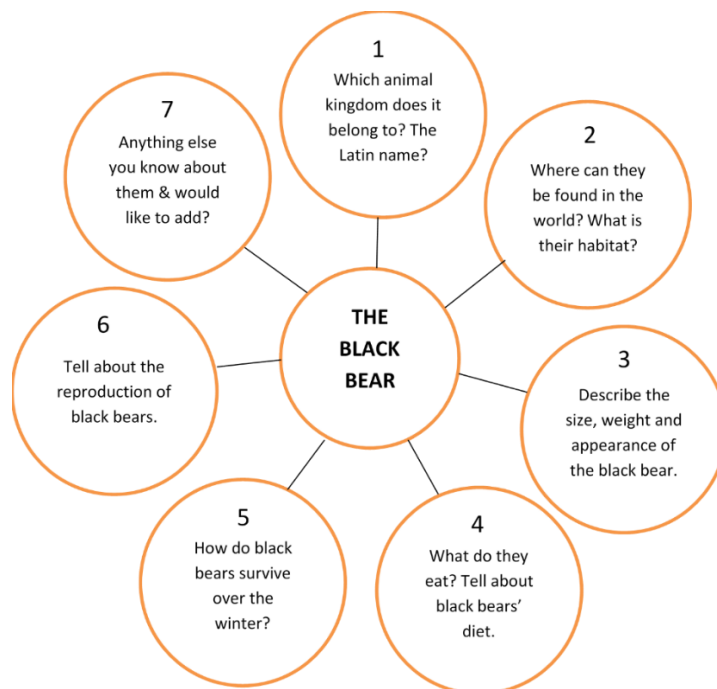
Autenttiset lähteet ja materiaalit sekä erilaiset tekstit ovat oppilaiden saavutettavissa internetin ja koulun englanninkielisen lähdekirjallisuuden kautta. Laadukas ja sopivan tasoinen materiaali on sellaista, joka ylittää jonkin verran oppilaan senhetkisen kielitaitotason (i). Tätä kutsutaan i+1 -periaatteeksi. Myös monilukutaidon kehittäminen huomioidaan opetuksessa entistä enemmän.

Monilukutaito viittaa monenlaisten tekstien lukemiseen, kirjoittamiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen erilaisten kulttuurien muodostamassa globaalissa maailmassa. Se edustaa laajaa tekstikäsitystä.

Erilaisia tekstejä, esim.: internet, sähköpostit, blogit, kartat, diagrammit, kaikenlaiset aikakaus- ja sanomalehdet, oppaat, käsikirjat, laulut, sarjakuvat

Monilukutaidon tilanneilmentymiä: akateeminen, pelit, lakitekstit, countrymusiikki, kansalaistaito, talous, terveys, media, katukieli, murteet, ...

Oppilaat harjoittelevat poimimaan tekstistä/videomateriaalista ydinkohtia ja olennaisen sanoman sekä muotoilemaan ne kirjallisesti. **Kirjoittamisen tulisi olla monipuolista.** Harjoitellaan kirjoittamaan tietotekstejä, mielipidekirjoituksia, uutisia ja kirjoitelmia. Tehdään yhdessä neuvottelemalla muistiinpanoja opiskeltavista asioista. Tietopainotteisen tekstin kirjoittamisessa apuna on esimerkiksi *Writing Wheel*, jossa on apukysymykset, joihin kokonaisilla virkkeillä englanniksi järjestyksessä vastaamalla oppilas tuottaa samalla tietotekstin.

Tämän lisäksi kirjoitetusta keskustellaan ja sitä esitellään muille. Oppilaat voivat **pitää konferensseja**, joissa he esiintyvät asiantuntijoina, ja yleisöä ohjeistetaan esittämään aihepiiristä kysymyksiä. Myös julisteet, ja kootut (digitaaliset) lehtijulkaisut ovat käyttökelpoisia tapoja esittää hankittua asiantuntijuutta.

Draamaan voidaan upottaa esimerkiksi historian oppiainesisältöjä tai oppilaat voivat itse keksiä mininäytelmiä, joihin he sisällyttävät tietoa. Netissä on saatavilla mm. Readers' Theatre – kappaleita, esimerkiksi tämä veden kierokulusta: [Water Cycle](#).

Aiemmin mainittiin **AB-tekstitehtävät**. Niillä tarkoitetaan pareittain luettavia ja täydennettäviä tekstejä, joissa kummallakin (oppilaat A ja B) on puuttuvia osia tai sanoja, jotka heidän on vuorollaan selvitettävä kuuntelemalla lukevaa osapuolta tai kyselemällä häneltä. Esimerkki AB-tehtävästä veden olomuodoista on alla.

States of Matter: Three Forms of Water

<p>A</p> <p>Water can occur in three states: _____(ice), liquid, or gas (_____).</p> <p>_____ water—ice is frozen water. When water freezes, its molecules move farther apart, making ice _____ than water. This means that ice will be _____ than the same volume of water, and so ice will float in water. Water freezes at 0° Celsius, _____ Fahrenheit.</p> <p>Liquid water is wet and _____. This is the form of water with which we are most familiar. We use liquid water in many ways, including _____ and drinking.</p> <p>Water as _____—vapor is always present in the air around us. You cannot see it. When you _____ water, the water changes from a liquid to a gas or water vapor. As some of the water vapor _____, we see it as a small cloud called _____. This cloud of steam is a miniversion of the clouds we see in the sky. At sea level, steam is formed at _____, 212° Fahrenheit.</p>	<p>B</p> <p>Water can occur in three states: solid (ice), _____, or gas (vapor).</p> <p>Solid water—ice is frozen water. When water freezes, its _____ move _____, making ice less dense than water. This means that ice will be lighter than the same volume of water, and so ice will _____ in water. Water freezes at 0° Celsius, 32° Fahrenheit.</p> <p>_____ water is wet and fluid. This is the form of water with which we are most familiar. We use _____ water in many ways, including washing and _____.</p> <p>Water as a gas— _____ is always present in the air around us. You cannot see it. When you boil water, the water changes from _____ to _____ or _____. As some of the water vapor cools, we see it as a small cloud called steam. This cloud of steam is a miniversion of _____ we see in the _____. At sea level, steam is formed at 100° Celsius, _____.</p>
---	--

Viidennellä ja/tai kuudennella luokalla on ollut myös tapana **lukea kokonaisteos englanniksi**, esimerkiksi Roald Dahlin *Mathilda*, Bram Strokerin *Dracula* helppolukuisena versiona kysymyksineen tai Jenny Dalen *The Sea Dog*.

7.4 Luokat 7-9

Normaalikoulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan yläkoulun englannin kielen minimitason sisältöpiirteitä seuraavasti:

Luokka-aste	Tavoitetaso	Tyypillisiä piirteitä, esim.
7-9	Expanding	vaihtelevia virkerakenteita, pidempiä yhtenäisiä tekstejä tietyyntyyppiset virkerakenteet eri tiedonalojen kielessä ilmaisuvoimaista ja erityissanastoa, jonkin verran teknistäkin

Kun oppiainesisältöjä aletaan opettaa vieraalla kielellä perusopetuksen 7. luokalla, opetuksessa pyritään ensin huomioimaan oppilaiden lähtötason kielelliset taidot kyseisessä oppiaineessa ja tämän jälkeen kasvattamaan oppilaiden valmiuksia käyttää vierasta kieltä välineenä oppiaineen opiskelussa. Englantia käytetään aineenopetuksessa oppiaineelle soveltuvissa kohdissa ja oppiaineelle soveltuvassa laajuudessa siten, että tavoitteellinen vieraan kielen osuus oppitunneilla on keskimäärin vähintään 25 %. **Englannin käyttöaste on huomattavasti suurempi niissä oppilasryhmissä, joissa on paljon oppilaita kansainvälisestä koulusta (Turku International School).**

Vieraalla kielellä asiasisältöjen oppimisen tavoitteena on, että oppilaat oppivat lukemaan ja tuottamaan asiategstejä englanniksi käyttäen oppiaineiden keskeisiä käsitteitä ja yhdistämään niitä englannin kielen tunneilla oppimiinsa rakenteisiin. Oppilaille tarjotaan myös paljon tilaisuuksia puhutun vieraan kielen tuottamiseen ja ymmärtämiseen. Näin ollen eri oppiaineiden kaksikielinen opetus pyritään toteuttamaan mielekkäissä ja vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa, joissa oppilas saa tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä monipuolisesti. Esimerkiksi vieraalla kielellä oppimisen tukena voidaan käyttää erityisiä tekstin lukemisharjoituksia sekä vieraan kielen tuottamisharjoituksia. Kaksikielisessä opetuksessa pidetään ehdottomasti huolta siitä, että **suomenkieliset oppilaat oppivat jatko-opintojen kannalta keskeiset käsitteet myös suomeksi.**

Jokaiselta lehtorilta kannattaa erikseen tiedustella hänen oppiaineensa toimintatapoja ja englanninkielisiä sisältöjä. Seuraavassa luvussa esitellään kaksikielisen opetuksen peruseriaatteita historian ja yhteiskuntaopin oppiaineessa.

8. HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI LUOKILLA 7-9

Minna Viiniemi

Jokaisessa oppiaineessa on oma tiedonalan kielensä, myös historiassa ja yhteiskuntaopissa. Se koostuu paitsi historialle tyypillisestä sanastosta, myös kielellisistä ilmaisuista ja rakenteista, joiden osaaminen on olennaista akateemisen kielitaidon kehitykselle. Kaksikielisen opetuksen luokilla olevan oppilaan kielitaito on usein tavallista vahvempi, mutta historian spesifin kielen oppiminen ja käyttäminen vaativat harjoitusta. Opetuksen tavoitteena on paitsi auttaa oppilasta ymmärtämään ja sisäistämään historian kieli, myös oppia käyttämään tätä kieltä ja sen ilmaisuja. Opetuksen on siis tuettava oppilaan ymmärrystä sekä omaa kielellistä tuottamista.

ÄÄNTÄMISEN HARJOITTELU ERI TAVOIN VÄHENTÄÄ OPPILAAK Puhumiseen liittyvää AHDISTUNEISUUTTA. MYÖS OPETTAJAN HYVÄ ÄÄNTÄMISMALLI ON TÄRKEÄ.

Kaksikielisessä opetustilanteessa on hyvin yleistä, että oppilaat arastelevat vieraan kielen tuottamista ja etenkin luokkatilanteessa puhumista. Moni pelkää paitsi vastaavansa väärin, myös ääntävänsä väärin. Yksi haastavimmista 7. luokan historian englanninkielisistä käsitteistä on sana *bourgeoisie* /bʊəʒwa:ˈzi:/ eli porvaristo. Sanan alkuperä on ranskalainen, joten myös sanan ääntämys noudattelee ranskankielistä ääntämystä. Oppitunneilla huomaa selvästi, että kun opettaja kysyy kysymyksen, jonka vastauksessa pitäisi mainita sana *bourgeoisie*, käsiä nousee ylös huomattavan vähän.

Oppilaan ääntämystä voidaan tukea monin eri tavoin. Uusia sanoja voidaan toistaa useamman kerran, niitä voidaan lausua myös yhdessä kuorolausuntana. Ajoittain voi olla hyvä lausua sana liioitellusti, jopa humoristisesti, jolloin sanan ääntämys jää paremmin oppilaiden mieleen. Kun sanan ääntäminen vaikuttaa hauskalta, oppilaat innostuvat itsekin kokeilemaan sitä, miltä sanan sanominen ääneen oikein tuntuu. Kun ääntäminen tuntuu huvittavalta, se ei enää tunnu niin pelottavalta. Ääntämisen harjoittelemisessa kannattaa käyttää hyväksi myös mm. verkosta löytyviä sanakirjoja, jotka tarjoavat kuunneltavissa olevia ääntämismalleja. Tekemällä nettihaun tarvittavalla sanalla ja ääntäminen englanniksi, esim. *bourgeoisie pronunciation*, löytää myös ääntämismallin joko foneettisena kirjoituksena tai nauhoituksena sekä amerikkansetta brittienglannilla.

Esimerkkejä nettisanakirjoista, joista löytää paitsi tukea oikeaan ääntämisasiin, myös käsite- ja sanamääritelmiä, sanan alkuperään liittyvää tietoa ja synonyymejä

[Cambridge Dictionary](#)

[Macmillan Dictionary](#)

[Oxford Learner's Dictionary](#)

[Wiktionary](#)

[Dictionary](#)

[Merriam-Webster](#)

Lisäksi opettajan on hyvä muistaa se, että myös hänen oman ääntämyksensä on oltava kohdillaan ja johdonmukaista. Yllätysten välttämiseksi kannattaa vähänkin hankalampien termien ääntäminen tarkistaa ja harjoitella etukäteen.

Historian ja yhteiskuntaopin uusien ja abstraktien käsitteiden opiskelussa havainnollistaminen on ensiarvoisen tärkeä työkalu. **Visuaaliset havainnollistuskeinot**, kuten valokuvat, maalaukset, tilastot, sarjakuvat ja kartat antavat korvaamatonta tukea opetukselle ja tukevat oppilaan ymmärrystä kaksikielisessä opetuksessa. Havaintomateriaali on myös erinomainen tapa saada oppilaat puhumaan. Niille oppilaille, jotka kokevat vieraan kielen puhumisen ja sillä vastaamisen haastavaksi, havaintomateriaali voi tarjota juuri oikeanlaisen tuen oman kielen tuottamiselle. Opettaja voi pyytää oppilaita etsimään vastauksia esimerkiksi kartasta tai tilastosta. Usein on hyvä aloittaa selkeillä ja yksinkertaisilla kysymyksillä, joihin voi vastata vaikka vain yhdellä sanalla. Helpompien kysymysten jälkeen voidaan siirtyä haastavampiin kysymyksiin, jotka vaativat kokonaisten virkkeiden käyttämistä. Tässä apuna toimivat *sentence frames* tai virkeaihiot liittyen akateemisen, tiedonalojen kielen funktioihin (ks. esim. s. 77 tässä luvussa).

Have a look at this map of Europe from 1914.

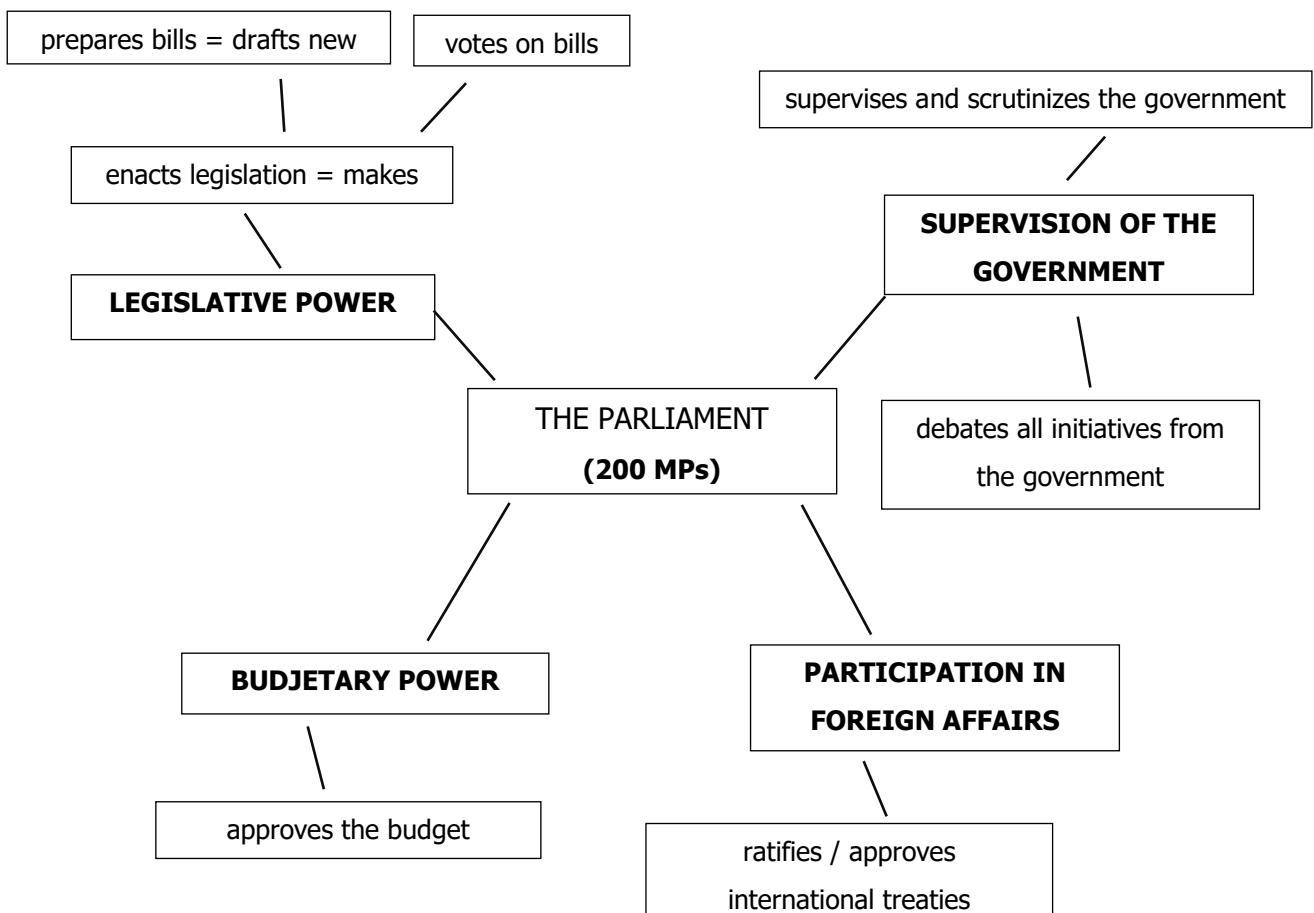
- Can you find countries on this map which no longer exist today?
  - o Yes, for example Austria-Hungary.
- Can you think of countries in modern Europe which didn't exist in 1914?
  - o Yes, for example Poland.
- Which three countries had formed the Triple Alliance by 1914?
  - o The three countries were Germany, Austria-Hungary and Italy.
- Which three countries had formed the Triple Entente by the same year?
  - o The three countries were Great Britain, France and Russia.
- If three countries form an alliance – a military alliance – what does that mean? What are they promising to each other?
  - o It means that they protect each other and fight for each other.
- In the First World War, the Triple Alliance was known as the Central Powers. What could explain this name?
  - o The Triple Alliance was in the centre of Europe. That's why it was called the Central Powers.

Historian ja yhteiskuntaopin keskeisten käsitteiden oppimiseksi opettaja voi oppitunnin tai opintokokonaisuuden alussa antaa oppilaille listan aiheen kannalta tärkeitä vieraskielisistä käsitteistä. Näitä käsitteitä ei tarvitse olla käännetty suomeksi. Sen sijaan opettaja voi ohjeistaa oppilaita esimerkiksi sanakirjojen käyttämiseen ja omatoimiseen kääntämiseen. Toimiva – joskin aikaa vievä – idea voi olla myös **käsiteluettelon** kuvittaminen. Käsiteluettelon kuvittamisen voi toki antaa myös oppilaiden tehtäväksi.

OPPILAAT TARVITSEVAT TUKEA PAITSI KÄSITTEIDEN OMAKSUMISEEN,
MYÖS OPPIAINEEN TÄSMÄLLISTEN VERBIEN OPPIMISEEN.

Opettajan on syytä pitää mielessä myös se, että pelkät tiedonalan käsitteet eivät ole oppilaille vaikeita. Monet oppiaineessa käytettävät verbit ovat oppilaille ennalta tuntemattomia. Historian opiskelussa oppilaat kokevat esimerkiksi sodankäyntiin liittyvän sanaston ja verbit usein erityisen haastavaksi. Yhteiskuntaopin sanastossa haastavaa voi olla esimerkiksi poliittiseen järjestelmään liittyvä kieli.

Käsittekartta toimii usein kielen oppimisen apuna, ja sen kautta voi selkeästi liittää verbejä opittuihin käsitteisiin. Tätä kautta oppilaat saavat tukea myös omaan itsenäiseen kielen tuottamiseensa.

Englanninkielisten tekstien lukemista kannattaa harjoitella yhdessä oppilaiden kanssa. Alla olevan 7. luokan historian esimerkin kohdalla teksti voidaan lukea ensin yhdessä ääneen oppilaiden kanssa. Ryhmästä riippuen lukijana voi olla opettaja tai oppilaat. Jokaisen kappaleen jälkeen pysähdytään hetkeksi, ja englanninkielisillä kysymyksillä varmistetaan, että kappaleen sisältö on ymmärretty. Opettaja voi aloittaa yksinkertaisilla kysymyksillä:

- *What countries were enemies of Germany in the early 20th century?*
- *From which European country was Count von Schlieffen?*

Tehtävän kuva tukee tekstin ymmärtämistä havainnollistamalla kahden viimeisen kappaleen sisältöä. Kuvaa kannattaa pitää lukiessa esillä, jotta siihen voidaan tukeutua jo tekstiä yhdessä luettaessa.

VIRKEAIHIOT AUTTAVAT OPPILAITA TUOTTAMAAN ENGLANNINKIELISIÄ VASTAUKSIA,
JOLLOIN VAIHTOEHTOJA VASTAUSKIELEN VALITSEMISEEN EI JÄÄ.

Kun oppilaat siirtyvät itsenäisen työskentelyn vaiheeseen, heillä on apunaan **virkeaihiot** (ks. tehtävät a-c *The First World War* -tekstin alla), joihin he täydentävät vastauksiaan. Yksi yleisimmistä kysymyksistä kaksikielisen opetuksen luokassa on se, **voiko englanninkieliseen kysymykseen vastata suomeksi**. Kun opettaja on rakentanut vastaukselle valmiin aihion, se ohjaa oppilaan vastaamaan englanniksi eikä anna vaihtoehtoja vastauskielen valitsemiseen.

The First World War started when Germany attacked France through Belgium. This is known as the Schlieffen plan. Study the text and the map. Then answer the questions.

In early 20th century, Germany was surrounded by its enemies France and Russia. It had feared a war on two fronts for a long time. Already in 1905, the German Count von Schlieffen had prepared a plan to avoid having to fight in the west and east at the same time. This plan was put to use at the start of the First World War.

The Schlieffen Plan relied on the assumption that the Russian army would mobilise slowly. This was believed because the Russian roads and railways were in poor condition. The Germans estimated it would take up to six weeks for Russia to mobilise its troops. In the meantime, the German army would defeat France in the west. Then it would turn east to deal with Russia.

(Kuvälähde: Wikipedia Commons)

The border between France and Germany was extremely well-defended. The natural route to attack France was therefore through Belgium. The Belgian army was small. It could be easily swept aside. Belgium was, however, a neutral country. Its neutrality had been guaranteed by Britain.

The French had focused their troops on the French-German border, therefore the Germans felt confident they would be able to surround the French army with their surprise attack. The Germans were fully aware the invasion of Belgium would drag Britain into the war. They believed that France would be defeated before the British had time to deploy their troops.

a) What was the main goal of the Schlieffen Plan? (paragraph 1)

The Schlieffen Plan's main goal was _____
_____. In the west Germany's enemy was _____,
in the east _____.

b) Why was Germany confident that Russia's mobilisation would take weeks? (paragraph 2)

The Germans believed that _____
_____ would make Russia's
mobilisation slow.

c) Germany attacked France through Belgium. Explain the causes of this tactic. Use the words below in your answer. (paragraphs 3 and 4 + the map)

BORDER   BELGIUM   ARMY
SURPRISE   SURROUND   BRITAIN

Germany attacked France through Belgium because _____
_____
_____

surround – ympäröidä
front – rintama
Count – kreivi
avoid – välttää
mobilisation – liikekannallepano

troops – joukot
defeat – voittaa
neutral – puolueeton
neutrality – puolueettomuus
guarantee – taata

sweep aside – työntää sivuun
invasion – miehitys
fully aware – täysin tietoinen
drag – vetää
deploy – lähettää

Tehtävien kautta harjoitellaan historian ja yhteiskuntaopin sanoja ja käsitteitä, mutta tehtävien on myös harjoitettava asianmukaisten ilmaisu- ja kielellisten rakenteiden käyttöä. Opettaja ei voi olettaa oppilaan

osaavan selittää esimerkiksi syy-seuraus –suhteita englanniksi, jos näihin kielen rakenteisiin ei ole yhdessä tutustuttu. Opettaja siis tarjoaa oppilaille vastausmalleja tai virkeaihoita, joihin oppilaat voivat tukeutua vastauksia kirjoittaessaan. Nämä mallit auttavat oppilaita kehittämään omaa ilmaisuaan. **Tavoitteena on se, että oppilas osaa käyttää niin oppiaineen sanastoa kuin sen kielellisiä rakenteita omassa ilmaisussaan.**

Alla olevassa 7. luokkalaisille suunnatussa tehtävässä harjoitellaan sekä historian opiskelussa oleellisia syy-seuraussuhteita että näiden suhteiden ilmaisua englanniksi. Ensin oppilasta pyydetään asettamaan Kiinan historiaan liittyvät tapahtumat oikeaan kronologiseen järjestykseen. Sen jälkeen siirrytään tehtäviin, jotka edellyttävät oppilailta syiden ja seurausten tunnistamista. Valmiiksi annetut virkeaihiot havainnollistavat oppilaille sitä, miten syy- ja seuraussuhteita ilmaistaan englannin kielellä. **Oppilaiden ei tarvitse heti osata näitä kielen rakenteita, vaan niihin tutustutaan tehtäviä tehtäessä.** Kun oppilas myöhemmässä vaiheessa vastaa samantyyppisiin kysymyksiin ilman virkeaihoita, hän voi hyödyntää aiempaa mallintamista omassa vastauksessaan.

The Opium War in China – Cause and effect

a) Place these events in the correct chronological order.

THE CHINESE REFUSED TO BUY WESTERN INDUSTRIAL PRODUCTS.

CHINA OPENED ITS MARKETS TO WESTERN INDUSTRIAL PRODUCTS.

THE CHINESE EMPEROR TRIED TO BAN THE USE OF OPIUM IN CHINA.

CHINA LOST HONG KONG TO THE BRITISH.

OPIUM CAUSED PROBLEMS IN CHINA.

THE BRITISH BEGAN TO SELL OPIUM TO THE CHINESE.

THE BRITISH STARTED THE OPIUM WAR.

THE OPIUM WAR WAS WON BY THE BRITISH.

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7-8	

b) Why did the British begin selling opium to China?

The reason for / The cause of the British selling opium to China was that _____
_____.

c) Why did the Chinese Emperor want to ban the use of opium in China?

The reason for / The cause of _____ was that
_____.

d) What were the causes of the Opium War? (Why did the Opium War happen?)

The immediate cause of the Opium War was _____
_____. He did this because _____
_____.

c) Describe the effects of the Opium War.

One of the effects of the Opium War was _____
_____. Another effect of the War was _____
_____.

Kaksikielinen opetus haastaa paitsi oppilasta myös opettajaa. Opettajan on toimittava johdonmukaisesti oppilaan kielellisen osaamisen vahvistamiseksi. Kaksikielisen opetusmateriaalin tuottaminen on aikaa vaativaa työtä, toisaalta opettaja voi tuottaa materiaalia ja tehtäviä juuri oman opetusryhmänsä tarpeisiin sopiviksi. Tärkeää olisi pitää mielessä opetuksen punainen lanka, ja se suuri kokonaisuus, johon opetuksessa pyritään niin sisällöllisesti, taidollisesti kuin kielellisestikin.

MITKÄ OVAT OPPILAAN TARVITSEMIA OPPIAINEEN KANNALTA
KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ JA KIELEN RAKENTEITA?
MITEN KIELEN TUOTTAMISTA TUETAAN JA MALLINNETAAN?

Opettajan on tehtävä itselleen selväksi se, mitkä ovat historian ja yhteiskuntaopin opiskelun kannalta keskeisiä käsitteitä ja kielellisiä rakenteita, joita hän haluaa oppilaiden omaksuvan. Opettajan on pohdittava etukäteen sitä, miten hän tukee kielen tuottamista ja mallintaa oikeanlaisten rakenteiden käyttöä. Oppilaan ei voi olettaa osaavan tehdä jotakin, mitä hänelle ei ole koskaan opetettu. Hyvin suunniteltu ja sopivalla tavalla oppilaita haastava opintokokonaisuus on myönteinen kokemus niin oppilaalle kuin opettajalle.

9. KIELITAIDON ARVIOINTI JA OSAAMISEN DOKUMENTOINTI

Taina Wewer

Vuonna 2016 syyslukukauden alussa astui voimaan uusi valtakunnallinen, [Perusopetuksen Opetussuunnitelman Perusteet \(POPS 2014\)](#) –asiakirja, jossa on oma lukunsa myös kaksikielisestä opetuksesta. Luvussa 10 määritellään reunaehdot myös arvioinnille. Aikaisemmassa POPS (2004) –dokumentissa mainittiin, että arvioinnin on annettava riittävästi tietoa oppilaan edistymisestä, kun taas nykyinen POPS painottaa arvioinnin monipuolisuuden lisäksi arvioinnin kohdistumista tasapuolisesti sekä

ARVIOINNIN TULEE ANTAA OPETTAJALLE, OPPILAALLE JA HUOLTAJILLE MONIPUOLISESTI
PALAUTETTA OPPILAIDEN AINEENHALLINNAN JA KIELITAIDON KEHITTÄMISESTÄ SUHTEESSA
OPETUKSELLE MÄÄRITELTYIHIN TAVOITTEISIIN.

aineenhallintaan että kielitaidon kehittämiseen. Lisäksi on tärkeää huomata, että **arvioinnin lähtökohtana on opetukselle määritellyt tavoitteet**. Eri oppiaineissa kaksikielinen opetus noudattaa täysin samoja sisältötavoitteita kuin perinteisessä, yksikielisessäkin opetuksessa.

Opetuksen järjestäjä tosin päättää, mitä sisältöjä opetetaan kohdekielellä eli englanniksi (25 % opetuksesta), ja mitkä ovat kielelliset tavoitteet. Kielelliset tavoitteet on Normaalikoulussa määritellyt yleisellä tasolla (ks. tämän oppaan [Luku 1](#) kaksikielisen opetuksen esittelystä tai Normaalikoulun koulukohtainen [opetussuunnitelma](#)), joten tarkemmat, arvioitavat kielitaitotavoitteet pitää määrittellä jaksoihin ja oppitunteihin. POPS (2014) toteaa, että “oppilaan **kielitaidon kehittämistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa** sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla”. Huolimatta siitä, mihin arviointi kohdistuu, sen tulee noudattaa yleisiä opetussuunnitelman arviointiperusteita ja -periaatteita opetuskielestä riippumatta.

Oppimisen arviointi POPS (2014) mukaan

perustuu OPSin tavoitteisiin	perustuu kriteereihin
on monipuolista	on keskustelevaa
huomioi onnistumista enemmän kuin puutteita	huomioi oppijoiden iän ja edellytykset
korostaa palautteen antamista	sisältää itse- ja vertaisarviointia
perustuu osaamisen näyttämiseen	ei ole oppilaita vertailevaa
on avointa ja läpinäkyvää	on dokumentoivaa

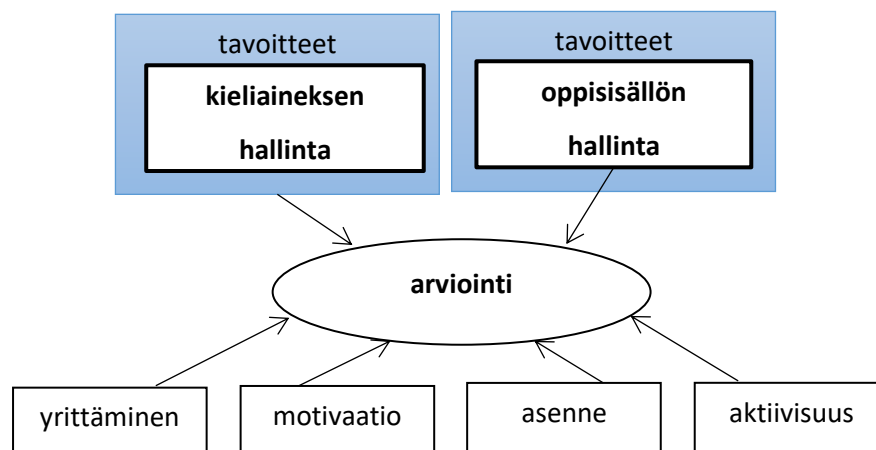
Opetussuunnitelmat tai erilaiset viitekehykset eivät määrittele sitä, miten arviointi tapahtuu. Oli arviointitapa mikä tahansa, parhaimmillaan se on monipuolista, oikeudenmukaista, **oppimista tukevaa oppilaan osaamisen esille tuomista**. Uusi POPS (2014) korostaa entistä enemmän oppimisen aikaista, formatiivista arviointia oppimisen tukena ja oppimista ohjaavana toimintana. Summatiivinen arviointi arvioi tapahtunutta oppimista opetusjakson lopuksi tai sen jälkeen. Kummassakin tapauksessa oppilailla on oikeus tietää **arviointikriteerit**, toisin sanoen mitkä ovat tavoitteet (mitä pitää osata) ja osaamisen kuvaukset (miten hyvin pitää osata). Kriteeriperustaisuus onkin uudessa POPSissa yksi voimakas uusi elementti.

UUSI POPS (2014) KOROSTAA ERISTYSESTI FORMATIIVISTA ELI OPPIMISEN AIKAISTA ARVIOINTIA MERKITTÄVÄNÄ OPPIMISTA EDISTÄVÄNÄ TEKIJÄNÄ. ON MIETITTÄVÄ TARKKAAN, MITEN OPPILAS SAA OPPITUNTIEN AIKANA REAALIAIKAISTA JA REALISTISTA PALAUTETTA JA TIETOA OMASTA OPPIMISESTÄÄN.

Kaksikielisen opetuksen kontekstissa arviointi on haasteellista kaksoistavoitteen vuoksi, koska tarkoitus on oppia oppiainesisältöjä ja kieltä samanaikaisesti. Oman haasteensa asettaa myös se, että kieli on paitsi oppimisen kohde, myös oppimisen väline. Siten **kieli on myös arvioinnissa arvioinnin kohde ja väline** oppisisältöjen kartoittamisen ohella. Vaarana on siis, että arviointi ei mittaa sitä, mitä sen on tarkoitus mitata: tutkimuksen mukaan oppilaan kielitaito vaikuttaa siihen, miten sisältöjen osaamista arvioidaan. Sama vaara pätee myös päinvastoin. Arviointia on kuitenkin suoritettava niin kielen kuin aineosaamisenkin suhteen, mutta niitä ei tarvitse arvioida yhdessä samassa arvosanassa tai arviointilauselmassa, koska kummallekin on omat tavoitteensa.

Tiedollisen ja taidollisen osaamisen ohella voidaan arvioida myös motivaatiota, yrittämistä, osallistumista (aktiivisuutta) ja asennetta, kuten yllä oleva kuvio esittää. Näistä positiivista, ansaittua palautetta antamalla voi kannustaa sellaista oppilasta, jonka akateemiset taidot tai kielitaito ovat puutteelliset.

9.1 Arviointiratkaisuja

Summatiiviset kokeet ovat perinteisesti olleet yleisin tapa arvioida, esimerkiksi matematiikassa alakoulussa c-luokilla on ollut tapana pitää **matematiikan kokeet kaksikielisinä** siten, että mekaanisempi kokeen ensimmäinen sivu on englanninkielinen, ja jälkimmäinen, soveltamista edellyttävä sivu suomenkielinen. Päässälaskut ovat myös puoliksi suomeksi ja englanniksi opettajan valinnan mukaan. Ellei englanninkielisen osion sisällyttäminen kokeeseen ole vakiintunut käytäntö, on asiallista ilmoittaa oppilaille tästä etukäteen. Kultakin luokanlehtorilta saa tietoa luokan käytänteistä niin kokeiden kuin arvioinninkin (esim. pisteytys) suhteen.

Kokeet eivät ole ainoa arviointitapa, ja uusien OPS-perusteiden (2014) hengessä kouluissa etsitään uusia tapoja toteuttaa formatiivista arviointia ja antaa palautetta ”tässä ja nyt” katseen suunnan ollessa eteenpäin tulevaisuuteen sen sijaan, että katsottaisiin taaksepäin. Muun muassa seuraavia arviointi- ja palautteenantomenetelmiä, joista osaa on käsitelty tarkemmin seuraavilla sivuilla, voidaan käyttää kaksikielisessä opetuksessa.

observointi	portfolio	suullinen palaute	todistus
kriteeriarviointi	itsearviointi	vertaisarviointi	reflektointi
kehityskeskustelu	opettajan palaute	kirjallinen palaute	

On kuitenkin huomattava, että oli **valittu arviointiratkaisu** mikä tahansa, se **ei voi olla irrallinen muusta koulutyöstä**. Tutkimuskirjallisuus painottaa, että nuorten oppijoiden arvioinnissa käytetyt menetelmät ja testit saavat mielellään sisältää hauskoja, pelillisiä elementtejä, niitä voidaan käyttää oppitunnilla harjoitteina, niiden pitäisi olla multimodaalisia¹⁵, ja oppilaan pitäisi tarvittaessa saada kielellistä tukea suoritukseensa.

ARVIOINTIMENETELMIEN TÄYTY OLLA SAMANKALTAISIA
KUIN OPPITUNNILLA TEHDYT TEHTÄVÄT, HARJOITTEET JA AKTIVITEETIT
– ERITYISESTI MITÄ NUOREMMISTA OPPIJOISTA ON KYSE.

Samalla tavalla kuin oppitunnilla, arviointikin perustuu oppilaan aikaisempaan tietoon ja kokemusmaailmaan, ja siinä huomioidaan eteneminen alemmista ajattelutaidoista ylempiin. Kokeet eivät saa olla pelkästään tietämisen, muistamisen ja ymmärtämisen mittaamista, vaan niissä pitää olla myös soveltamista, analysointia, luomista ja arviointia oppilaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivalla tavalla.

¹⁵ multimodaalinen = monikanavainen (esim. eri aisteja ja teksti- sekä kuvatyyppejä) eli monilukutaitoa hyödyntävä

Observointi

Observointia eli tarkkailua ja huomioiden tekemistä jokainen opettaja suorittaa jo intuitiivisesti. Arviointia observointi on vasta, kun se tapahtuu ennalta suunnitellusti, systemaattisesti ja tarkastelun kohde on selkeästi määriteltä. Yhdellä oppitunnilla observoinnin kohde voi olla eri kuin seuraavalla, ja se voidaan tehdä myös näkyväksi erilaisin koontitaulukoin, merkein tai symbolein. Oppilaille voi myös varsin hyvin kertoa etukäteen, mihin kiinnitetään milloinkin huomiota, ja pyytää heiltä myös omaa arviota onnistumisestaan. Jotta vieraan kielen tai ainesisältöjen hallitsemista voidaan observoida, täytyy oppilaille antaa mahdollisimman monipuolisesti tilaisuuksia osoittaa osaamistaan. Osaamista voi tuoda esiin esim. itse tuotetuilla runoilla, räpeillä ja lauluilla, sketseillä, näytelmillä, esitelmillä yksin, pareittain tai ryhmissä. Erilaisiin ajattelutaitoihin ja osaamisen tasoihin liittyviä tehtävähdotuksia on sivuilla 12 ja 43-45.

Opettajan antama palaute

Kaiken arvioinnin pohjalta voidaan antaa palautta joko suullisesti (esim. palaute- tai kehityskeskustelu, tunnilla annettu kannustus) tai kirjallisesti (esim. Wilman kautta, kirjoitettuna ja/tai rastitettuna valmiiseen pohjaan). Koearvosanakin on palautetta, mutta se on kovin yksilolotteinen ja -puolinen tapa, parhaimmillaankin usein vain yleistys moniosaisesta kokonaisuudesta. Kokeessa vieraskielisten tehtävien sisältö- ja kieliosaamista voidaan arvioida erikseen, ja arvosanaan voidaan yhdistää sanallinen palaute. Pelkkä kehu koko luokalle tai yhdelle oppilaalle osoitettu *'Great!'* tai *'Well done!'* ei yksilöi kohdettaan tarkemmin, jolloin siitä ei tutkimusten mukaan ole juurikaan hyötyä. **Mitä tarkasti ottaen oppilas teki hyvin? Missä erityisesti hän onnistui?** Sama pätee myös rakentavaan selvitykseen parantamisen kohteista. Kannattaa miettiä tarkoin, millaisessa tilanteessa kritiikkiä esittää. Usein (kahdenkeskinen) huomaamaton tilanne on paras, koska tarkoitus ei ole nolata oppilasta. Alla on lueteltu palautteen antoon liittyviä nyrkkisäntöjä.

- **Palaute mukautetaan oppilaan kielelliseen ja kehitykselliseen tasoon.**
- **Positiivinen vahvistaminen:** *I'm glad you have used a lot of English in your homework! Look/Listen how nicely Tim has expressed photosynthesis!*
- **Käytä tarkkaa kieltä palautteessasi – ympäripyöreät ilmaisut eivät auta eteenpäin:** *Your arguments are very clear and accurate, but you could explain this concept in a more descriptive manner by using adjectives.*
- **Pyydä oppilasta selittämään (kielellistämään) työnsä/tekstinsä sinulle tai muille oppilaille, jolloin saat ymmärrystä ja pohjaa palautteen antoon.**
- **Aito palaute vahvistaa – heikkoa suoritusta ei kannata kehua, mutta senkin voi tehdä positiivisen kautta:** *Next time you will surely put more effort to your assignments.*
- **Epäonnistuminen on oppimistilanne tai mahdollisuus kasvuun:** *Don't worry, let's practice this together.*

Oppitunneilla englanninkielisten luokkakeskustelujen aikana oppilaan puhetta voidaan korjata ystävällisesti. Opettaja voi sopivan hetken tullen toistaa virheellisen ilmaisun oikeakielisenä ja pyytää koko luokkaa toistamaan hankalia sanoja kuorona. **Esille tulleesta, systemaattisesti virheellisenä toistuvasta kieliasiaista voidaan pitää lyhyt tietoisku.** Tutkimusten mukaan oppilaat hyötyvät tällaisesta toiminnasta, koska se ohjaa heidän huomiotaan kielen oikeaan muotoon, jota he eivät olisi itse tulleet huomanneeksikaan. **Opettajan kannattaa harkita, onko järkevää puuttua kaikkiin virheisiin** – sanoman ja merkityksen voi asettaa oikeakielisyyden edelle.

SUURIN OSA OPPILAISTA HALUAA KEHITYÄ JA SAADA NYKYISTÄ ENEMMÄN PALAUTETTA
KIELIT AidOSTAAN, TYTÖT POIKIA JA NUOREMMAT VANHEMPIA ENEMMÄN.

Mitä välittömämpää, tarkempaa ja yksilöidympää palaute on, sitä paremmin se vastaa arvioinnin tarkoituspäätä ja motivoi oppilasta jatkopyrkimyksissään. [Täältä](#) saat työkaluja ja valmiita esimerkkivirkkeitä palautteen antoon. Googlaamalla *100 ways to praise a child* löytyy positiivisia sanontoja, adjektiiveja ja adverbiaaleja, joilla saa vaihtelua kommunikointiin.

Tutkimuksen mukaan oppilaista suurin osa haluaa saada enemmän palautetta kielitaidostaan ja siinä edistymisestä kuin todellisuudessa saa – tytöt poikia ja nuoremmat oppilaat vanhempia enemmän. Samoin huoltajat ovat kiinnostuneita siitä, miten lapset selviytyvät kieliluokalla englanniksi eri oppiaineissa. Kolme huoltajaa neljästä haluaa enemmän palautetta koulusta kuin he todellisuudessa saavat. **Opetusharjoittelun jakso- ja tuntisuunnitelmia laatiessa kannattaa siis pohtia jo etukäteen, miten informoi sekä koteja että oppilaita itseään englannin kielen sujumisesta – ja erityisesti edistymisestä.**

Osaaminen näkyväksi

Samalla tavalla kuin tuntien lopussa voi varmistaa, että oppilaat ovat oppineet opetettuja ja opiskeltuja asioita pienillä, lyhyillä harjoitteilla (ks. s. 25 Taulukko 8), voi oppilaille ja opettajalle arviointia tehdä oppimisen, edistymisen ja osaamisen näkyväksi. Osaamista ei aina tarvitse testata kokeilla – tapoja on paljon muitakin. Esimerkkejä näistä on alla olevassa tekstikentässä.

juliste	runo	räppi	sketsi	aikajana	lautapeli	mainos
kollaasi	raportti	ristikko	diagrammi	kuvio	haastattelu	Power Point
väittely	kartta	faabeli	blogi	QR-rata	asiasanasto	näyttely
näytelmä	dokumentti	muistipeli	tietokilpailu	aikakapseli	Pinterest-taulu	twiittisarja

Kriteeriarviointi

Kriteeriarvioinnissa oppilas tietää jo ennen projektia, suoritusta tai tehtävää, mitkä kriteerit¹⁶ täytettyään hänen on mahdollista saada tietty arvio (arvosana tai sanallinen arvio). **Opettaja ja oppilaat voivat laatia kriteerit myös yhdessä, jolloin niihin syntyy motivaatiota kohottava omistajuus.** Mitä tarkemmin kriteerit on eroteltu toisistaan, sitä helpompaa arviointi on. Huomio alla olevassa taulukossa tahallisesti kehnosti kirjattu ja tähdellä merkitty kohta, jossa grafiikka ja lähdemerkinnät ovat samassa: miten arvioida, jos grafiikka on relevanttia, mutta kaikki lähdemerkinnät puuttuvat? Siksi **jokainen** määre ja **kriteeri pitäisi olla omassa arviointilokerossaan.**

MEDIEVAL KNIGHTS				
ARVIOINNIN KOHDE / arvio	osaa erinomaisesti (10-9)	osaa hyvin (8)	osaa tyydyttävästi (7-6)	vaatii harjoitusta (5-4)
Vaaditut elementit	Julisteessa on kaikki tai lähes kaikki vaaditut elementit ja ylimääräistä lisätietoa.	Julisteessa on monta vaadittua elementtiä.	Julisteessa on osa vaadituista elementeistä.	Julisteessa on vain vähän vaadittuja elementtejä.
Sisältö	Kaikki tai lähes kaikki asiaankuuluvat käsitteet ovat julisteessa TAI niitä on käytetty ja ne on selitetty oikein.	Monet asiaankuuluvat käsitteet ovat julisteessa TAI monia niistä on käytetty ja ne on selitetty oikein.	Osa asiaankuuluvista käsitteistä on julisteessa TAI niitä on osin käytetty ja selitetty oikein.	Vain jotkut asiaankuuluvista käsitteistä on julisteessa TAI vain joitakin niistä on käytetty ja selitetty oikein.
*Grafiikka (kuviot, taulukot ja kuvat) ja lähdemerkinnät	Kaikki grafiikka liittyy aiheeseen ja helpottavat sen ymmärtämistä. Lainatussa aineistossa on lähdemerkintä.	Lähes kaikki grafiikka liittyy aiheeseen tai helpottaa sen ymmärtämistä. Osa lähdemerkinnöistä puuttuu.	Osa grafiikasta ei liity aiheeseen, eikä helpota sen ymmärtämistä. Lähdemerkinnöistä suurin osa puuttuu.	Grafiikka ei liity aiheeseen, eikä lähdemerkintöjä juuri ole.
Ulkonäkö	Juliste on erityisen viehättävä ja siisti.	Juliste on viehättävä ja siisti.	Juliste on osin viehättävä, osin epäsiisti.	Juliste on epäsiisti eikä kovin viehättävä.
Grammar: simple past	Imperfektivirheitä ei ole.	Julisteessa on vähän (1-3 kpl) imperfektivirheitä.	Julisteessa on useita (4-8 kpl) imperfektivirheitä.	Julisteessa on paljon (9 tai enemmän) imperfektivirheitä.

*tahallinen huono esimerkki – kaksi erillistä arvioitavaa samassa sarakkeessa → merkittävä erikseen!

Myös vaihtoehtojen antaminen (vrt. sisältökriteerien TAI-vaihtoehdot) hämärtää arviointia. Ilmaisut kuten 'viehättävä' ovat myös subjektiivisia. **Asiasisällön ja kielen kriteerit voi laatia erikseen** omaan matriisiinsa tai yhdistää samaan, kuten alla julisteen laatimista koskevassa olevassa esimerkissä. Myös sisältöön liittyvät, matriisissa mainitut asiaankuuluvat käsitteet täytyy olla lueteltu. Eri aihepiirien sanalistoja on saatavilla netissä opetuskäyttöön runsaasti, myös *glossary*¹⁷ -listoja löytyy valmiina.

¹⁶ kriteeri = ratkaiseva tunnusmerkki

¹⁷ glossary = sanalista lyhyine selityksineen, sanakirjamainen sanasto

ESIMERKKIKATKELMA aakkosellisesta **MEDIEVAL KNIGHT** -aiheisesta **SANALISTASTA**, josta voi valita tarpeelliset käsitteet oppitunnille ja arviointitarkoituksiin

- H) Helmet, Heraldry, Heroic, Holy, Holy Grail, Homage, Honor, Horse race, Horseback, Humanism
- I) Invasion
- J) Jewel, Joust
- K) Killing, King, Knee, Knight errant, Knighthood
- L) Laird, Lance, Land, Legend, Lord, Loyalty
- M) Mace, Mail, Manuscript, Master, Medieval, Mercy, Metal, Military, Minstrel, Monk, Mount
- N) Nobility
- O) Order, Outstanding
- P) Page, Pageantry, Paladin, Pauldron, Pennon, Peril, Pike, Pledge, Promise, P [Lähdelinkki](#) it
- Q) Queen, Quest, Quintain
- R) Ransom, Recognition, Religion, Ritual, Ruler

Ennalta päätetyn mukaisesti arvioitavat seikat voivat olla pääosin kielellisiä, esimerkiksi sujuvuuteen tai rekisteriin liittyviä. Kieliopin tilalla voisi olla mikä tahansa muu oppimisen tavoitteena ollut kielellinen ulottuvuus, esimerkiksi oikeinkirjoitus tai imperfektimuodot. Kriteerit voivat liittyä vain sisältöönkin. Joka tapauksessa **oppilaan on helpompi toimia tavoitteellisesti, kun tavoitteet ja arviointikriteerit on ennalta määritetty**. Lisäksi kriteeriarvioinnin etu on se, että oppilas voi menestyä yhdessä tai useammassa arvioitavassa seikassa, ja siten saada onnistumisen kokemuksia, vaikka ei onnistuisikaan kaikissa.

Itsearviointi ja reflektointi

Itsearviointi ja reflektointi¹⁸ on ollut merkittävässä roolissa koulumaailmassa erityisesti vuosituhanteen vaihteen jälkeen johtuen siitä, että vaatimus itsearvioinnista on kirjattu Perusopetuslakiin (628/1998, 22 §): “Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin.”

ITSEARVIOINTI ON KIRJATTU PERUSOPETUSLAKIIN
JA VALTAKUNNALLISIIN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISIIN.

---

¹⁸ reflektointi = ajatusten, kokemusten ja pohdintojen käsitteellistäminen, minkä kautta syntyy uusi ajatuksia

Reflektoidulla saavutetaan mm. realistisempi käsitys itsestä oppijana, ymmärretään paremmin omia oppimisprosesseja ja mahdollistetaan ylipäättään parempi itsetuntemus. Tässä pätevät samat periaatteet kuin palautteen antamisessa yleensä; omaa opiskeluaan ja osaamistaan on helpompi reflektoida, kun tarkastelun kohde on selvillä, reflektointia on harjoiteltu ensimmäisestä luokasta alkaen ja käytetään erilaisia apuvälineitä. Yksinkertaisimmillaan itsearviointi on kysymyksen asettamista, pohdintaa ja sen tuloksen näyttämistä (esim. peukkuarviointi), kertomista tai kirjoittamista. Itsearviointi voi myös olla kriteeripohjaista. Tällöin apuna voi olla esim. Eurooppalaiseen viitekehykseen pohjautuva [kielten itsearviointimatriisi](#) (englanniksi, *I can* -lausumat).

Kokeiden yhteydessä on usein pieni ”rasti ruutuun”-itsearviointiosuus, jossa oppilas vastaa kysymyksiin esimerkiksi kokeeseen valmistautumisesta, osaamisestaan ja tuntikäyttäytymisestään. Tällaisia itsearviointiosuuksien kysymyksiä on hyvä vaihdella, jotta niistä ei tule tyhjää rutiinia. Itsearviointia voi suorittaa myös viikon päätteeksi viikko-, jakso- tai kuukausiarviointina (esim. mitä opin englanniksi, mistä pidin, missä onnistuin, missä on vielä parannettavaa, mistä haluaisin tietää lisää...). **Oppimispäiväkirja** on yksi reflektoinnin systemaattisempi muoto, joka soveltuu oppilaille, jotka osaavat kirjoittaa. Sujuvimmin oppimispäiväkirjaa voi pitää tietokoneelle tallennettuun omaan kansioon, mutta myös vihko on käyttökelpoinen sen vuoksi, että siihen voi piirtää. Oppimispäiväkirjaa voi pitää myös yhteisenä, esimerkiksi luokan, ryhmän tai parin blogina.

Portfolio

[Eurooppalainen kieliportfolio](#) eli kielisalkku on myös varsin vakiintunut arvioinnin väline, jonka tarkoituksena on esitellä tekijänsä kielitaitoa monipuolisesti kaikilla elämän osa-alueilla. Se sisältää kolme osaa: 1) kielenoppimiskertomus, 2) kielipassi ja 3) työkansio. Kielenoppimiskertomus esittelee salkunomistajan kielitaitoa (sekä koulun akateemista että arkielämän sosiaalista kielitaitoa) laajasti sekä kontakteja muihin kieliin. Kielipassi taas on kielitaitotason itsearviointiväline. Työkansio on näyttekansio, jossa voi esitellä omaa kielitaitoaan esimerkiksi tekstein, harjoituksin tai digitaalisessa muodossa (videot, äänitteet yms.). Suomalainen, [Opetushallituksen tukema kielisalkkuversio](#) koko perusasteelle on ilmestynyt vuoden 2013 alussa, ja siitä on olemassa eri ikäversioita (luokat 1-3, 4-6 ja 7-9) kielenoppimiskertomukseen ja työkansioon. Kielisalkun opettajanoppaineen ja muine materiaaleineen saa ladattua netistä. Kaksikielisen opetuksen ympäristössä kielisalkku on erinomainen työväline, koska se korostaa oppilaan omaa roolia ja toimijuutta.

Työkansio-osioon voidaan tallentaa erilaisia oppitunneilla tai niiden ulkopuolella tuotettuja englanninkielisiä tehtäviä tai projekteja. Koska kielitaito kehittyy, voidaan työkansiota ja muita osioita päivittää ja täydentää aina tarpeen mukaan. Alla olevassa taulukossa on esimerkkejä toisen luokan kieliportfoliotöistä, joita toteutettiin vuonna 2015 raportoidussa [tapaustutkimuksessa](#).

Portfoliotehtävä	Tehtävän tarkoitus	Kieli: akat./yleinen	Tehtävän kuvaus
My picture	harjoitella itsestä kertomista	yleinen	ystäväni-kirjan sivu
Recycling tree	kerrata kierrätysaiheista sanastoa ja osoittaa sen hallintaa	akateeminen	kierrätyspuun kuva, jonka oheen oppilaat piirsivät kierrätettäviä esineitä ja asioita ja nimesivät ne.
Valentine's Day Poem	tutustua angloamerikkalaiseen kulttuuriin ja ystävänpäivän ilmenemismuotoihin siinä	yleinen	aukkotehtävä: <i>(Roses) are red, (violets) are blue...</i>
Culture and I	soveltaa tietoutta kulttuurisista osatekijöistä henkilökohtaiseen ajatuskarttaan	yleinen	kulttuuri ja minä – Mistä pidän? (esimerkkejä kirjoista, elokuvista, urheilusta ja musiikista)
Animals	tunnistustehtävä liittyen eläinaiheiseen viikkolauluun	yleinen	ohje: yhdistä eläimen nimi ja kuva
Points of a Compass and Nature Words	kertaus viikon tärkeimmistä ympäristöopin käsitteistä	akateeminen	aukkotehtävä, lyhyet virkkeet: <i>In the (north) there is (a mountain).</i>
Continents	kertaus maanosien nimistä	akateeminen	maailmankartta, jossa numeroidut maanosat: kirjoita oikea numero oikean maanosan nimen eteen.
Fred the Moose	sanat laulusta, joka esitettiin englantiluokkien illassa	yleinen	aukkotehtävä, oppilas kirjoitti puuttuvat sanat tutuksi tulleesta laulusta
Math Mind Map	kertaus tärkeimmistä matematiikan käsitteistä	akateeminen	aukkotehtävä: esim. <i>(Addition) is the name for plus calculation.</i>
Bird vocabulary	osoittaa lintuaiheisten käsitteiden osaamista	akateeminen	oppilaan täyttämä kuvasanasto, esim. <i>a nest, to fly, a beak</i>

Jotkut tehtävistä saattavat tuntua liiankin helpoilta, mutta on muistettava, että kyse on toisluokkalaisista, ja jotkut portfoliotehtävät suunniteltiin nopeammin toteutettavaksi kuin toiset, jolloin oppilas osoitti ymmärtämistään. **Samantyyppisiä, ikäkaudelle ja oppilaan kielitaidolle sopivia, tunnilla käytettyjä tehtävätyyppejä voidaan sisällyttää myös summatiivisiin kokeisiin tai formatiivisiin testeihin.**

Suullinen arviointi

Normaalikoulussa taltioidaan kerran vuodessa keväisin tiettyjen alakoulun c-luokkien oppilaiden englanninkielinen, natiiviopettajan suorittama **haastattelu**, joka antaa hyvän yleiskäsityksen oppilaan

kielitaidon kehittymisestä paitsi oppilaalle itselleen, myös opettajalle ja huoltajalle. Suullisen tuotoksen tallentamista voidaan tehdä myös oppitunnilla. Oppilaiden käytössä olevilla laitteilla (iPad, älypuhelimet) saadaan taltioitua useamman henkilön ääni samanaikaisesti (esim. itse kirjoitetun tai autenttisen tekstin lukeminen, dialogi, näytelmä tai muu esitys). Samoin kuulokemikrofoneja käyttäen tai videoimalla tietokoneelle voidaan tallentaa oppilaiden suullisia tuotoksia. **Suullisen tuotoksen arvioinnissa voidaan myös käyttää kriteerimatriiseja (esim. lausumisen tarkkuus, sujuvuus, intonaatio).** Kehityskeskustelut huoltajien ja oppilaiden kanssa ovat myös suullista arviointia. Ne käydään usein ennalta täytetyn kyselyn tain keskustelurungon pohjalta, jolloin keskustelulla on selkeä tavoite. Alla olevissa kuvissa kuvataan näytelmää.

Vertaisarviointi

Oppilaat osaavat, etenkin siihen harjaantuessaan, antaa toisilleen palautetta, ja joskus luokkatoverilta tulleet kommentit ovat oppilaille arvokkaampia kuin opettajan palaute. Vertaisarviointia voi harjoittaa erityisesti suullisen ja kirjallisen englanninkielisen tuottamisen yhteydessä, jolloin oppilaat – jälleen **ennalta sovittujen kriteerien perusteella** – antavat vaikkapa esitelmistä (esim. **selkeys, esitelmän rakenne, asiasisältö, monipuolinen sanasto tai kielenkäyttö**), kirjoitelmista (esim. **rakenne, juoni, oikeinkirjoitus**) tai projektitöistä (esim. **asiasisältö, rekisteri, sujuvuus**) toisilleen palautetta joko suullisesti tai kirjallisesti. Kun kriteerit ja positiivisen palautteen antamisen periaatteet on huolella selvitetty etukäteen, eliminoidaan mahdolliset negatiiviset käytösmallit. Palautteen antamista voi harjoitella, ja toisten töiden tarkastelu avaa uusia näkökulmia omien töiden kriittiseen tarkasteluun.